

รายงานการศึกษากลุ่ม
(Group Project)

เรื่อง โมเดลการสืบสาน รักษา ต่อยอดอัตลักษณ์
และวิถีดั้งเดิมชุมชนเมืองเก่าของไทยให้มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน
บนฐานการพัฒนาของหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง :
กรณีศึกษาเมืองเก่าสงขลา

จัดทำโดย กลุ่มที่ 3 (GP 3) รุ่นที่ 97

รายงานนี้เป็นส่วนหนึ่งของการฝึกอบรม
หลักสูตรนักบริหารระดับสูง : ผู้นำที่มีวิสัยทัศน์และคุณธรรม รุ่นที่ 97
วิทยาลัยนักบริหาร สถาบันพัฒนาข้าราชการพลเรือน สำนักงาน ก.พ.
ประจำปี 2566
ลิขสิทธิ์ของสำนักงาน ก.พ.

รายงานการศึกษากลุ่ม (Group Project)

เรื่อง โมเดลการสืบสาน รักษา ต่อยอดอัตลักษณ์และวิถีดั้งเดิมชุมชนเมืองเก่าของ
ไทยให้มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน บนฐานการพัฒนาของหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง :
กรณีศึกษาเมืองเก่าสงขลา

จัดทำโดย กลุ่มที่ 3 รุ่นที่ 97

1. นางมัจรินทร์	ทองนวล
2. นางสาวนิชา	สาทรกิจ
3. นางศิริรัตน์	กาญจน์กำธร
4. นายคมกฤษ	แป้นโพธิ์กลาง
5. นางสาวรุ่ง	ใจจริง
6. นางอรรรัตน์	สิทธิบุศย์
7. นายดุขฎี	เจริญลาภ
8. นางสาวนิธยาพร	ลิมปะพันธุ์
9. นางนริศรา	งามขจรวิวัฒน์
10. นายชัยยุทธ	สุขเสริม

รายงานนี้เป็นส่วนหนึ่งของการฝึกอบรม

หลักสูตรนักบริหารระดับสูง : ผู้นำที่มีวิสัยทัศน์และคุณธรรม รุ่นที่ 97
วิทยาลัยนักบริหาร สถาบันพัฒนาข้าราชการพลเรือน สำนักงาน ก.พ.

ประจำปี 2566

สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน

สำนักงาน ก.พ.

เอกสารรายงานการศึกษาส่วนบุคคลนี้ อนุมัติให้เป็นส่วนหนึ่งของการฝึกอบรม
หลักสูตรนักรับบริหารระดับสูง : ผู้นำที่มีวิสัยทัศน์และคุณธรรม ของสำนักงาน ก.พ.

วัชรวิชญ์ กীরตคุสิตโรจน์
อาจารย์ที่ปรึกษา

ไพจิตร วิบูลย์ธนสาร
อาจารย์ที่ปรึกษา

สุรพันธ์ ปุสสเด็จ
อาจารย์ที่ปรึกษา

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร

ประเทศไทยเป็นประเทศที่มีโครงร่างทางประวัติศาสตร์อันยาวนาน มีชุมชนเก่า เมืองเก่าที่ตอบโจทย์วิธีการท่องเที่ยววิถีใหม่ของผู้คนในปัจจุบันมากกว่า 1,000 แห่งทั่วประเทศ โดยมีลักษณะชุมชนที่หลากหลาย ทั้งชุมชนริมน้ำ ชุมชนรถไฟ ชุมชนตลาด/การค้า ชุมชนหมู่บ้าน ชุมชนประมง/เกษตร ชุมชนชาติพันธุ์ ชุมชนโดยรอบโบราณสถาน และชุมชนที่เกี่ยวกับความทรงจำ ในจำนวนนี้มีเพียงกรุงรัตนโกสินทร์ และอีก 36 เมืองทั่วประเทศ ที่ได้รับการประกาศเป็นเขตพื้นที่เมืองเก่า กอปรกับผลสำรวจเกี่ยวกับแผนการท่องเที่ยวระดับโลก ประจำปี 2564 ของวีซ่าพบว่าประเทศไทยได้รับการจัดอันดับให้เป็นจุดหมายปลายทางการท่องเที่ยวลำดับที่ 4 ที่น่าเดินทางไปเยือนมากที่สุดในโลก และนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ชื่นชอบ นวดแผนไทย รับประทานอาหารไทย และเปิดประสบการณ์ด้านวัฒนธรรมไทย อาทิ เยี่ยมชมวัดไทย เป็นต้น ดังนั้นการพัฒนาชุมชนเก่า เมืองเก่า จึงมีความสำคัญในการสร้างรายได้ทำให้เกิดความมั่งคั่งแก่ประเทศไทย หากไม่มีการอนุรักษ์ สืบสาน และต่อยอด ศิลปวัฒนธรรม สถาปัตยกรรม และวิถีชีวิตดั้งเดิมที่มีเสน่ห์ดึงดูดนักท่องเที่ยว จะทำให้ชุมชนเก่า เมืองเก่าเสื่อมโทรม ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมถูกคุกคาม ถูกบุกรุกพื้นที่ หาประโยชน์โดยไม่รู้จักพอเพียง คนรุ่นใหม่ไปประกอบอาชีพที่อื่น ไม่มีการสืบสานวิถีชีวิตที่น่าชื่นชม วิถีดั้งเดิมที่ควรรักษาค่อย ๆ หายไป ไม่เกิดความมั่นคง และยั่งยืนในการรักษาอัตลักษณ์ ส่งผลให้ประเทศไทยขาดรายได้จากการท่องเที่ยววิถีใหม่ ซึ่งเป็นที่นิยมในปัจจุบัน

เมืองเก่าสงขลาได้รับการประกาศเป็นเมืองเก่าเมื่อวันที่ 13 ธันวาคม 2553 มีพื้นที่ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องราวความเป็นเมืองเก่าในสามยุคสี่พื้นที่ มีประวัติศาสตร์และโบราณคดี ตลอดจนศิลปวัฒนธรรม ประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และสถาปัตยกรรมที่เป็นเอกลักษณ์ การริเริ่มผลักดันสงขลาสู่เมืองมรดกโลก เริ่มตั้งแต่ปี พ.ศ. 2560 มีการจัดทำแผนแม่บทการบริหารจัดการโครงการปรับปรุงแหล่งโบราณสถานและสถานที่สำคัญทางประวัติศาสตร์ (สงขลาสู่เมืองมรดกโลก) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาเมืองสงขลาทางวิชาการ ภายใต้ระบบความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม รวมทั้งการอนุรักษ์และผลักดันเมืองสงขลาสู่มรดกโลก เป็นวิถีทางหนึ่งที่จะช่วยสืบสาน รักษา และต่อยอดอัตลักษณ์และวิถีดั้งเดิมชุมชนเมืองเก่าโดยใช้แนวทางที่เป็นสากล สร้างความตระหนักรู้ในคุณค่าการอนุรักษ์ในระดับนานาชาติ และทำให้เมืองเก่าเป็นที่รู้จักในวงกว้าง สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวได้อีกทางหนึ่ง เมืองเก่าสงขลาจึงถูกเลือกใช้เป็นกรณีศึกษาสำหรับการอนุรักษ์และพัฒนาเมืองเก่าเพื่อสืบสาน รักษา ต่อยอดอัตลักษณ์และวิถีดั้งเดิม และสามารถต่อยอดผลักดันให้เป็นแหล่งมรดกทางวัฒนธรรมที่ทรงคุณค่าในระดับโลกภายใต้ความท้าทายต่าง ๆ โดยการดำเนินการจะเป็นการ “บูรณาการภารกิจ” ของหน่วยงานรัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม ซึ่งสามารถใช้เป็นต้นแบบในการพัฒนาเมืองเก่าอื่น ๆ และจะสร้าง ผลกระทบเชิงบวก (Impact) ในการสืบสาน รักษา ต่อยอดอัตลักษณ์และวิถีดั้งเดิมชุมชนเมืองเก่า ให้มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน ในภาพใหญ่ของประเทศได้ ประเด็นศึกษา เรื่อง “โมเดลการสืบสาน รักษา ต่อยอดอัตลักษณ์และวิถีดั้งเดิมชุมชนเมืองเก่าของไทยให้มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน บนฐาน

การพัฒนาของหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง : กรณีศึกษาเมืองเก่าสงขลา” ได้กำหนดเป้าหมายหลัก 3 เป้าหมาย เป้าหมายรอง 8 เป้าหมาย บนพื้นฐานการพัฒนาของหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง แยกเป็น 3 มิติ ได้แก่ **มิติมั่นคง** มีเป้าหมายหลัก คือ ชุมชนเมืองเก่าสงขลาเป็นต้นแบบการพัฒนาชุมชนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ภายใน 5 ปี มีเป้าหมายรอง 1) คนในเมืองเก่าสงขลามีความสุขภาวะดี (ดัชนี GVH ด้านสุขภาวะอยู่ในระดับอยู่เย็น เป็นสุข (80 คะแนนขึ้นไป) 2) ชุมชนเมืองเก่าสงขลามีการบริหารจัดการชุมชนดี (แรงงานต่างด้าว/ พื้นที่สีเขียว) 3) ชุมชนเมืองเก่าสงขลาเป็นชุมชนประชาธิปไตยมีธรรมาภิบาล (เครือข่าย) **มิติมั่งคั่ง** มีเป้าหมายหลัก คือ มูลค่าทางเศรษฐกิจของชุมชนเมืองเก่าสงขลา เพิ่มขึ้นร้อยละ 5 ต่อปี เป้าหมายรอง 1) มูลค่าผลิตภัณฑ์ภายใต้แบรนด์เมืองเก่าสงขลา ไม่น้อยกว่า 1,000 ล้านบาท 2) รายได้จากการท่องเที่ยวเมืองเก่าสงขลา ไม่น้อยกว่า 72,000 ล้านบาท และ**มิติยั่งยืน** มีเป้าหมายหลัก คือ เมืองเก่าสงขลาเป็นต้นแบบเมืองเก่าระดับโลก ภายในปี 2570 เป้าหมายรอง 1) เมืองเก่าสงขลาได้รับการขึ้นทะเบียนเป็นมรดกโลกภายในปี 2570 2) ร้อยละของขยะมูลฝอยชุมชนได้รับการจัดการอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ ไม่น้อยกว่าร้อยละ 90 ภายใน 5 ปี 3) ดัชนีคุณภาพน้ำคลองทะเลสาบสงขลา คลองอู่ตะเภา คลองพะวง คลองสำโรง คลองแห ปรับจากระดับเสื่อมโทรม เป็นระดับดี ภายใน 5 ปี โดยมุ่งเน้นการพัฒนาตาม Value Chain ของการผลิตตั้งแต่ต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ มีแผนการพัฒนา Blueprint for Change รวม 18 กิจกรรม แบ่งตาม มิติมั่นคง ประกอบด้วย Basic Change 5 กิจกรรม Advance Change 2 กิจกรรม มิติมั่งคั่ง ประกอบด้วย Basic Change 3 กิจกรรม Advance Change 2 กิจกรรม และมิติยั่งยืน ประกอบด้วย Basic Change 4 กิจกรรม Advance Change 2 กิจกรรม

ในกรณีที่โมเดลนี้วางกรอบการพัฒนาตาม Blueprint for Change สำเร็จ สามารถนำไปขยายผลเป็นโมเดลต้นแบบชุมชนเมืองเก่าอื่น ๆ ของประเทศไทยได้ เพื่อให้เกิดการอนุรักษ์ สืบสานอัตลักษณ์ชุมชนเมืองเก่า จนเป็นเมืองมรดกโลกได้ และนำไปสู่การท่องเที่ยวที่กำลังเป็นที่นิยม สร้างรายได้ เกิดความมั่งคั่งอย่างยั่งยืนของประเทศไทยต่อไป

กิตติกรรมประกาศ

รายงานการศึกษากลุ่ม (Group Project) เรื่อง “โมเดลการสืบสาน รักษา ต่อยอดอัตลักษณ์ และวิถีดั้งเดิมชุมชนเมืองเก่าของไทยให้มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน บนฐานการพัฒนาของหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง : กรณีศึกษาเมืองเก่าสงขลา” ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการฝึกอบรมหลักสูตรนักบริหารระดับสูง : ผู้นำที่มีวิสัยทัศน์และคุณธรรม รุ่นที่ 97 วิทยาลัยนวัตกรรมการพัฒนาข้าราชการพลเรือนสำนักงาน ก.พ. ประจำปี 2566 เป็นผลงานการบูรณาการการทำงานร่วมกันของกลุ่ม GP3 ซึ่งสมาชิกประกอบด้วยผู้แทนจากหน่วยงานต่าง ๆ ได้แก่ กรมประชาสัมพันธ์ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ กรมกิจการเด็กและเยาวชน สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง กรมการค้าต่างประเทศ กรมโยธาธิการและผังเมือง กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน กรมอนามัย และกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ ในการจัดทำรายงานการศึกษากลุ่มครั้งนี้ ขอขอบพระคุณ อาจารย์วัชรวิชัย กิรติดุสิตโรจน์ ที่ได้ให้คำแนะนำ คำปรึกษา กำกับ ติดตาม และให้ข้อคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ และข้อคำแนะนำเพิ่มเติมจากท่านอาจารย์ที่ปรึกษาอีก 2 ท่าน ได้แก่ อาจารย์ไพจิตร วิบูลย์ธนสาร และอาจารย์สุรพันธ์ ปุสเสด็จ เพื่อนำมาปรับแก้ไขรายงานการศึกษากลุ่มฉบับนี้ ให้สำเร็จลุล่วง และเนื้อหาครบถ้วนสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อคณะผู้ศึกษาในการนำไปปรับใช้สำหรับการทำงานต่อไป

คณะผู้ศึกษาขอขอบพระคุณ นายชินนทร์ สาครินทร์ รองนายกาศิคนรักเมืองสงขลาสมาคม อาจารย์วุฒิชัย เพชรสุวรรณ นักวิชาการท้องถิ่นภาคิคนรักเมืองสงขลาสมาคม ดร.จเร สุวรรณชาติ อาจารย์ประจำคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย นางเลขา สุวรรณชาติ วัฒนธรรมจังหวัดสงขลา นายเสถียรพงศ์ แก้วเพชร ผอ.กลุ่มยุทธศาสตร์และข้อมูลเพื่อการพัฒนาจังหวัด สำนักงานจังหวัดสงขลา นางสาวนำจิตร์ จันท์หอม นักวิชาการสิ่งแวดล้อมชำนาญการพิเศษ สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดสงขลา ผู้สนับสนุนข้อมูลสำคัญเพื่อนำมาประกอบการจัดทำรายงานการศึกษากลุ่มฉบับนี้

นอกจากนี้ ขอขอบคุณเพื่อน นบส.1 รุ่น 97 ที่สนับสนุนข้อมูล รวมทั้งแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ ตลอดระยะเวลาที่อบรมร่วมกัน และขอขอบคุณผู้บริหารและคณะเจ้าหน้าที่สำนักงาน ก.พ. ที่ปฏิบัติงานด้วยความมุ่งมั่นตั้งใจ และให้การดูแลผู้เข้ารับการฝึกอบรมทุกคนอย่างมีอาชีพอตลอดระยะเวลาการฝึกอบรม ส่งผลให้การฝึกอบรมหลักสูตรนี้ดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

สุดท้ายนี้ คณะผู้ศึกษาหวังเป็นอย่างยิ่งว่า รายงานการศึกษากลุ่มฉบับนี้จะเป็นโมเดลที่ดีสำหรับเมืองเก่าของประเทศไทยในการสืบสาน รักษา ต่อยอดอัตลักษณ์และวิถีดั้งเดิมชุมชนเมืองเก่าของไทยให้มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน บนฐานการพัฒนาของหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อประโยชน์สูงสุดของประเทศตามยุทธศาสตร์ชาติต่อไป

สารบัญ

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร	ง
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญ	ช
สารบัญภาพ	ฅ
สารบัญแผนภูมิ	ญ
คำอธิบายสัญลักษณ์และคำย่อ	ฎ
1. สภาพทั่วไปของปัญหา 1	
1.1 บทนำ	1
1.2 ปัญหาและความท้าทายเมืองเก่าสงขลา	5
1.3 ความสำคัญของปัญหาเมืองเก่าสงขลา	6
1.4 ประเด็นที่ควรได้รับการแก้ไข หรือพัฒนาต่อยอดเมืองเก่าสงขลา	7
1.5 การวิเคราะห์ผลกระทบของประเด็นโครงการ (กลุ่มเป้าหมาย)	8
1.6 บทวิเคราะห์ความพยายาม/การดำเนินการ ในอดีตจนถึงปัจจุบันเมืองเก่าสงขลา	9
1.7 ผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานที่ผ่านมาจากการพัฒนาเมืองเก่าสงขลา	11
1.8 สรุปการเปรียบเทียบปัจจัยความสำเร็จและปัจจัยล้มเหลวของชุมชนเมืองเก่าสงขลาในอดีต	11
1.9 สรุปปัญหาและความพยายามในอดีตที่ผ่านมา	12
2. การคาดการณ์ปัญหาและโอกาสการพัฒนาเมืองเก่าสงขลาในอนาคต	13
2.1 ทิศทางในอนาคตของการพัฒนาเมืองเก่าสงขลา	13
2.2 ประเด็นสำคัญ (Key Issue) ปัจจัยเร่ง (Driving Factor)	20
2.3 อุปสงค์ศักยภาพ (Potential Demand)	22
2.4 สรุปคาดการณ์ทิศทางการพัฒนาในอนาคต (Chapter Summary)	23
3. แนวทางแก้ปัญหา และ/หรือ การพัฒนา	24
3.1 สรุปการเชื่อมโยงผลวิเคราะห์ทิศทางของปัญหาและความท้าทายในอนาคต	24
3.2 เป้าหมายหลักที่ต้องการบรรลุใน 5 ปี	24
3.3 เป้าหมายรองเพื่อนำไปสู่การบรรลุเป้าหมายหลัก	29
3.4 แนวทางบรรลุเป้าหมายรอง (Blueprint for Change)	29
3.5 การดำเนินงานเพื่อจัดทำข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย	35
3.6 สรุปภาพรวมของเป้าหมายหลัก เป้าหมายรอง และแนวทางบรรลุเป้าหมาย (Chapter Summary)	36

4. การนำแนวทางบรรลุป้าหมายสู่การปฏิบัติ	37
4.1 การนำแนวทางบรรลุป้าหมายไปปฏิบัติ หน่วยงานหลักและหน่วยงานรอง ที่รับผิดชอบในการขับเคลื่อน	37
4.2 ปัจจัยแห่งความสำเร็จในการนำแนวทางบรรลุป้าหมาย	39
4.3 ความท้าทายและความเสี่ยงในการนำแนวทางบรรลุป้าหมายไปปฏิบัติ	40
4.4 สรุป (Chapter Summary)	42
5. สรุปในภาพรวม	44
5.1 สรุปในภาพรวมจากหัวข้อที่ 1 - 4	44
5.2 บทเรียนที่ได้เรียนรู้จากการจัดทำรายงาน	46
บรรณานุกรม	51
ภาคผนวก	53
ตัวอย่างเมืองที่มีแนวปฏิบัติที่ดีที่สุดในการจัดการมรดกโลก (Best Practices in World Heritage Management)	
คณะผู้จัดทำ	72

สารบัญภาพ

ภาพที่ 1	แผนที่ชุมชนที่คณะรัฐมนตรีประกาศเป็นเขตพื้นที่เมืองเก่า	2
ภาพที่ 2	พื้นที่เขตเมืองเก่าสงขลา	4
ภาพที่ 3	หลักเกณฑ์การพิจารณาแหล่งมรดกทางวัฒนธรรม	5
ภาพที่ 4	ลักษณะเปรียบเทียบการเปลี่ยนผ่านของเมืองและรูปแบบสถาปัตยกรรม ในย่านเมืองเก่าสงขลา	15
ภาพที่ 5	การเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างเป้าหมายหลักและแผนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2561 - 2580 และแผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13	28
ภาพที่ 6	สรุปข้อเสนอรายงานการศึกษา	45
ภาพที่ 7	โมเดลการสืบสาน รักษา ต่อยอดอัตลักษณ์ และวิถีดั้งเดิมชุมชนเมืองเก่า ของไทยให้มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน บนฐานการพัฒนาของหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	46

สารบัญแผนภูมิ

แผนภูมิที่ 1	สถิติจำนวนนักท่องเที่ยวและรายได้จากการท่องเที่ยวในจังหวัดสงขลา ระหว่างปี 2554 - 2565	8
แผนภูมิที่ 2	เปรียบเทียบจำนวนนักท่องเที่ยวและปริมาณขยะมูลฝอย จังหวัดสงขลา ระหว่างปี 2556 - 2565	8
แผนภูมิที่ 3	การคาดการณ์จำนวนนักท่องเที่ยวในจังหวัดสงขลาในปี 2575	14
แผนภูมิที่ 4	การคาดการณ์การจับกุมคดียาเสพติด จังหวัดสงขลา ในปี 2575	14
แผนภูมิที่ 5	การคาดการณ์ปริมาณขยะมูลฝอยในจังหวัดสงขลาในปี 2575	15

คำอธิบายสัญลักษณ์และคำย่อ

กต.	กระทรวงการต่างประเทศ
กษ.	กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
ดศ.	กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม
ทก.	กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา
ทส.	กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
นร.	สำนักนายกรัฐมนตรี
พณ.	กระทรวงพาณิชย์
พน.	กระทรวงพลังงาน
พม.	กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์
มท.	กระทรวงมหาดไทย
รง.	กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม
วธ.	กระทรวงวัฒนธรรม
ศธ.	กระทรวงศึกษาธิการ
สำนักงาน ก.พ.ร.	สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ
อก.	กระทรวงอุตสาหกรรม
อปท.	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
อว.	กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม

1. สภาพทั่วไปของปัญหา

1.1 บทนำ

ปัจจุบันกระแสการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์และวัฒนธรรมเชิงอนุรักษ์ในชุมชนเก่า เมืองเก่า เป็นการท่องเที่ยววิถีใหม่ของผู้คนในปัจจุบันที่ชื่นชอบการถ่ายทอดเรื่องราว (Telling Story) และตอบโจทย์ของคนทุกรุ่นทุกวัยผ่านความสุขที่ได้จากการสร้างสรรค์ผ่านงานศิลปะ วัฒนธรรม ประวัติศาสตร์ วิถีดั้งเดิม ทั้งวิถีชีวิตความเป็นอยู่ การประกอบอาชีพ การค้าขาย เป็นต้น จะเห็นได้จากผลสำรวจเกี่ยวกับแผนการท่องเที่ยวระดับโลกประจำปี 2564 ของวีซ่า (Visa Global Travel Intentions Study 2021)¹ พบว่าประเทศไทยได้รับการจัดอันดับให้เป็นจุดหมายปลายทางการท่องเที่ยวลำดับที่ 4 ที่น่าเดินทางไปเยือนมากที่สุดในโลก เมื่อมีการเปิดประเทศรับนักท่องเที่ยวภายหลังสถานการณ์โควิด-19 รองจากสหรัฐอเมริกา สหราชอาณาจักร และอินเดีย และชี้ว่ากิจกรรมที่นักท่องเที่ยวสนใจมากที่สุดขณะอยู่ในประเทศไทย คือ นวดแผนไทย รับประทานอาหารไทย และเปิดประสบการณ์ด้านวัฒนธรรมไทย อาทิ เยี่ยมชมวัดไทย จึงเป็นทิศทางที่ดีต่อประเทศไทยที่เป็นประเทศที่มีโครงสร้างทางประวัติศาสตร์อันยาวนาน มีชุมชนเก่า เมืองเก่าที่ตอบโจทย์วิถีการท่องเที่ยวได้มากกว่า 1,000 แห่งทั่วประเทศ และเป็นชุมชนที่มีความหลากหลาย ทั้งชุมชนริมน้ำ ชุมชนรถไฟ ชุมชนตลาด/การค้า ชุมชนหมู่บ้าน ชุมชนประมง/เกษตร ชุมชนชาติพันธุ์ ชุมชนโดยรอบโบราณสถาน และชุมชนที่เกี่ยวข้องกับความทรงจำ ในจำนวนนี้มีชุมชนเก่า เมืองเก่าที่ได้รับการประกาศเป็นเขตพื้นที่เมืองเก่า² นั้นคือ กรุงเทพมหานคร และอีก 36 เมือง³ ทั่วประเทศ ดังภาพที่ 1 (ฐานข้อมูล ณ วันที่ 28 ตุลาคม 2565)

---

¹ วีซ่า. (2565). วีซ่าเผยนักท่องเที่ยวทั่วโลกเลือกประเทศไทยเป็นหนึ่งในที่จุดหมายปลายทางท่องเที่ยวหลังโควิด-19 สิ้นสุดลง. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก : https://www.visa.co.th/th_TH/about-visa/newsroom/press-releases/nr-th-220505.html. (วันที่ค้นข้อมูล : 2566, 9 เมษายน).

² “เมืองเก่า” หมายถึง เมืองหรือบริเวณของเมืองที่มีลักษณะพิเศษเฉพาะแห่งสืบต่อมาแต่กาลก่อน หรือมีลักษณะเป็นเอกลักษณ์ของวัฒนธรรมท้องถิ่น หรือมีลักษณะจำเพาะของสมัยหนึ่งในประวัติศาสตร์ หรือมีรูปแบบผสมผสานสถาปัตยกรรมท้องถิ่น หรือมีลักษณะเป็นรูปแบบวิวัฒนาการทางสังคมที่สืบต่อมาในยุคต่าง ๆ และหมายถึง เมืองหรือบริเวณของเมืองที่เคยเป็นตัวเมืองดั้งเดิมในสมัยหนึ่งและยังคงมีลักษณะเด่น มีโบราณสถาน หรือมีหลักฐานทางประวัติศาสตร์หรือโดยอายุ หรือโดยลักษณะแห่งสถาปัตยกรรม หรือคุณค่าในทางศิลปะ โบราณคดี หรือประวัติศาสตร์ (ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการอนุรักษ์และพัฒนากรุงรัตนโกสินทร์ และเมืองเก่า พ.ศ. 2546).

³ สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. (2565). เมืองเก่า. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก : <https://data.go.th/dataset/gdpublish-thaioldtown1>. (วันที่ค้นข้อมูล : 2566, 9 เมษายน).

1	เมืองแก่นา่น	จังหวัดน่าน
2	เมืองเก่าเชียงใหม่	จังหวัดเชียงใหม่
3	เมืองเก่าลำพูน	จังหวัดลำพูน
4	เมืองเก่าลำปาง	จังหวัดลำปาง
5	เมืองเก่าพิษณุโลก	จังหวัดพิษณุโลก
6	เมืองเก่ากำแพงเพชร	จังหวัดกำแพงเพชร
7	เมืองเก่าลพบุรี	จังหวัดลพบุรี
8	เมืองเก่าพิมาย	จังหวัดนครราชสีมา
9	เมืองแก่นครศรีธรรมราช	จังหวัดนครศรีธรรมราช
10	เมืองเก่าสงขลา	จังหวัดสงขลา
11	เมืองเก่าแพร่	จังหวัดแพร่
12	เมืองเก่าเพชรบุรี	จังหวัดเพชรบุรี
13	เมืองเก่าจันทบุรี	จังหวัดจันทบุรี
14	เมืองเก่าปัตตานี	จังหวัดปัตตานี
15	เมืองเก่าเชียงราย	จังหวัดเชียงราย
16	เมืองเก่าสุพรรณบุรี	จังหวัดสุพรรณบุรี
17	เมืองเก่าระยอง	จังหวัดระยอง
18	เมืองเก่าบุรีรัมย์	จังหวัดบุรีรัมย์

19	เมืองเก่าตะกั่วป่า	จังหวัดพังงา
20	เมืองเก่าพะเยา	จังหวัดพะเยา
21	เมืองเก่าตาก	จังหวัดตาก
22	เมืองแก่นครราชสีมา	จังหวัดนครราชสีมา
23	เมืองเก่าสกลนคร	จังหวัดสกลนคร
24	เมืองเก่าสตูล	จังหวัดสตูล
25	เมืองเก่าราชบุรี	จังหวัดราชบุรี
26	เมืองเก่าสุรินทร์	จังหวัดสุรินทร์
27	เมืองเก่าภูเก็ต	จังหวัดภูเก็ต
28	เมืองเก่าระนอง	จังหวัดระนอง
29	เมืองเก่าแม่ฮ่องสอน	จังหวัดแม่ฮ่องสอน
30	เมืองเก่ากาญจนบุรี	จังหวัดกาญจนบุรี
31	เมืองเก่ายะลา	จังหวัดยะลา
32	เมืองแก่นราธิวาส	จังหวัดนราธิวาส
33	เมืองเก่าร้อยเอ็ด	จังหวัดร้อยเอ็ด
34	เมืองเก่าอุทัยธานี	จังหวัดอุทัยธานี
35	เมืองเก่าตรัง	จังหวัดตรัง
36	เมืองเก่าฉะเชิงเทรา	จังหวัดฉะเชิงเทรา

ภาพที่ 1 แผนที่ชุมชนที่คณะรัฐมนตรีประกาศเป็นเขตพื้นที่เมืองเก่า

การจัดทำรายงานการศึกษา เรื่อง “โมเดลการสืบสาน รักษา ต่อยอดอัตลักษณ์และวิถีดั้งเดิมชุมชนเมืองเก่าของไทยให้มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน บนฐานการพัฒนาของหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง : กรณีศึกษาเมืองเก่าสงขลา” เพื่อศึกษา วิเคราะห์ ชุมชนเมืองเก่าสงขลา และจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายสำหรับการอนุรักษ์และพัฒนาเมืองเก่าเพื่อสืบสาน รักษา ต่อยอดอัตลักษณ์และวิถีดั้งเดิมชุมชนเมืองเก่า ให้มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน บนฐานการพัฒนาของหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง การพัฒนาเมืองเก่าให้พร้อมรับกับการเปลี่ยนแปลงของกิจกรรมทางเศรษฐกิจและสังคมในปัจจุบัน จะช่วยให้การพัฒนาและการบริหารจัดการเมืองเก่าเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ประชาชนในชุมชนเมืองเก่ามีความสุข อยู่ในสภาพแวดล้อมที่ดี มีสุขภาพที่ดี และสามารถต่อยอดผลักดันให้เป็นแหล่งมรดกทางวัฒนธรรมที่ทรงคุณค่าในระดับโลก จะสร้างเกียรติภูมิ ศักดิ์ศรี ความภาคภูมิใจและความตระหนักถึงคุณค่าของมรดกทางวัฒนธรรมของเมืองเก่าสงขลา สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยว สร้างรายได้ให้แก่ชุมชน จังหวัด และประเทศได้

สืบสาน รักษา หมายถึง ดำรงรักษาศิลปวัฒนธรรม สถาปัตยกรรม และวิถีชีวิตดั้งเดิมเมืองเก่าสงขลาให้คงอยู่ และสืบทอดไปยังคนรุ่นหลังต่อไป

ต่อยอด หมายถึง การพัฒนาให้เมืองเก่าให้เป็นเมืองน่าอยู่ เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีมาตรฐานสากล มุ่งสู่การขึ้นทะเบียนเป็นเมืองมรดกโลก

มั่นคง หมายถึง การมีความมั่นคงปลอดภัยจากภัยและการเปลี่ยนแปลงทั้งภายในประเทศและภายนอกประเทศ และมีความมั่นคงในทุกมิติ ทั้งมิติทางการทหาร เศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และการเมือง

มั่งคั่ง หมายถึง มีการขยายตัวของเศรษฐกิจอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน มีการพัฒนาอย่างทั่วถึงทุกภาคส่วน เศรษฐกิจมีความเข้มแข็ง

ยั่งยืน หมายถึง การพัฒนาที่สามารถสร้างความเจริญ รวยได้ และคุณภาพชีวิตของประชาชนให้เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ซึ่งเป็นการเจริญเติบโตของเศรษฐกิจที่อยู่บนหลักการใช้ การรักษาและการฟื้นฟูฐานทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน คนมีความรับผิดชอบต่อสังคม มีความเอื้ออาทร เสียสละเพื่อประโยชน์ส่วนรวม

หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล รวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี โดยจะต้องอาศัยความรอบรู้ ความรอบคอบ และจะต้องเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจของคนในชาติให้มีสำนึกในคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต และให้มีความรอบรู้ที่เหมาะสม ดำเนินชีวิตด้วยความอดทน ความเพียร มีสติ ปัญญา และความรอบคอบ เพื่อให้สมดุลและพร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและกว้างขวาง ทั้งด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมจากโลกภายนอกได้เป็นอย่างดี

1.1.1 เมืองเก่าสงขลา

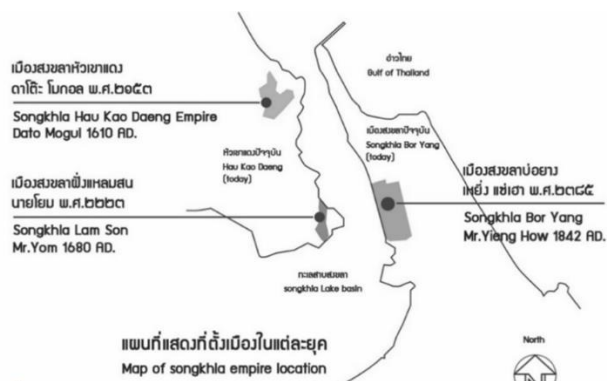
ชุมชนเมืองเก่าสงขลา เป็นชุมชนการค้าที่มีความหลากหลายของชาติพันธุ์และศาสนา มีประวัติศาสตร์ตั้งแต่สมัยอยุธยาเป็นเมืองท่าค้าขายทางทะเลนานาชาติที่เชื่อมโยง จีน ญี่ปุ่น ชาว อินเดีย อาหรับ และยุโรป และเป็นต้นทางการค้าทางบกข้ามคาบสมุทรมลายูไปฝั่งทะเลอันดามันและช่องแคบมะละกา **เมืองเก่าสงขลา** ได้รับความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรีในการประชุมเมื่อวันที่ 9 พฤศจิกายน 2553 ให้เป็นเขตพื้นที่เมืองเก่าตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการอนุรักษ์กรุงรัตนโกสินทร์และเมืองเก่า พ.ศ. 2546 และได้รับการประกาศเป็นเมืองเก่าเมื่อวันที่ 13 ธันวาคม 2553 มีเนื้อที่ 4.335 ตารางกิโลเมตร ประกอบด้วยพื้นที่ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องราวความเป็นเมืองเก่าในสามยุคสี่พื้นที่ คือ (1) เมืองเก่าฝั่งหัวเขาแดง อ.สิงหนคร ซึ่งเป็นเมืองเก่าในครั้งตั้งเมืองสงขลา (2) เมืองเก่าฝั่งแหลมสน อ.สิงหนคร เป็นพื้นที่การย้ายถิ่นฐานจากเมืองเก่าฝั่งหัวเขาแดง (3) เมืองเก่าฝั่งบ่อทราย ในเขตเทศบาลนครสงขลาในปัจจุบัน และ (4) พื้นที่ซึ่งมีเรื่องราวเกี่ยวเนื่อง คือ พื้นที่ในทะเลสาบสงขลาที่มีเรื่องราวของการค้าขายและการเดินเรือในช่วงเวลาของการตั้งเมืองทั้งสามยุค และพื้นที่เกาะยอในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลเกาะยอ ที่เป็นแหล่งศิลปวัฒนธรรมและแหล่งผลิตวัสดุประเภทกระเบื้องดินเผามาตั้งแต่ครั้งโบราณ ดังภาพที่ 2

การริเริ่มผลักดันสงขลาสู่เมืองมรดกโลก เริ่มตั้งแต่ปี พ.ศ. 2560 โดยเทศบาลนครสงขลา ภาศิคนรักเมืองสงขลาสมาคม และองค์กรอื่น ๆ ที่ให้ความร่วมมือในโครงการสงขลาสู่เมืองมรดกโลก มีการจัดทำแผนแม่บทการบริหารจัดการโครงการปรับปรุงแหล่งโบราณสถานและสถานที่สำคัญทางประวัติศาสตร์ (สงขลาสู่เมืองมรดกโลก) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาเมืองสงขลาทางวิชาการ ภายใต้ระบบความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม รวมทั้งการอนุรักษ์และผลักดันเมืองสงขลาสู่มรดกโลก

อาณาเขตเมืองเก่าสงขลา

ที่มา : มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย, ม.ป.ป.

ทิศเหนือ

จุดแนวถนนชลเจริญตัดกับถนนแหลมสนอ่อนและเชื่อมกับแนวถนนท่าม 60 องศา กับถนนแหลมสนอ่อน และแนวเขตทางออกไปจากฝั่งทะเลด้านเหนือเป็นระยะทาง 250 เมตร

ทิศตะวันออก

จุดแนวทางออกไปจากฝั่งทะเลด้านตะวันออกระยะ 250 เมตร มาตลอดแนวด้านใต้ จุดแนวเขตทางจากเขตทางถนนปละท่าด้านใต้ 100 เมตร และเชื่อมกับแนวเขตทางรถไฟด้านตะวันออกมาจนจุดถนนกำแพงเพชร

ทิศใต้

จุดถนนกำแพงเพชร

ทิศตะวันตก

จุดแนวทางออกไปจากฝั่งทะเลสาบสงขลา ระยะ 250 เมตร จากถนนชลเจริญถึงถนนกำแพงเพชร

ภาพที่ 2 พื้นที่เขตเมืองเก่าสงขลา

1.1.2 การขึ้นทะเบียนเป็นมรดกโลก

การอนุรักษ์และพัฒนาเมืองเก่า โดยการเสนอขึ้นทะเบียนเป็นแหล่งมรดกโลก (World Heritage Site) มรดกทางวัฒนธรรมขององค์การการศึกษาวิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (The United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization: UNESCO) เป็นวิถีทางหนึ่งที่จะช่วยสืบสาน รักษา และต่อยอดอัตลักษณ์และวิถีดั้งเดิมชุมชนเมืองเก่าโดยใช้แนวทางที่เป็นสากล สร้างความตระหนักรู้ในคุณค่าการอนุรักษ์ในระดับนานาชาติ และทำให้เมืองเก่าเป็นที่รู้จักในวงกว้าง สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวได้อีกทางหนึ่ง

อนุสัญญาามรดกโลกให้คำนิยาม “มรดกทางวัฒนธรรม”⁴ ครอบคลุมถึงอนุสรณ์สถาน (Monuments) กลุ่มอาคาร (Group of Building) และแหล่ง (Sites) ที่มีคุณค่าโดดเด่นอันเป็นสากล โดยมีหลักเกณฑ์การพิจารณาให้เป็นแหล่งมรดกทางวัฒนธรรม 6 ข้อ ดังภาพที่ 3 รวมทั้งต้องมีการตรวจสอบว่า มีลักษณะดั้งเดิมในด้านการออกแบบ วัสดุ ฝีมือ ตลอดจนการติดตั้งต่าง ๆ หากมีการบูรณะปรับปรุงจะต้องอยู่บนพื้นฐานและรายละเอียดทางวิชาการที่ถูกต้องสมบูรณ์ตามลักษณะดั้งเดิมเท่านั้น นอกจากนี้ ยังต้องมีระบบการจัดการและกฎหมายคุ้มครอง เพื่อเป็นหลักประกันว่าจะมีการอนุรักษ์แหล่งมรดกทางวัฒนธรรมนั้น ๆ อย่างจริงจัง

⁴ สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร. (2561). แนวทางการดำเนินงานตามพันธกรณีอนุสัญญาคุ้มครองมรดกโลก และการจัดเตรียมเอกสารการขอขึ้นทะเบียนเป็นแหล่งมรดกโลก. หน้า 51.

หลักเกณฑ์การพิจารณาแหล่งมรดกทางวัฒนธรรม

1 เป็นตัวแทนที่แสดงถึงความเป็นเอกลักษณ์ด้านศิลปกรรม หรือตัวแทนของความงามและเป็นผลงานชิ้นเอกที่จัดทำขึ้น ด้วยการสร้างสรรค์อันชาญฉลาด	4 เป็นตัวอย่างของสิ่งก่อสร้างอันเป็นตัวแทนของการพัฒนา ทางด้านวัฒนธรรม สังคม ศิลปกรรม วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี หรืออุตสาหกรรม
2 แสดงถึงความสำคัญของการแลกเปลี่ยนคุณค่าของมนุษย์ ในช่วงเวลาใดเวลาหนึ่ง ผ่านการพัฒนาด้านสถาปัตยกรรม เทคโนโลยี อนุสรณ์ศิลป์ การวางผังเมือง หรือการออกแบบภูมิทัศน์	5 เป็นตัวอย่างลักษณะอันเด่นชัด หรือขนบธรรมเนียมประเพณี แห่งสถาปัตยกรรม วิธีการก่อสร้าง หรือการตั้งถิ่นฐานของมนุษย์ ที่มีความเปราะบางด้วยตัวเอง
3 เป็นเอกลักษณ์ที่หายากยิ่ง หรือเป็นของแท้ดั้งเดิม	6 มีความคิดหรือความเชื่อที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับเหตุการณ์ หรือบุคคล ที่มีความสำคัญในประวัติศาสตร์

ที่มา : สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (2565)

ภาพที่ 3 หลักเกณฑ์การพิจารณาแหล่งมรดกทางวัฒนธรรม⁵

1.2 ปัญหและความท้าทายเมืองเก่าสงขลา

ปัจจุบันเมืองเก่าสงขลาเกิดการเปลี่ยนแปลงใน 2 ลักษณะ คือ ภัยธรรมชาติและน้ำมีอมนุษย์ ทำให้เหลือเฉพาะซากเมืองเก่าที่คงอยู่ อีกลักษณะคือเมืองเก่าที่มีองค์ประกอบครบในทุกด้าน “มรดกเมือง” (Urban Heritage) ประกอบด้วย มรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องได้ (Tangible Cultural Heritage) และมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ (Intangible Cultural Heritage) รวมถึงการเกิดสำนึกถิ่น (Sense of Place) บรรยากาศของเมือง (Urban Atmosphere) แต่ถูกคุกคามจากการพัฒนา โดยปัญหาที่สำคัญคือ เมืองเก่าถูกโอบล้อมด้วยความสมัยใหม่ (Modernity) การพัฒนาแบบไร้ขีดจำกัดก่อให้เกิดการอพยพของประชากรเข้ามาในพื้นที่จำนวนมาก เกิดความแออัด ขาดพื้นที่สาธารณะ บริการจากโครงสร้างพื้นฐานและบริการสาธารณสุขไม่เพียงพอ อาคารสถาปัตยกรรมดั้งเดิมถูกปรับเปลี่ยนไปทั้งรูปแบบและการใช้สอย การพัฒนาของเมืองดังกล่าวส่งผลให้เกิดปัญหาสุขภาพ ผลกระทบสิ่งแวดล้อม ปัญหาความยากจนและความเหลื่อมล้ำในสังคม ปัญหายาเสพติด การแย่งชิงทรัพยากรส่วนรวม การรุกรานทรัพยากรธรรมชาติ ทั้งหมดนี้ล้วนเป็นปัจจัยในการลดทอนคุณค่าและอัตลักษณ์ของเมืองเก่าทั้งสิ้น

⁵ สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. (2565). *หลักเกณฑ์การพิจารณาขึ้นทะเบียนแหล่งมรดกโลก*. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก : <https://worldheritagesite.onep.go.th/document?page=1>. (วันที่ค้นข้อมูล : 2566, 13 พฤษภาคม).

1.3 ความสำคัญของปัญหาเมืองเก่าสงขลา

การพัฒนาเมืองเก่าสงขลาที่ผ่านมาพบว่ายังขาดการวางแผนพัฒนาและการบูรณาการการทำงานร่วมกันจากทุกภาคส่วน ทำให้การขับเคลื่อนการดำเนินการและการบริหารการเปลี่ยนแปลงเพื่อรองรับผลกระทบอันเกิดจากการพัฒนาทางสังคมและเศรษฐกิจอย่างก้าวกระโดด ยังไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร สามารถสรุปความสำคัญของปัญหาดังกล่าวได้ ดังนี้

1.3.1 **มิติด้านความมั่นคง** : เมืองเก่าสงขลามีการพัฒนาและเจริญเติบโตอย่างรวดเร็ว เกิดความต้องการแรงงานมาก ทำให้มีการอพยพของแรงงานต่างด้าวและครอบครัวเข้ามาทำงาน เกิดปัญหาแรงงานต่างด้าวผิดกฎหมาย เกิดเป็นชุมชนแออัด กลายเป็นแหล่งเสื่อมโทรม เป็นแหล่งแพร่กระจายเชื้อโรค ภาครัฐต้องรับผิดชอบค่าใช้จ่ายจัดบริการด้านสาธารณสุขและการศึกษา นอกจากนี้ ยังมีปัญหาอาชญากรรม การใช้อิทธิพลของชุมชน การทำร้ายร่างกาย การฆาตกรรม การลักทรัพย์ อาวุธปืน ปัญหายาเสพติด อันเป็นภัยต่อความมั่นคงของประเทศ คนไทยย้ายออกจากพื้นที่เพราะไม่มั่นใจในความปลอดภัยของชีวิตและทรัพย์สิน

1.3.2 **มิติด้านความมั่งคั่ง** : การพัฒนาเมืองเก่าสงขลาเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์และวัฒนธรรมส่งผลให้คนในชุมชนมีรายได้ แต่เมื่อเศรษฐกิจเติบโตค่าครองชีพสูงขึ้น มีความเหลื่อมล้ำของรายได้ และยังขาดการพัฒนาทางเศรษฐกิจที่ยั่งยืน เนื่องจากต้องพึ่งพารายได้นักท่องเที่ยวต่างชาติ โดยเฉพาะจากประเทศมาเลเซีย เมื่อเกิดวิกฤติสถานการณ์โลก ทั้งภาวะเศรษฐกิจโลก โรคระบาด และสงคราม ก็กระทบกับรายได้ นอกจากนี้ ยังขาดการพัฒนาคุณภาพ มาตรฐานและผลิตภัณฑ์สินค้าให้เป็นที่ต้องการของผู้บริโภค

1.3.3 มิติด้านความยั่งยืน

1) **ปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม** เมืองเก่าที่ขาดการวางแผนอย่างเป็นระบบ เน้นท่องเที่ยวเชิงปริมาณทำให้มีผลกระทบ เช่น ปริมาณขยะเพิ่มขึ้นและไม่สามารถบริหารจัดการได้ ปัญหาการจราจรติดขัดก่อให้เกิดมลพิษ สถาปัตยกรรมโบราณชำรุดเสื่อมโทรม การใช้สอยพื้นที่อย่างแออัดและขาดพื้นที่สีเขียว

2) **ปัญหาเมืองเก่าสงขลาที่มีการพัฒนาและเปลี่ยนแปลงตามกระแสโลกาภิวัตน์อย่างรุนแรง** พื้นที่เขตเมืองเก่าอยู่ใกล้ชิดกับพื้นที่เศรษฐกิจสำคัญของจังหวัดสงขลา ทำให้การสืบสาน รักษา อนุรักษ์และวิถีชีวิตดั้งเดิมเป็นไปได้ยาก รวมทั้งการใช้ประโยชน์พื้นที่อาจมุ่งเพื่อประโยชน์ด้านเศรษฐกิจมากกว่าการรักษาสิ่งปลูกสร้างดั้งเดิมหรือโบราณสถาน ทำให้เสียโอกาสในเชิงเศรษฐกิจ เขตย่านเมืองเก่าสงขลาและพื้นที่ต่อเนื่องยังขาดการปรับปรุงภูมิทัศน์เพื่อความสวยงามและปลอดภัย ระบบขนส่งสาธารณะในเขตเมืองและเชื่อมโยงระหว่างเมืองสำคัญยังขาดประสิทธิภาพ ส่งผลต่อเนื่องต่อการกระจายตัวของนักท่องเที่ยวจากแหล่งท่องเที่ยวสำคัญและได้รับความนิยม สู่แหล่งท่องเที่ยวอื่น ๆ ที่มีศักยภาพ

3) **จิตสำนึกรักถิ่นฐานที่ทำกิน**ของคนในชุมชนเมืองเก่ายังไม่เพียงพอที่จะดึงดูดคนวัยทำงานที่ย้ายไปทำงานในเมืองใหญ่ให้กลับมาช่วยพัฒนาและผลักดันให้เกิดการสืบสาน รักษา อนุรักษ์และวิถีชีวิตดั้งเดิมของเมืองเก่าสงขลา ถือเป็นความท้าทายสำคัญต่อการพัฒนาไปสู่เมืองเก่าที่มีความยั่งยืน

1.4 ประเด็นที่ควรได้รับการแก้ไข หรือพัฒนาต่อยอดเมืองเก่าสงขลา

การสืบสาน รักษา อนุรักษ์และวิถีชีวิตดั้งเดิมเมืองเก่าสงขลาให้กลับมีชีวิตชีวา การพัฒนาสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ มีประเด็นที่ควรได้รับการแก้ไข หรือพัฒนาต่อยอด 4 ด้าน คือ

1) **ด้านการสืบสาน รักษา** โดยการธำรงไว้ซึ่งอัตลักษณ์และวิถีชีวิตดั้งเดิม เช่น การแต่งกาย อาหาร ศิลปวัฒนธรรม ประเพณี สถาปัตยกรรมและสิ่งปลูกสร้าง เพื่อใช้อัตลักษณ์เหล่านี้มาสร้างคุณค่าให้กับเมืองเก่า

2) **ด้านการต่อยอดอัตลักษณ์และวิถีชีวิตดั้งเดิม** โดยการปกป้อง นำเสนอ และส่งผ่านมรดกที่มีคุณค่าสูงในระดับสากลไปสู่คนในรุ่นต่อไป ด้วยการผลักดันเมืองเก่าสงขลาเป็นมรดกโลกจะเป็นการเปิดโอกาสให้มีการศึกษาค้นคว้าข้อมูลต่าง ๆ เพื่อปกป้องคุณค่าของเมือง เกิดความก้าวหน้าทางวิชาการในประเทศ และเกิดแผนบริหารจัดการพื้นที่มรดกโลก ซึ่งเป็นแนวทางในการอนุรักษ์คุณค่า รวมทั้งสิ่งแวดล้อมอย่างเป็นระบบ ได้มาตรฐานในระดับสากล สามารถตรวจสอบได้ เป็นหลักประกันว่าแหล่งมรดกโลกจะยังคงอยู่สืบต่อไป พร้อมกับการรักษาคุณค่าที่โดดเด่นนั้นไว้ได้

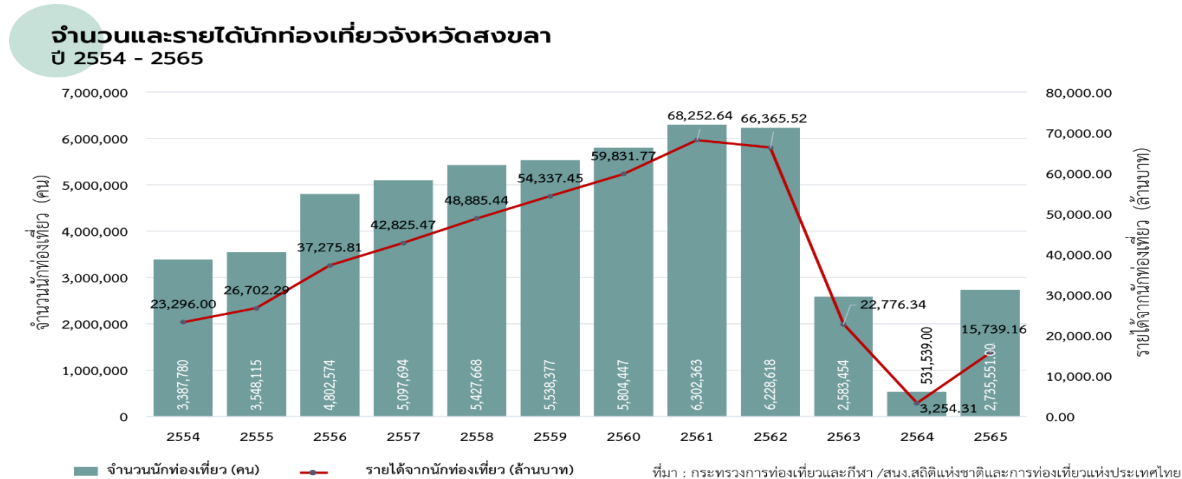
3) **ด้านความมั่นคง** เมืองเก่าสงขลาเป็นสังคมพหุวัฒนธรรม ประกอบด้วยคนไทยที่นับถือศาสนาพุทธ อิสลาม คนไทยเชื้อสายจีนและศาสนาอื่นอยู่ด้วยกันอย่างสงบสุข สมานฉันท์ ร่วมกันสร้างบ้านสร้างเมืองมาทุกยุคทุกสมัยในประวัติศาสตร์ เป็นตัวอย่างที่ดีให้กับเยาวชนว่าคนไทยทุกกลุ่มสามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างมีศักดิ์ศรีเท่าเทียมกัน สร้างจิตสำนึกพลเมืองให้มีความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์

4) **ด้านความมั่งคั่ง** การพัฒนาเมืองเก่าและต่อยอดการพัฒนาเป็นมรดกโลก เป็นการสร้างแรงจูงใจให้นักท่องเที่ยวมาเยี่ยมชม ก่อให้เกิดรายได้และส่งผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจในพื้นที่มรดกโลกและบริเวณโดยรอบ อย่างไรก็ตาม ใดก็ตามต้องมีการบริหารจัดการการท่องเที่ยวอย่างมีประสิทธิภาพ และต้องระมัดระวังไม่ให้กระทบต่อวิถีชีวิตของผู้อยู่อาศัยในพื้นที่มรดกโลกด้วย

5) **ด้านความยั่งยืน** เมืองเก่าสงขลาจะต้องได้รับการพัฒนาควบคู่กันไปหลายด้าน ทั้งโครงสร้างพื้นฐาน การศึกษา การวางผังเมือง การพัฒนาทักษะแรงงานและผู้ประกอบการ การคมนาคมขนส่ง เมืองอัจฉริยะ เมืองสร้างสรรค์ การรักษาสิ่งแวดล้อม การรักษาความปลอดภัย การส่งเสริมวัฒนธรรม การเคารพกติกาสังคม และการดูแลสุขภาพอนามัย เป็นการยกระดับมาตรฐานของเมืองให้สูงขึ้น ช่วยพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้อยู่อาศัยให้ดียิ่งขึ้น เป็นเมืองน่าอยู่อย่างยั่งยืน

1.5 การวิเคราะห์ผลกระทบของประเด็นโครงการ (กลุ่มเป้าหมาย)

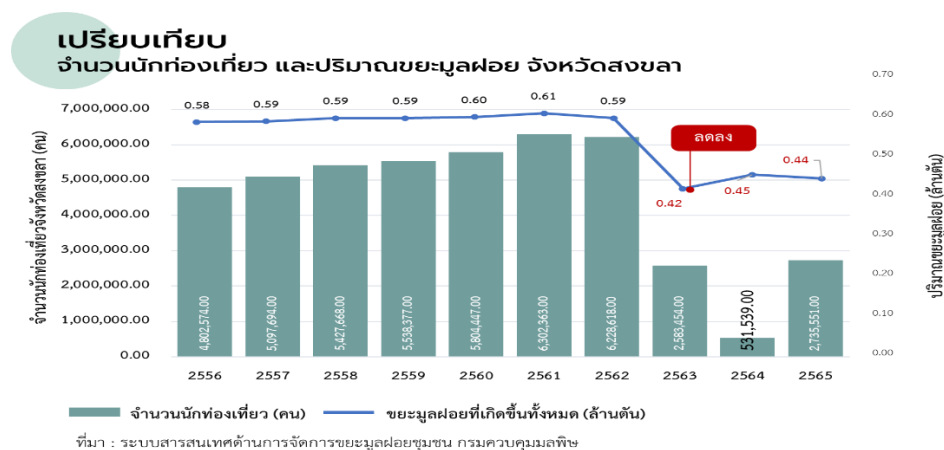
เมืองเก่าสงขลา ปัจจุบันการท่องเที่ยวเป็นพื้นฐานเศรษฐกิจสำคัญของจังหวัดสงขลา โดยสถิติจำนวนนักท่องเที่ยวและรายได้จากการท่องเที่ยว ระหว่างปี 2554 – 2562 มีแนวโน้มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง และภายหลังจากการระบาดของโรคโควิด-19 ก็มีแนวโน้มสูงขึ้นอย่างรวดเร็ว ดังแผนภูมิที่ 1

แผนภูมิที่ 1 สถิติจำนวนนักท่องเที่ยวและรายได้จากการท่องเที่ยวในจังหวัดสงขลา ระหว่างปี 2554 – 2565

จังหวัดสงขลาเป็นประตูการค้าชายแดนที่สำคัญของภาคใต้เชื่อมโยงกับประเทศมาเลเซีย สิงคโปร์ และอนุภูมิภาคเขตเศรษฐกิจสามฝ่ายอินโดนีเซีย-มาเลเซีย-ไทย (Indonesia-Malaysia-Thailand Growth Triangle: IMT-GT) และมีมูลค่าการค้าชายแดนสูงสุดของประเทศ การพัฒนาเมืองเก่าสงขลาเพื่อสืบสาน รักษา อนุรักษ์และวิถีชีวิตดั้งเดิม และต่อยอดสู่การเป็นมรดกโลก จะเสริมแรงดึงดูดนักท่องเที่ยวคุณภาพให้เข้ามาสู่จังหวัดสงขลาได้มากขึ้น

นอกจากนี้ การศึกษาเปรียบเทียบจำนวนนักท่องเที่ยวและปริมาณขยะมูลฝอยจังหวัดสงขลาพบว่า ปริมาณขยะมูลฝอยสอดคล้องกับจำนวนนักท่องเที่ยวโดยในปี 2565 มีจำนวนนักท่องเที่ยวสูงชัน จึงคาดว่ามีความแนวโน้มเพิ่มขึ้นอีกในปีต่อไปเนื่องจากประเทศไทยจะเปิดประเทศอย่างเต็มรูปแบบ ดังแผนภูมิที่ 2

แผนภูมิที่ 2 เปรียบเทียบจำนวนนักท่องเที่ยวและปริมาณขยะมูลฝอย จังหวัดสงขลา ระหว่างปี 2556 – 2565

1.6 บทวิเคราะห์ความพยายาม/การดำเนินการ ในอดีตจนถึงปัจจุบันเมืองเก่าสงขลา

ความพยายาม/การดำเนินการ ในอดีตจนถึงปัจจุบันในการสืบสาน รักษา ต่อยอดอัตลักษณ์และวิถีชีวิตดั้งเดิมของเมืองเก่าสงขลา สุ่มรดกโลก สรุปได้ ดังนี้

1) เมื่อปี 2553 คณะกรรมการอนุรักษ์และพัฒนากรุงรัตนโกสินทร์และเมืองเก่าประกาศให้เมืองเก่าสงขลาเป็นพื้นที่เมืองเก่า และ “ภาคีคนรักสงขลา (Songkhla Heritage Trust)” ก่อตั้งขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2556 สมาชิกประกอบด้วยคนทุกเพศ ทุกวัย ทุกอาชีพ มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างภาคภูมิใจในคุณค่าของเมืองที่อาศัยอยู่ สร้างความหวงแหนมรดกทางวัฒนธรรม อนุรักษ์สิ่งทรงคุณค่าเหล่านี้ไว้ไม่ให้สูญหาย เป็นมรดกของชาติและมรดกโลก ที่ผ่านมามีภาคีฯ เป็นผู้นำการรับฟังความคิดเห็นของคนรักเมืองสงขลา ให้ความรู้เรื่องเมืองเก่าสงขลา ทั้งในรูปแบบการสอน การบรรยาย จัดนิทรรศการ และเป็นมัคคุเทศก์ชมเมืองเก่า เพื่อความเข้าใจที่ถูกต้อง ขับเคลื่อนการพัฒนาเมืองเก่าสงขลาสู่มรดกโลก รวมทั้งแนะนำการซ่อมบ้านแบบร่วมสมัยย่านเมืองเก่า

2) เมื่อวันที่ 28 พฤษภาคม 2558 จังหวัดสงขลาจัดการประชุมวิชาการนานาชาติว่าด้วยเรื่องการอนุรักษ์เมืองเก่า “เมืองเก่า วิถีเดิม เสริมการท่องเที่ยว” (IMT-GT 2015 International Symposium on Livable Old-Town Tourism)⁶ ตามกรอบความร่วมมือสามเหลี่ยมเศรษฐกิจ อินโดนีเซีย-มาเลเซีย-ไทย หรือ IMT-GT โดยที่การพัฒนาเมืองเก่าเป็นหนึ่งในแผนงานด้านการท่องเที่ยวตามยุทธศาสตร์ส่งเสริมภาคเกษตรอุตสาหกรรมและการท่องเที่ยวของ IMT-GT ไทยได้เลือกเมืองเก่าสงขลาและภูเก็ตเป็นเมืองนำร่องมาเลเซียเสนอเมืองจอร์จทาวน์ (ปีนัง) และมะละกา ส่วนอินโดนีเซียเสนอเมืองปาเลมบัง และโกตาซาวาลุนโต โดยมีเมืองเมดานเข้าร่วมสังเกตการณ์ การประชุมวิชาการนานาชาตินี้มีวัตถุประสงค์เพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การถอดบทเรียนและประสบการณ์ในการอนุรักษ์เมืองเก่า การจัดการท่องเที่ยวและการดูแลวิถีชีวิตของประชาชนผู้อยู่อาศัย มีการลงนาม “ปฏิญญาสงขลา (The Declaration of Songkhla)” โดยภาคประชาสังคม ได้แก่ นายกเทศมนตรีและตัวแทน 3 เมืองเก่าที่มาร่วมประชุม คือ นายกเทศมนตรีนครสงขลา นายกเทศมนตรีนครภูเก็ต และตัวแทนรัฐบาลท้องถิ่น (Pemerintah) เมืองโกตาซาวาลุนโต และตัวแทน 5 องค์กรพัฒนาภาคเอกชนด้านการอนุรักษ์มรดกเมืองเก่า หรือเฮริเทจ เอ็นจีโอ (Heritage NGOs) มีเป้าหมายร่วมกันที่จัดตั้งประชาคมเมืองเก่าใน IMT-GT เพื่อให้เมืองเก่าทุก ๆ เมืองได้รับการอนุรักษ์ และพัฒนาอย่างยั่งยืนให้ลูกหลานได้อยู่อาศัยอย่างมีความสุขตลอดไป

3) ต่อมาเมื่อวันที่ 23 กุมภาพันธ์ 2562 ทหภาคีเครือข่าย ประกอบด้วย องค์การบริหารส่วนจังหวัดสงขลา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย เทศบาลสงขลา ภาคีคนรักเมืองสงขลา สภาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวจังหวัดสงขลา และบริษัท แอดวานซ์ไวร์เลส เน็ตเวอร์ค จำกัด ร่วมลงนามข้อตกลงความร่วมมือ (MOU)

⁶ จังหวัดสงขลา. (2558, 2 มิถุนายน). จังหวัดสงขลา จัดการประชุมเชิงปฏิบัติการนานาชาติ IMT-GT 2015 International Symposium on Livable Old. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก : <http://www.songkhla.go.th/news/detail/2901/>. (วันที่ค้นข้อมูล : 2566, 13 พฤษภาคม).

ผลักดันเมืองเก่าสงขลาสู่มรดกโลก⁷ เพื่อพัฒนาเมืองสงขลาด้วยวิชาการและเทคโนโลยีพื้นฐานทางเทคโนโลยี (IoT) เข้ามามีบทบาทในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจและอุตสาหกรรมของเมืองสงขลาด้วยนวัตกรรมและเทคโนโลยีตามนโยบายประเทศไทย 4.0 ของภาครัฐ และนโยบายจังหวัด “พัฒนาเศรษฐกิจ เมืองสงขลาให้เข้มแข็ง”

4) เมื่อวันที่ 2 กุมภาพันธ์ 2564 คณะทำงาน Upstream Process เมืองเก่าสงขลาสู่มรดกโลก ได้เห็นชอบโครงการ Upstream สงขลาสู่มรดกโลก⁸ ซึ่งเป็นโครงการที่เป็นการทำงานร่วมกันระหว่างจังหวัดสงขลา เทศบาลนครสงขลา ภาควิชาการศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย องค์การบริหารส่วนจังหวัดสงขลา ICOMOS Thailand และนักวิชาการจากมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย โดยการสนับสนุนงบประมาณจาก ปตท.สผ. เพื่อผลักดันเมืองสงขลาสู่มรดกโลก นับเป็นการนำเมืองเก่าสงขลาเข้าสู่กระบวนการพิจารณาเป็นเมืองมรดกโลกอย่างเป็นทางการ ซึ่งต่อมาเมื่อวันที่ 18 สิงหาคม 2565 มีการประชุมคณะทำงาน Upstream Process เมืองเก่าสงขลาสู่มรดกโลก และคณะทำงานโครงการกำหนดขอบเขตพื้นที่เมืองเก่าสงขลา ส่วนขยาย และการประชาสัมพันธ์เมืองเก่าสงขลาสู่มรดกโลก เพื่อรายงานผลการดำเนินโครงการของหน่วยงานต่าง ๆ อาทิ การขอพิจารณาอนุมัติแผนการดำเนินการและแผนการเงินโครงการเตรียมความพร้อมเพื่อรับการประเมินจาก ICOMOS สาทล การเสนอเอกสารการสนับสนุนงบประมาณของ บริษัท ปตท. ตรวจสอบและผลิตปีเตอร์เลียม จำกัด (มหาชน) ในการขับเคลื่อนโครงการสงขลาสู่มรดกโลก เป็นต้น

จากการดำเนินการที่ผ่านมาทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม มีความร่วมมือในการสืบสานรักษา อัตลักษณ์และวิถีชีวิตดั้งเดิมของเมืองเก่าสงขลา และเพิ่มความร่วมมือทั้งภายในประเทศและระหว่างประเทศด้วยการพยายามผลักดันเมืองเก่าสงขลาสู่มรดกโลกอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ปี พ.ศ. 2556 อย่างไรก็ตามความก้าวหน้าในการดำเนินการเป็นไปอย่างช้า ๆ อาจเนื่องจากสาเหตุการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ทำให้จุดเน้นการพัฒนาเมืองมุ่งไปที่การดูแลสุขภาพ ป้องกันการแพร่ระบาดของโรค การปรับตัวให้เข้ากับวิถีชีวิตใหม่ (New Normal) และการพัฒนาด้านเศรษฐกิจมีความผันผวนมากขึ้นหลังจากการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 สงบลง รวมทั้งการเกิดสงครามรัสเซีย-ยูเครน ทำให้มีความไม่แน่นอนของสถานการณ์โลก

⁷ สำนักข่าว กรมประชาสัมพันธ์. (2562, 23 กุมภาพันธ์). *ทกภาคีเครือข่าย ร่วมลงนาม (MOU) ผลักดันเมืองเก่าสงขลาสู่มรดกโลก*. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก : <https://nbtworld.prd.go.th/th/news/detail/TCATG190223225502957>. (วันที่ค้นข้อมูล : 2566, 13 พฤษภาคม).

⁸ สำนักข่าว กรมประชาสัมพันธ์. (2564, 2 กุมภาพันธ์). *จังหวัดสงขลา ประชุมขับเคลื่อนคณะทำงาน Upstream Process เมืองเก่าสงขลาสู่มรดกโลก เพื่อร่วมฟื้นฟู อนุรักษ์และพัฒนาเมืองสงขลาและพื้นที่เกี่ยวเนื่องให้เป็นเมืองที่น่าอยู่และทรงคุณค่า*. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก : <https://thainews.prd.go.th/th/news/detail/TCATG210202160614589>. (วันที่ค้นข้อมูล : 2566, 13 พฤษภาคม).

⁹ สำนักข่าว กรมประชาสัมพันธ์. (2565, 18 สิงหาคม). *จังหวัดสงขลา ประชุมคณะทำงาน Upstream Process เมืองเก่าสงขลาสู่มรดกโลก และคณะทำงานโครงการกำหนดขอบเขตพื้นที่เมืองเก่าสงขลา ส่วนขยาย และการประชาสัมพันธ์เมืองเก่าสงขลาสู่มรดกโลก*. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก : https://thainews.prd.go.th/th/news/print_news/TCATG220818114431434. (วันที่ค้นข้อมูล : 2566, 13 พฤษภาคม).

1.7 ผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานที่ผ่านมาจากการพัฒนาเมืองเก่าสงขลา

เมื่อพิจารณาถึงความพยายาม/การดำเนินการ ในอดีตจนถึงปัจจุบันเมืองเก่าสงขลา เพื่อการสืบสานรักษา ต่อยอดอัตลักษณ์และวิถีชีวิตดั้งเดิมของเมืองเก่าสงขลา ตามข้อ 1.6 สามารถสรุปผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงานที่ผ่านมาได้ ดังนี้

จังหวัดสงขลามีการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน เพื่อยกระดับการพัฒนาเศรษฐกิจตามเป้าหมายการพัฒนา “สงขลาศูนย์กลางเศรษฐกิจภาคใต้ ประชาชนมีคุณภาพ สิ่งแวดล้อมยั่งยืน” มีการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยว การอำนวยความสะดวก และพัฒนาแหล่งและกิจกรรมการท่องเที่ยวให้มีศักยภาพ การส่งเสริมการเรียนรู้ ประวัติศาสตร์เมืองสงขลาเพื่อสร้างความภาคภูมิใจให้ชาวสงขลา การใช้ศิลปะมาสะท้อนวิถีชุมชน โดยการวาดภาพบนฝาผนังบ้านเก่าเพื่อสร้างจุดขายในชุมชน การต่อยอดชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี พัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ รวมถึงส่งเสริมผลิตภัณฑ์และสถานประกอบการสุขภาพ (Health for Wealth) ให้สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เข้ามาจังหวัดสงขลามากขึ้น การพัฒนาด้านการเกษตรโดยส่งเสริมกลไกตลาด พัฒนาผลิตภัณฑ์ บรรจุภัณฑ์ เพื่อยกระดับคุณภาพสินค้าและผลผลิตทางการเกษตร ด้านสังคมและคุณภาพชีวิต เน้นการสร้างโอกาส สร้างอาชีพและการเพิ่มรายได้ให้แก่ประชาชนบนพื้นฐานความรู้และพหุวัฒนธรรม นอกจากนี้ยังได้ให้ความสำคัญกับผู้ด้อยโอกาส ผู้พิการ และผู้สูงอายุ โดยการสนับสนุนเครื่องมือและอุปกรณ์ดำรงชีวิตและประกอบอาชีพให้สามารถช่วยเหลือตนเองและครอบครัว และด้านการฟื้นฟูอนุรักษ์ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้มีการสนับสนุนการบริหารจัดการด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยจัดให้มีการบริหารจัดการน้ำ การส่งเสริมสนับสนุนการใช้พลังงานทดแทน การฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ การจัดการขยะทางทะเล ตลอดจนการพัฒนาด้านความมั่นคงและความปลอดภัยในชีวิต ป้องกันการเกิดอาชญากรรม โดยเสริมสร้างความเข้มแข็งหมู่บ้าน ชุมชน เพื่อความมั่นคงจังหวัดสงขลา และการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด โดยดำเนินการเพื่อแก้ไขปัญหาผู้ติดยาเสพติดให้ครบวงจร สร้างมาตรฐานการบำบัดรักษา การติดตามช่วยเหลือมิให้กลับไปเสพซ้ำ และดำรงชีวิตในสังคมได้ปกติ

สำหรับการต่อยอดผลักดันเมืองเก่าสงขลาสู่มรดกโลก ได้รับการอนุมัติแผนการดำเนินการและแผนการเงิน โครงการเตรียมความพร้อมเพื่อรับการประเมินจาก ICOMOS สาทล มีการเสนอเอกสารสนับสนุนงบประมาณของบริษัท ปตท. สำรวจและผลิตปิโตรเลียม จำกัด (มหาชน) ในการขับเคลื่อนโครงการสงขลาสู่มรดกโลกแล้ว

1.8 วิเคราะห์สรุปการเปรียบเทียบปัจจัยความสำเร็จและปัจจัยล้มเหลวของชุมชนเมืองเก่าสงขลาในอดีต

1.8.1 ปัจจัยความสำเร็จเมืองเก่าสงขลา (Key Success Factor)

- 1) มีทิศทาง การอนุรักษ์ พัฒนา ชุมชนเมืองเก่าที่ชัดเจน
- 2) ได้รับความร่วมมือจากคนในชุมชนเมืองเก่าที่มีความภาคภูมิใจ ร่วมกันอนุรักษ์ คุ้มครองเมืองเก่า แหล่งโบราณสถาน โบราณคดี สืบทอวัฒนธรรม วิถีชีวิตดั้งเดิม

3) มีการประชาสัมพันธ์ สร้างการรับรู้และสำนึกวิถีถิ่น รักษาอัตลักษณ์ของชุมชนเมืองเก่า สร้างเป็น Soft Power

4) มีการต่อยอดธุรกิจเชิงสร้างสรรค์ควบคู่กับการอนุรักษ์ และเชื่อมโยงกับชุมชนอื่นได้อย่างกลมกลืน เป็นแหล่งดึงดูดนักท่องเที่ยว สร้างรายได้หมุนเวียนในชุมชน

5) ส่งเสริมพลังงานสะอาด รองรับวิถีชีวิตที่มีสุขภาพดี ที่สอดคล้องกับธรรมชาติ

6) มีภาคีเครือข่ายที่เข้มแข็ง สร้างความร่วมมือ กิจกรรมเพื่อดูแลสิ่งแวดล้อม ปลูกจิตสำนึกของเยาวชนให้เห็นคุณค่าของบ้านเกิด

1.8.2 ปัจจัยล้มเหลวเมืองเก่าสงขลา (Key Failure Factor)

1) การเติบโตทางเศรษฐกิจและการลงทุนในเขตพื้นที่เมืองเก่าเกินขีดจำกัด มีการก่อสร้างอาคารรูปแบบใหม่ ขาดการจัดระเบียบของผังเมืองและสิ่งแวดล้อม นักลงทุนต่างถิ่นกว้านซื้อบ้านเรือนโบราณในย่านเมืองเก่าเพื่อมาทำธุรกิจโดยไม่ทราบที่มาและไม่ให้คุณค่าของเมืองเก่า

2) ขาดการสื่อสารสร้างการรับรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับแนวทางการอนุรักษ์และพัฒนาให้กับคนในชุมชนให้เป็นที่ยอมรับ ทำให้คนในชุมชนบางส่วนมีความเห็นขัดแย้งและไม่ให้ความร่วมมือกับภาครัฐ

3) การบุกรุกพื้นที่รัฐ ทำให้เกิดชุมชนแออัด ทำลายทัศนียภาพทางธรรมชาติที่เป็นต้นทุนทางอ้อม

1.9 สรุปปัญหาและความพยายามในอดีตที่ผ่านมา

สรุปความพยายามในการสืบสาน รักษา ต่อยอดอัตลักษณ์และวิถีชีวิตดั้งเดิม ให้มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน บนฐานการพัฒนาของหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง : กรณีศึกษาเมืองเก่าสงขลา ในอดีตที่ผ่านมาให้ความสำคัญกับรายได้จากการพัฒนาชุมชนเมืองเก่าให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวและนำเสนออัตลักษณ์ของชุมชน เช่น ศิลปวัฒนธรรม ประเพณี อาหารพื้นถิ่น ของกินพื้นบ้าน ผลิตภัณฑ์ชุมชน สถาปัตยกรรม อาคารสถานที่ และภูมิทัศน์ อย่างไรก็ตาม ก็ยังจะพบปัญหาทั้งการพัฒนาสาธารณูปโภค สาธารณูปการ แบบไร้ทิศทางไม่สอดคล้องกับบริบทของชุมชนเมืองเก่า คนรุ่นใหม่ทิ้งถิ่นฐานหรือไม่ประกอบการหรือดำรงวิถีชีวิตแบบดั้งเดิม นอกจากนี้ การขยายตัวทางเศรษฐกิจดึงดูดคนภายนอกชุมชนให้เข้ามาในพื้นที่เป็นผู้ประกอบการและเป็นกำลังแรงงาน กลุ่มคนดังกล่าวอาจไม่มีความภาคภูมิใจและความตระหนักถึงคุณค่าของมรดกทางวัฒนธรรมของเมืองเก่า และทำให้เกิดการสูญเสียบรรยากาศของการเป็นชุมชนเมืองเก่าไป การพยายามพัฒนาเมืองเก่าให้เป็นเมืองแห่งการท่องเที่ยวแบบก้าวกระโดดเพื่อสร้างรายได้ให้กับชุมชนเมืองเก่ากลับเป็นการสร้างปัญหาให้ต้องติดตามแก้ไขมากกว่าที่นำไปสู่ความยั่งยืน ในขณะที่เมืองเก่าของไทยซึ่งมีอยู่จำนวนมากกลับไม่เป็นที่จดจำและถูกกล่าวถึงจากนานาชาติ

2. การคาดการณ์ปัญหาและโอกาสการพัฒนาเมืองเก่าสงขลาในอนาคต

ในบทที่ผ่านมาได้สะท้อนให้เห็นถึงปัญหาและความสำคัญของการพัฒนาเมืองเก่าสงขลาไปแล้ว เนื้อหาในบทนี้จะกล่าวถึงการคาดการณ์ทิศทางในอนาคตของการพัฒนา การวิเคราะห์สถานการณ์ในอนาคต กรณีที่ไม่สามารถพัฒนาเมืองเก่าสงขลา การวิเคราะห์ SWOT ประเด็นสำคัญและปัจจัยเร่งในการพัฒนา และชี้ให้เห็นถึงอุปสงค์ศักยภาพ (Potential Demand) ที่สำคัญต่อการพัฒนาเมืองเก่าสงขลาในอนาคต

2.1 ทิศทางในอนาคตของการพัฒนาเมืองเก่าสงขลา

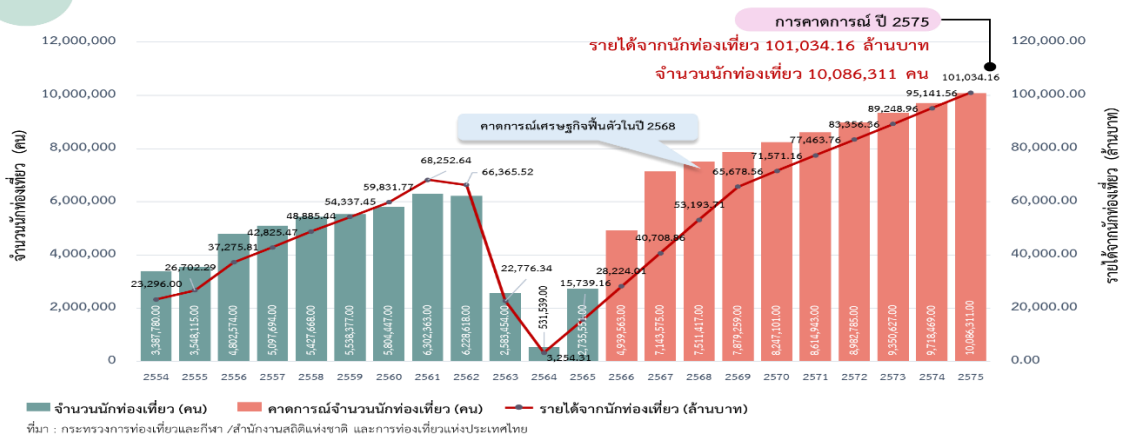
2.1.1 การคาดการณ์ทิศทางในอนาคตอีก 10 ปี ข้างหน้า

การพัฒนาเมืองเก่าสงขลาที่ผ่านมาพบปัญหาหลายประการ โดยเฉพาะการขยายตัวของเมืองอย่างไร้ทิศทาง การบุกรุกพื้นที่เมืองเก่า โบราณสถาน ความเสื่อมโทรมของสถาปัตยกรรมและสิ่งแวดล้อม ความเหลื่อมล้ำทางสังคมและรายได้ การบริการขั้นพื้นฐานที่ไม่ทั่วถึง การขาดแคลนที่อยู่อาศัยจากการอพยพย้ายถิ่นฐาน การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากร และการซื้อขายปรับเปลี่ยนการใช้ประโยชน์เชิงพื้นที่ แต่อย่างไรก็ตาม การพัฒนาเมืองเก่าสงขลามีความสำคัญต่อเศรษฐกิจของจังหวัดที่อาศัยรายได้จากการท่องเที่ยวเป็นสำคัญ เพื่อให้เห็นโอกาสในการสืบสาน รักษา ต่อยอดอัตลักษณ์และวิถีดั้งเดิมชุมชนเมืองเก่าของไทยให้มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน บนฐานการพัฒนาของหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง สามารถคาดการณ์ทิศทางในอนาคตใน 3 มิติ ดังนี้

1) **มิติมั่งคั่ง** หรือมิติด้านเศรษฐกิจ หากพิจารณาจากสถิติจำนวนนักท่องเที่ยวของกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2554-2563 พบว่าสถานการณ์โควิด-19 ทำให้จำนวนนักท่องเที่ยวจังหวัดสงขลาในปี พ.ศ. 2563 ลดลงเหลือเพียง 2.58 ล้านคน จาก 6.23 ล้านคน ในปี พ.ศ. 2562 ต่อมาในปี พ.ศ. 2564 การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 คลี่คลายลง หลายประเทศเปิดให้เดินทางเข้าออกระหว่างประเทศ ได้ส่งผลให้การท่องเที่ยวขยายตัว หากคาดการณ์ไปจนถึงปี พ.ศ. 2575 พบว่าจังหวัดสงขลาจะมีนักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นต่อเนื่องจนถึง 10.09 ล้านคน สร้างรายได้ให้สงขลาสูงถึง 1.01 แสนล้านบาท ดังแผนภูมิที่ 3

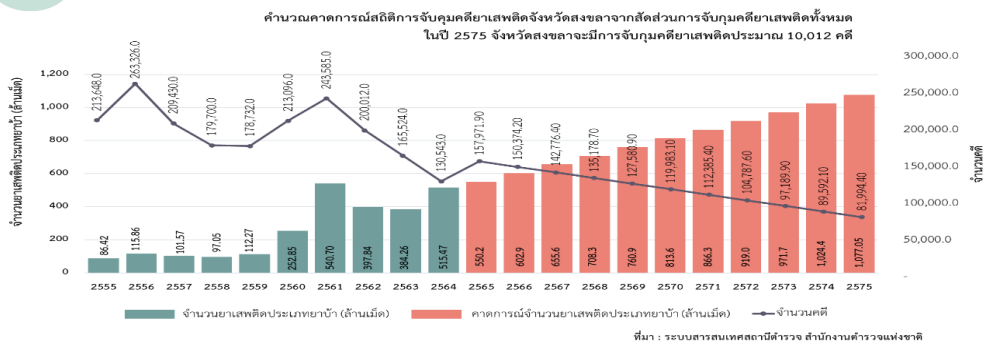
**คาดการณ์จำนวนและรายได้นักท่องเที่ยวจังหวัดสงขลา
ในช่วงระยะเวลา ปี 2566 - 2575**

แผนภูมิที่ 3 การคาดการณ์จำนวนนักท่องเที่ยวในจังหวัดสงขลาในปี 2575

2) **มิติมั่นคง** การขับเคลื่อนเศรษฐกิจด้วยการท่องเที่ยวส่งผลกระทบต่อการทำงานของแรงงาน โดยเฉพาะแรงงานต่างด้าว เกิดการกระจุกตัวของประชากรในพื้นที่เมืองเก่ากลายเป็นชุมชนแออัด ทำให้มีปัญหาด้านสุขภาวะ ยาเสพติด และการบริการพื้นฐานที่ไม่ทั่วถึง มีการสร้างสถาบันเทিং ก่อให้เกิดแหล่งมั่วสุม ปัญหาอาชญากรรมและยาเสพติดตามมา จากสถิติการจับกุมคดียาเสพติดของสำนักงานตำรวจแห่งชาติสะท้อนให้เห็นถึงอัตราการจับกุมคดียาเสพติดที่ลดลงอย่างต่อเนื่องจากปี 2564 และคาดการณ์ว่าในปี พ.ศ. 2575 จะลดลงเหลือ 10,012 คดี (ดังแผนภูมิที่ 4) อย่างไรก็ตาม แม้จำนวนการจับกุมคดียาเสพติดจะลดลง แต่ปริมาณของกลางยาเสพติด (ยาบ้า) ที่จับกุมได้กลับมีจำนวนมากขึ้น และยังคงถือว่าอยู่ในระดับที่สูงส่งผลต่อการบริหารจัดการแก้ไขปัญหาสังคม ตลอดจนความเชื่อมั่นของประชาชนและนักท่องเที่ยว

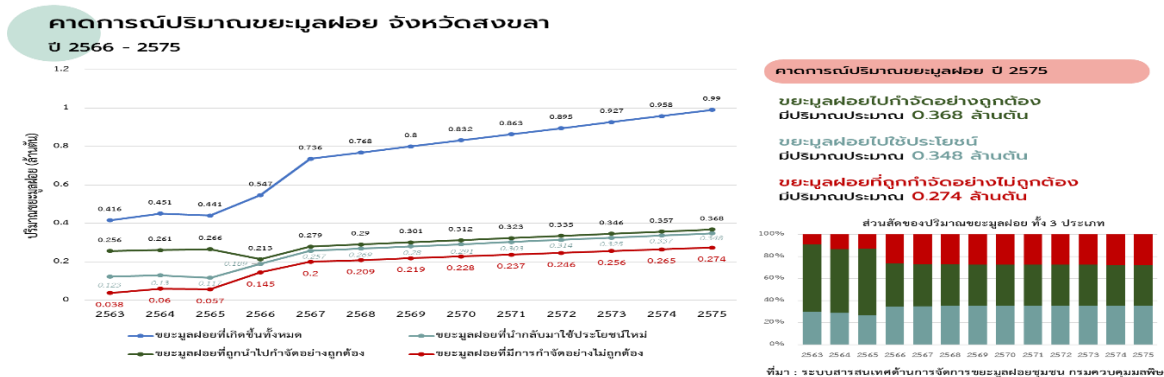
**คาดการณ์การจับกุมคดียาเสพติด
ปี 2555 - 2575**

แผนภูมิที่ 4 การคาดการณ์การจับกุมคดียาเสพติดในปี 2575

3) **มิติยั่งยืน** สืบเนื่องจากการขยายตัวของเมืองเก่าสงขลาดึงดูดให้มีแรงงานและนักท่องเที่ยวเข้ามาในพื้นที่เมืองเก่าสงขลาจำนวนมาก มีการใช้ทรัพยากรอย่างไร้ขีดจำกัด ส่งผลให้เกิดการคุกคามทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม เช่น ขยะมูลฝอยมีปริมาณสูงขึ้นตามจำนวนนักท่องเที่ยว ดังแผนภูมิที่ 5

โดยคาดการณ์ว่าในปีพ.ศ. 2575 ปริมาณขยะในสงขลาจะสูงถึง 989,938.31 ตัน และมีเพียง 716,000 ตัน ที่นำไปกำจัดอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ นอกจากนี้ การขยายตัวทางเศรษฐกิจมีผลให้มีการตัดแปลงอาคาร สิ่งปลูกสร้าง อาคารสถาปัตยกรรมโบราณเพื่อประกอบธุรกิจ มีการบุกรุกพื้นที่เมืองเก่า โบราณสถาน อาคาร บ้านเรือนที่แสดงอัตลักษณ์วิถีดั้งเดิม คาดว่าในอนาคตอาจเพิ่มมากขึ้นอย่างต่อเนื่อง หากไม่ดำเนินการแก้ไข ป้องกันเมืองเก่าสงขลาจะสูญเสียอัตลักษณ์ วิถีชีวิตดั้งเดิม และวัฒนธรรมของท้องถิ่นที่มีคุณค่าไปได้ ดังภาพที่ 4

แผนภูมิที่ 5 การคาดการณ์ปริมาณขยะมูลฝอยในจังหวัดสงขลาในปี 2575

จากที่ได้กล่าวมาทั้งหมด จะเห็นว่าโมเดลการท่องเที่ยวเมืองเก่าแบบเดิม ๆ ของไทย อาจเพิ่มความเปราะบาง ในการสืบสาน รักษาอัตลักษณ์และวิถีชีวิตดั้งเดิมของชุมชนเมืองเก่าสงขลา ซึ่งจะส่งผลต่อความผันผวนของ รายได้จากการท่องเที่ยวในอนาคต แนวทางฟื้นฟูการท่องเที่ยวไทยให้เป็นการท่องเที่ยวอย่างสร้างสรรค์ สร้าง การท่องเที่ยวไทยให้เป็นการท่องเที่ยวที่มีมูลค่าสูงบนพื้นฐานการท่องเที่ยวอย่างรับผิดชอบ และอยู่บนอุปทาน ที่เหมาะสม เน้นการสร้างตลาดท่องเที่ยวที่มีศักยภาพมากกว่าปริมาณ จึงต้องพิจารณาถึงจุดอ่อน จุดแข็ง โอกาส และภัยคุกคาม ของเมืองเก่าสงขลา เพื่อให้การวางแผนการพัฒนาต่อไป

ภาพที่ 4 ลักษณะเปรียบเทียบการเปลี่ยนผ่านของเมืองและรูปแบบสถาปัตยกรรมในย่านเมืองเก่าสงขลา

2.1.2 SWOT Analysis ของเมืองเก่าสงขลา

จากการทบทวนการดำเนินการในอดีตและคาดการณ์ทิศทางในอนาคต สามารถวิเคราะห์ SWOT เมืองเก่าสงขลา ได้ดังนี้

จุดแข็ง (Strengths) :

- มีต้นทุนด้านประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรมที่เป็นเอกลักษณ์ของชุมชน เช่น สถาปัตยกรรม อาคารบ้านเรือน วิถีชีวิต อาหาร งานหัตถกรรมสิ่งทอ ศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น ประวัติศาสตร์และเรื่องราววิถีชีวิตที่มีอัตลักษณ์และน่าภาคภูมิใจ และมีนโยบายในการสืบสาน รักษา และยกระดับให้เมืองเก่าสงขลาเป็นเมืองมรดกโลก โดยได้รับความร่วมมือจากภาคส่วนต่าง ๆ ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน ภาควิชาการ และประชาชน ตลอดจนมีการจัดกิจกรรมทางวัฒนธรรมและการท่องเที่ยวบริเวณย่านเมืองเก่าตลอดทั้งปี
- ได้รับความร่วมมือจากภาคส่วนต่าง ๆ ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน ภาควิชาการ และประชาชน ในการมีส่วนร่วมอนุรักษ์ พัฒนา เมืองเก่าสงขลา เช่น การก่อตั้งภาคีคนรักเมืองสงขลาสมาคม โครงการ Up Stream Process สนับสนุนโดยบริษัท ปตท. สำรวจและผลิตปิโตรเลียม จำกัด (มหาชน)
- สงขลามีศักยภาพในการพัฒนาเป็นเมืองเศรษฐกิจสร้างสรรค์ โดยได้รับการพิจารณาคัดเลือกจากสำนักงานเศรษฐกิจสร้างสรรค์ (องค์การมหาชน) ให้เป็นเครือข่ายย่านเศรษฐกิจสร้างสรรค์ประเทศไทย ประจำปี 2563 เพื่อขับเคลื่อนการพัฒนาย่านเศรษฐกิจสร้างสรรค์อย่างมีส่วนร่วม ส่งเสริมขีดความสามารถทางการแข่งขันของธุรกิจและเมือง

จุดอ่อน (Weaknesses) :

- อาคารและสิ่งก่อสร้างมีอายุการใช้งานมานานเกิดความชำรุดทรุดโทรม ทำให้ขั้นตอนการซ่อมแซมยุ่งยาก ใช้งบประมาณสูงในการบำรุงรักษาเพื่อรักษาอัตลักษณ์ดั้งเดิม และการทำนุบำรุงอาจไม่ได้เป็นไปตามหลักวิชาการ และทักษะทางโบราณคดี
- การพัฒนาหรือเปลี่ยนแปลงตามกระแสการท่องเที่ยวโดยใช้ปริมาณนำคุณภาพ ละเลยการอนุรักษ์ ทำให้สูญเสียอัตลักษณ์และไม่อาจนำกลับมาได้ดั้งเดิม เช่น การสร้างหรือดัดแปลงอาคารสิ่งปลูกสร้างที่มีรูปแบบแตกต่างแปลกแยกจากเดิม สภาพการใช้ประโยชน์ที่ดิน สภาพแวดล้อม พื้นที่สีเขียว วิถีชีวิตเปลี่ยนไป

- ชุมชนหรือเจ้าของแหล่งท่องเที่ยวขาดความรู้ความเข้าใจในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวที่พียงไม่ได้มาตรฐานและไม่เพียงพอ และผลิตภัณฑ์ชุมชนส่วนใหญ่มีการผลิตแบบดั้งเดิม ขาดการออกแบบตามความต้องการของผู้บริโภคเฉพาะ (niche market) การแปรรูปที่หลากหลายการรับรองมาตรฐาน
- ขาดการสื่อสารประชาสัมพันธ์ สร้างจิตสำนึกรักและภาคภูมิใจในบ้านเกิดของตนเอง ตลอดจนขาดการสร้างความเข้าใจให้ชุมชนเห็นความสำคัญในการอนุรักษ์ สืบสาน รักษา พัฒนาเมืองเก่าและวิถีชีวิตดั้งเดิม
- ความแออัดของเมือง เนื่องจากมีพื้นที่จำกัดไม่สามารถเพิ่มพื้นที่รองรับนักท่องเที่ยวที่เพิ่มมากขึ้น เกิดความหนาแน่นของประชากรในแหล่งท่องเที่ยวจนเกินขีดความสามารถในการรองรับ และทำให้มีการบุกรุกพื้นที่เมืองเก่า โบราณสถาน ปัญหาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเสื่อมโทรม ขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล

โอกาส (Opportunities) :

- ประเทศไทยได้รับการจัดอันดับให้เป็นจุดหมายปลายทางการท่องเที่ยวลำดับ 4 ที่น่าเดินทางไปเยือนมากที่สุดในโลก เมื่อมีการเปิดประเทศรับนักท่องเที่ยวหลังสถานการณ์โควิด-19 และเป็นอันดับที่ 5 ของประเทศหรือเมืองที่น่าใช้ชีวิตยามเกษียณมากที่สุด ประกอบกับการเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุเป็นโอกาสในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ เชิงประวัติศาสตร์ การให้บริการดูแลผู้สูงอายุ และสปา Long Stay
- นโยบายรัฐบาลที่ต้องการดึงดูดคนต่างชาติที่มีศักยภาพสูงสู่ประเทศไทย ด้วยการออกวีซ่าระยะยาว (Long-Term Resident Visa : LTR Visa)
- คณะกรรมการอำนวยการเพื่อพัฒนาประเทศไทยให้เป็นศูนย์กลางสุขภาพนานาชาติ (นโยบาย Medical Hub) ได้ประกาศให้ประเทศไทยเป็น Thailand Wellness Economic Corridor (TWC) และการพัฒนาศักยภาพเส้นทางท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ส่งเสริมภาพลักษณ์การท่องเที่ยวเชิง Medical and Wellness สู่เวทีโลก รวมทั้งให้จังหวัดสงขลาเป็นต้นแบบความร่วมมือระหว่างภาครัฐและเอกชน เพื่อขับเคลื่อนไปสู่การเป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพในอนุภูมิภาค¹⁰ ประกอบกับยุทธศาสตร์การพัฒนาภาคกำหนดให้พัฒนาเมืองเก่าสงขลาเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่หลากหลาย เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับการท่องเที่ยวสำคัญของภาค อีกทั้งเมืองเก่าสงขลาถูกกำหนดอยู่ในแผนงานโครงการด้านการท่องเที่ยวภายใต้แผน IMT-GT (Indonesia-Malaysia-Thailand Growth Triangle)
- การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและสุขภาพกำลังเป็นที่นิยมของนักท่องเที่ยวทั้งในและต่างประเทศ เมืองเก่าสงขลาและบริเวณโดยรอบมีภูมิทัศน์ สิ่งอำนวยความสะดวก และสถานที่ท่องเที่ยวทั้งชายทะเล ภูเขา ประวัติศาสตร์และโบราณสถาน บริการต่าง ๆ ที่ตอบโจทย์ความต้องการที่เป็นอัตลักษณ์อย่างพร้อมเพรียง

¹⁰ รัฐบาลไทย. (2565, 30 กันยายน). บอร์ด Medical Hub อนุมัติประกาศให้ไทยเป็น Thailand Wellness Economic Corridor (TWC) เพื่อขับเคลื่อนเศรษฐกิจ สร้างรายได้กลับสู่ประเทศ. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก : <https://www.thaigov.go.th/news/contents/details/59859>. (วันที่ค้นข้อมูล : 2566, 10 พฤษภาคม).

- สงขลาเป็นศูนย์กลางการคมนาคมทั้งทางบก ทางน้ำ ทางอากาศ และทางราง ที่เชื่อมโยงภาคใต้ ทั้งฝั่งอันดามันและอ่าวไทย อาเซียนและนานาชาติ เป็นจุดหมายปลายทางการท่องเที่ยว และทำธุรกิจ ทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศโดยเฉพาะชาวมาเลเซีย

- อินเดียซึ่งมีประชากรมากเป็นอันดับ 1 ของโลก นิยมมาท่องเที่ยวในประเทศไทยเป็นอันดับ 6 โดยเป็นการท่องเที่ยวรูปแบบครอบครัวมากกว่าร้อยละ 90

ภัยคุกคามและอุปสรรค (Threats) :

- ขีดความสามารถของประเทศไทยในการดึงดูดนักท่องเที่ยวจากประเทศเพื่อนบ้านและประเทศที่เป็นจุดหมายของนักท่องเที่ยว เช่น สหรัฐอเมริกา สเปน ฝรั่งเศส สหราชอาณาจักร เป็นต้น

- สถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ส่งผลกระทบต่อภาพลักษณ์ด้านความปลอดภัยของจังหวัดสงขลา นักท่องเที่ยวขาดความเชื่อมั่นต่อการเดินทางเข้ามาในพื้นที่

- ความผันผวนด้านเศรษฐกิจของโลก สถานการณ์สงครามในต่างประเทศ ส่งผลกระทบต่อรายได้จากการท่องเที่ยว

- เกิดการประดิษฐ์ หรือสร้างวัฒนธรรมใหม่เพื่อแสดงต่อนักท่องเที่ยว โดยอ้างว่าเป็นวัฒนธรรมดั้งเดิมการทำให้วัฒนธรรม อัตลักษณ์ กลายเป็นสินค้าทางการท่องเที่ยว โดยเจ้าของธุรกิจเป็นผู้กำหนด

2.1.3 Best Practice/Failure Practice

เมืองเก่าสงขลาเป็นเมืองที่กำลังดำเนินกระบวนการผลักดันให้เป็นเมืองมรดกโลก ซึ่งเป็นการพัฒนาต่อยอดให้เมืองเก่าสงขลาได้สร้างความภาคภูมิใจให้กับคนไทย และเป็นที่ยู่อักในระดับสากลมากยิ่งขึ้น คณะผู้ศึกษาจึงได้ศึกษาเปรียบเทียบการดำเนินการพัฒนาต่อยอดเมืองเก่าในต่างประเทศ ทั้งในตัวอย่างที่ประสบความสำเร็จ และถือเป็นแนวปฏิบัติที่ดี (Best Practice) ในการเป็นมรดกโลก และตัวอย่างที่ประสบความล้มเหลว (Failure Practice) ดังนี้

1) Best Practice

(1) **Acropolis เอเธนส์ ประเทศกรีซ** : มีการบริหารจัดการและการพัฒนาที่เป็นตัวอย่างที่ดี เช่น (1) มีการแต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อการอนุรักษ์ Acropolis (ESMA) รับผิดชอบในการวางแผน สิ่งการ และกำกับดูแลการดำเนินการต่าง ๆ (2) มีการมอบหมายหน้าที่ความรับผิดชอบอย่างชัดเจน เช่น Acropolis Restoration Service (YSMA) ร่วมกับกระทรวงวัฒนธรรมและการท่องเที่ยวรับผิดชอบการบูรณะ โดยมีเจ้าหน้าที่วิทยาศาสตร์ ช่างฝีมือ ที่มีประสบการณ์โดยการแข่งขันระดับชาติเพื่อคัดเลือกมาทำงานในการอนุรักษ์ มีการฝึกอบรม สัมมนา เพื่อให้เกิดวิธีการและเทคนิคใหม่ ๆ กระทรวงวัฒนธรรมและการท่องเที่ยวรับผิดชอบการดำเนินการภายในแนวกันชนเพื่อป้องกันมรดก โดยการสร้าง Acropolis ขนาดจำลองไว้ในเขต Buffer Zone (3) มีการออกกฎหมาย อนุบัญญัติ และมาตรการในการอนุรักษ์จัดการอย่างเข้มงวด มีบทบัญญัติในการเข้าถึงพื้นที่โดยไม่สร้างมลพิษ ไม่อนุญาตให้นำรถเข้าออกบริเวณแหล่งมรดก เช่น จัดทำทางเดินเท้า จัดระบบขนส่งสาธารณะ (4) มีการเชื่อมโยงระหว่างชุมชนกับหน่วยงานปกครอง ผ่าน Association of Friends of

the Acropolis (EFA) (5) มีการจัดการเรื่องทางเดินและสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับนักท่องเที่ยว ผู้พิการ และผู้สูงอายุ มีการทำแผนฉุกเฉินเพื่อความปลอดภัย เช่น ซ้อมอัคคีภัย แผ่นดินไหว รวมถึงมีพิพิธภัณฑ์สมัยใหม่ที่จำลองภาพเหตุการณ์เสมือนจริงสมัยก่อน (6) มีการจัดโปรแกรมการศึกษา จัดสัมมนา จัดทัวร์นำเที่ยว และผลิตทรัพยากรทางการศึกษา ออกแบบนิทรรศการ ผลิตภาพยนตร์ สารคดี จดหมายข่าว และเว็บไซต์ เป็นต้น และ (7) รัฐบาลและสหภาพยุโรปร่วมกันจัดทำกรอบการสนับสนุนและระดมทุนอย่างต่อเนื่อง

(2) **เมืองจอร์จทาวน์ ปีนัง สหพันธรัฐมาเลเซีย** : มีการบริหารจัดการและการพัฒนาที่เป็นตัวอย่างที่ดี เช่น สภาเทศบาลป็นจัดตั้งหน่วยพัฒนาการฟื้นฟูสภาพเศรษฐกิจ (Penang Development Corporation) มีภารกิจ (1) สร้างเมืองใหม่ที่เน้นภาคอุตสาหกรรม และ (2) พัฒนาการท่องเที่ยว จากความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและแบบแผนทางสังคมที่เกิดจากการพัฒนา เครือข่ายนักประวัติศาสตร์ วิชาการ สถาปนิก สิ่งแวดล้อม กลุ่มภาคประชาสังคม ได้จัดตั้งสมาคมมรดกป็นัง หรือ Badan Warisan Pulau Pinang (Penang Heritage Trust) โดยมรดกครอบคลุมถึงภูมิทัศน์เมือง การแสดง ศิลปหัตถกรรม มีการสำรวจและทำทะเบียนอาคารสำคัญ พร้อมกับการออกกฎหมายยกเลิกควบคุมการเช่าเพื่อเอื้อประโยชน์ให้กับการพัฒนาเมืองชั้นใน และได้เชิญชวนให้ภาคเอกชนลงทุนในการปรับปรุงอาคารด้วย ต่อมาในปี ค.ศ. 1990 มีการเจรจา ยกเว้นภาษีสำหรับโครงการลงทุนปรับปรุงอาคารมรดกหรือการลดการประเมินตัวเลขกิจการที่ปรับใช้อาคารเก่าเพื่อส่งเสริมธุรกิจการท่องเที่ยว ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงกลุ่มคนใช้พื้นที่เนื่องจากค่าเช่าพื้นที่แพงขึ้น และรูปแบบธุรกิจเดิมไม่ตอบโจทย์ใหม่ในตลาดท่องเที่ยว

(3) **เมืองหลวงพระบาง สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว** : เป็นต้นแบบของเมืองมรดกโลก ที่สามารถรักษาลักษณะดั้งเดิมของเมืองไว้ได้อย่างดี ทั้งโบราณวัตถุ โบราณสถาน สภาพโดยรวมของเมือง วิถีชีวิตและวัฒนธรรมประเพณีดั้งเดิมได้อย่างเหนียวแน่น เมื่อได้ขึ้นเป็นเมืองมรดกโลกรัฐบาลได้มีการบริหารจัดการโดยได้แต่งตั้งคณะกรรมการเฉพาะ ทั้งคณะกรรมการมรดกโลกในระดับชาติ และระดับท้องถิ่น และมีการสร้างกฎหมาย กฎระเบียบที่ได้กำหนดขึ้น ในการเข้ามาดูแลขอบเขตของมรดกโลก ในการดูแลและอนุรักษ์ อาทิ เขตการก่อสร้างที่อยู่อาศัย หรือโครงการต่างๆ เขตป่า เขตวัด ฯลฯ และในส่วนของ การเข้ามาทำธุรกิจที่ต้องเป็นไปตามกฎหมายกำหนด และการบูรณปฏิสังขรณ์วัดต่าง ๆ การคุ้มครองแหล่งน้ำ ในส่วนของคนท้องถิ่นขายบ้าน หรือขายบ้านไปเป็นที่เช่า เพื่อให้คนท้องถิ่นอื่นย้ายเข้ามาก็ต้องได้เรียนรู้วัฒนธรรม และทำความเข้าใจกับนักท่องเที่ยวเรื่องการห้ามถ่ายรูป หรือการถ่ายรูปในชุดที่สุภาพเหมาะสม

(4) **นครประวัติศาสตร์วิกัน สาธารณรัฐฟิลิปปินส์** : มีการบริหารจัดการและการพัฒนาที่ดี เช่น มีการจัดตั้งสำนักงานบริหารความปลอดภัยสาธารณะและลดความเสี่ยงจากภัยพิบัติของเมือง มีการจัดทำแผนที่วัฒนธรรม มีการสร้างความตระหนักรู้ทางวัฒนธรรม มีโรงเรียนสำหรับการสร้างงานฝีมือแบบดั้งเดิมมรดกที่จับต้องไม่ได้ รวมทั้งการส่งเสริมการพัฒนาอย่างยั่งยืนและการใช้ทรัพยากรในท้องถิ่น ตลอดจนการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทั้งหมด รวมถึงชุมชนท้องถิ่น บันทึกสมาคมเจ้าของบ้านบรรพบุรุษ

นอกจากนี้ คณะผู้ศึกษายังได้รวบรวมแนวปฏิบัติที่ดีของเมืองอื่น 13 เมือง เช่น Boyana Church สาธารณรัฐบัลแกเรีย Historic Areas of Istanbul, Türkiye และ Historic City of Vigan สาธารณรัฐฟิลิปปินส์ เป็นต้น รายละเอียดตามภาคผนวก 1 จะเห็นได้ว่าแนวปฏิบัติที่ดีทั้งหมดที่ได้ศึกษามา พบ **Key Success Factor ที่สำคัญ** ได้แก่ (1) มีการกำหนดหน่วยงานหรือคณะกรรมการที่รับผิดชอบการอนุรักษ์พัฒนาเมืองเก่าอย่างชัดเจน (2) มีการสร้างแนวกันชนเพื่อป้องกันการคุกคามเมืองเก่าทุกรูปแบบ ไม่ว่าจะเป็นการบุกรุกพื้นที่ ทำลายโบราณสถาน การสร้างเมืองกันชนเพื่อป้องกันมลพิษทางอากาศ เป็นต้น และ (3) การมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน โดยเฉพาะภาคประชาสังคม ซึ่งสามารถนำมาใช้เป็นแนวทางการบริหารจัดการเมืองเก่าของไทย และการบริหารจัดการเมืองเก่าสงขลาสู่เมืองมรดกโลกได้

2) Failure Practice : การบริหารจัดการอุทยานประวัติศาสตร์พระนครศรีอยุธยา ประเทศไทย

อุทยานประวัติศาสตร์พระนครศรีอยุธยา ได้รับการประกาศให้เป็นมรดกโลกทางวัฒนธรรมเมื่อปี พ.ศ. 2534 ต่อมาเมื่อวันที่ 1 มิถุนายน 2560 องค์การยูเนสโกยื่นข้อเรียกร้องให้จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ปรับปรุงแก้ไขปัญหาบริเวณอุทยานประวัติศาสตร์พระนครศรีอยุธยา เนื่องจากไม่สอดคล้องกับหลักเกณฑ์ของอนุสัญญาการคุ้มครองมรดกโลก คือ การบุกรุกพื้นที่ของอุทยานประวัติศาสตร์ฯ จากประชาชนที่เข้าไปสร้างร้านค้า ทำให้สภาพภูมิทัศน์ไม่เรียบร้อย สวยงาม และปัญหาความไม่เข้าใจระหว่างหน่วยงานของรัฐกับรัฐ และรัฐกับประชาชน จึงนำไปสู่ความขัดแย้ง อีกทั้งโบราณสถานมีความเสียหายและเสื่อมโทรม ทำให้มีสภาพลักษณะที่ไม่เหมาะสมในการเป็นมรดกโลก มีความเสี่ยงที่จะถูกถอดถอนจากการเป็นมรดกโลก ซึ่งการดำเนินการปรับปรุงนำโดยกรมศิลปากร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น และหน่วยงานในพื้นที่ ร่วมกันพัฒนาและจัดระเบียบพื้นที่โดยรอบอุทยานประวัติศาสตร์ฯ ให้มีความเป็นระเบียบเรียบร้อย สะอาด สัมกับเป็นเมืองมรดกโลก โดยการมีส่วนร่วมและการยอมรับของทุกภาคส่วน ตลอดจนการรณรงค์ประชาสัมพันธ์เพื่อแสดงให้เห็นว่าประชาชนในชุมชนกับโบราณสถานสามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างสมดุล ทั้งการอนุรักษ์วิถีชีวิตและการพัฒนา ซึ่งเป็นการส่งเสริมและอนุรักษ์โบราณสถานพระนครศรีอยุธยาให้เป็นนครประวัติศาสตร์ที่มีคุณค่าในฐานะมรดกโลกสืบไป

2.2 ประเด็นสำคัญ (Key Issue) ปัจจัยเร่ง (Driving Factor)

เมืองเก่าสงขลามืองค์ประกอบที่เกื้อหนุนให้สืบสาน รักษา และต่อยอดอัตลักษณ์และวิถีชีวิตดั้งเดิมให้มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน อันจะนำไปสู่การเจริญเติบโตและการพัฒนาทั้งในด้านเศรษฐกิจและสังคม ซึ่งสามารถสรุปประเด็นสำคัญ (Key Issue) และปัจจัยเร่ง (Driving Factor) ในแต่ละมิติ ดังนี้

ประเด็นสำคัญ (Key Issue)	ปัจจัยเร่ง (Driving Factor)
มิดีมั่นคง	
<ol style="list-style-type: none"> 1. การก่อสร้างและต่อเติมอาคารที่ไม่สอดคล้องกับสถาปัตยกรรมดั้งเดิม 2. เกิดปัญหาทางสังคม อาชญากรรม ยาเสพติด สุขภาวะของคนในพื้นที่เมืองเก่า 3. ขาดการรับรู้และความเข้าใจในการสืบสาน รักษา จากภาคีเครือข่ายทุกภาคส่วน 	<ol style="list-style-type: none"> 1. การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจทำให้มีการพัฒนาพื้นที่ ขยายที่ดิน อาคาร บ้านเรือนให้กับนักลงทุน ต่างถิ่น เพื่อประกอบธุรกิจรองรับนักท่องเที่ยว 2. มีการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากร คนต่างถิ่น ย้ายเข้ามาในพื้นที่เมืองเก่า ขาดความห่วงใยมรดกทางวัฒนธรรมเท่ากับคนในพื้นที่เมืองเก่า
มิดีมั่งคั่ง	
<ol style="list-style-type: none"> 1. การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจและการขยายตัวของการท่องเที่ยว ส่งผลต่อรายได้ของชุมชน 2. การท่องเที่ยวที่เน้นปริมาณอาจไม่ตอบโจทย์การพัฒนาเมืองเก่าที่ยั่งยืน 3. ค่าใช้จ่ายต่อหัวของนักท่องเที่ยวมีแนวโน้มลดลง 	<ol style="list-style-type: none"> 1. สถานการณ์เศรษฐกิจโลกและภาวะสงครามต่างประเทศ ส่งผลต่อการเดินทางของนักท่องเที่ยว 2. การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและเชิงสุขภาพ กำลังเป็นที่นิยมของนักท่องเที่ยวที่มีกำลังซื้อสูง และสอดคล้องกับการพัฒนาชุมชนเมืองเก่าอย่างยั่งยืน 3. ขาดการพัฒนาผลิตภัณฑ์ที่เพิ่มมูลค่า การสร้างแบรนด์ให้เป็นที่จดจำ และสร้างจุดขาย 4. เศรษฐกิจชุมชนเมืองเก่าพึ่งพาการท่องเที่ยวเป็นหลัก ผู้ประกอบการขาดความเข้าใจ มุ่งเน้นปริมาณในการขายสินค้าและบริการ
มิดียั่งยืน	
<ol style="list-style-type: none"> 1. การคุกคามทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมในทุกรูปแบบจากการขยายตัวทางเศรษฐกิจที่เกิดจากการท่องเที่ยว 2. การบุกรุกพื้นที่เมืองเก่า ก่อให้เกิดความเสื่อมโทรม และการทำลายโบราณสถานทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม 	<ol style="list-style-type: none"> 1. ขาดการบริหารจัดการทรัพยากรและการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม เพื่อรองรับการขยายตัวของเศรษฐกิจ 2. ขาดการบริหารจัดการเกี่ยวกับการสืบสานขนบธรรมเนียมประเพณี วิถีชีวิตดั้งเดิม รักษาโบราณสถาน ศิลปวัฒนธรรม อย่างถูกหลักวิชาการ 3. การสร้างจิตสำนึกรักบ้านเกิดของคนชุมชนเมืองเก่า

2.3 อุปสงค์ศักยภาพ (Potential Demand)

1) การยกระดับเมืองเก่าสงขลาเป็นเมืองมรดกโลก (UNESCO World Heritage) การขึ้นทะเบียนเป็นมรดกโลกทางวัฒนธรรม (World Cultural Heritage) เป็นการสร้างชื่อเสียงของชุมชนเก่าและเมืองเก่าให้เป็นที่รู้จักแก่คนทั่วโลก

2) การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม (Green Tourism) พบว่าเป็นที่นิยมโดยเฉพาะในเพศชาย และผู้ที่มีอาชีพนักเรียน นักศึกษา พนักงานเอกชน ข้าราชการ รัฐวิสาหกิจ มากกว่าผู้ประกอบการธุรกิจส่วนตัว นักท่องเที่ยวประเภทนี้ส่วนใหญ่มีรายได้มากกว่า 30,000 บาท/เดือน และใช้จ่ายแต่ละครั้ง 1,000 – 3,000 บาท

3) การท่องเที่ยวร่วมกับประเทศเพื่อนบ้าน โดยการเชื่อมโยงแผนการท่องเที่ยวและทำการตลาดภูมิภาคอาเซียนเป็นตลาดเดียว (Single Market) มีการสร้างมาตรฐานด้านการท่องเที่ยวร่วมกันในประเทศสมาชิกอาเซียน (ASEAN Tourism Standards) มีการประยุกต์ใช้วิธีการและนวัตกรรมในการพัฒนาการท่องเที่ยว ประกอบกับความสัมพันธ์เชื่อมโยงระหว่างกันภายใต้กรอบความร่วมมืออนุภูมิภาคกลุ่มน้ำโขง GM โครงการเขตพัฒนาเศรษฐกิจอาเซียนด้านตะวันออก BIMP-EAGA ความร่วมมือเขตเศรษฐกิจสามฝ่าย IMT-GT ความเชื่อมโยง ASEAN Connectivity ทำให้การเดินทางระหว่างประเทศสมาชิกอาเซียนมีความสะดวกมากขึ้น ส่งผลให้นักท่องเที่ยวเดินทางระหว่างประเทศเพิ่มขึ้นด้วย

4) การเติบโตของสังคมผู้สูงอายุ : ตลาดท่องเที่ยวผู้สูงอายุเป็นตลาดขนาดใหญ่และกำลังเจริญเติบโตอย่างต่อเนื่อง มีอำนาจในการซื้อสูง โดยมีแนวโน้มที่จะท่องเที่ยวซ้ำร้อยละ 46 และ 1 ใน 3 ของประชากรจะไปเที่ยวเพิ่มขึ้น การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างอายุของประชากรโลกทำให้ประชากรโลกที่อายุ 60 ปีขึ้นไปมีจำนวนสูงเกือบร้อยละ 40 ในขณะที่สถิติผู้สูงอายุในประเทศไทย ปี พ.ศ. 2565 มีจำนวน 12,698,362 คน คิดเป็นร้อยละ 19.21 จากประชากรทั้งหมด

5) ความต้องการดึงดูดชาวต่างชาติที่มีศักยภาพสูงสู่ประเทศไทย ด้วยการออกวีซ่าระยะยาว (Long-Term Resident Visa : LTR Visa) สำหรับชาวต่างชาติที่มีศักยภาพสูง 4 กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ กลุ่มประชากรผู้มีความมั่งคั่งสูง กลุ่มผู้เกษียณอายุจากต่างประเทศ กลุ่มที่ต้องการทำงานในประเทศไทย และกลุ่มผู้เชี่ยวชาญพิเศษ รวมถึงผู้ติดตามของชาวต่างชาติ (คู่สมรสและบุตรที่ชอบด้วยกฎหมายซึ่งมีอายุไม่เกิน 20 ปีจำนวนไม่เกิน 4 คน) โดยมีอายุการตรวจลงตรา 10 ปี เสียค่าธรรมเนียมการตรวจลงตราครั้งเดียว และสามารถยื่นคำขอใบอนุญาตทำงานตามกฎหมายว่าด้วยการบริหารจัดการการทำงานของชาวต่างชาติ ตามมาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจและการลงทุน ซึ่งจะดึงดูดนักท่องเที่ยว ตลอดจนผู้สูงอายุที่ต้องการใช้ชีวิตหลังเกษียณในประเทศไทยได้พำนักอยู่ในไทยได้นานขึ้น มีโอกาสไปท่องเที่ยวได้นานขึ้น

6) ประเทศไทยได้รับการจัดอันดับที่ 5 ประเทศ หรือเมืองที่น่าใช้ชีวิตยามเกษียณมากที่สุด ต่อจาก กรีซ โปรตุเกส โมร็อกโก และสเปน สะท้อนความโดดเด่นและภาพลักษณ์ที่ดีด้านการท่องเที่ยว และเป็นเมืองที่น่าอาศัยอยู่ของไทย ซึ่งประเทศไทยมีคะแนนนำในตัวชี้วัดหัวข้อค่าครองชีพ อสังหาริมทรัพย์ และการแพทย์

7) รัฐบาลมีมาตรการส่งเสริมการท่องเที่ยวเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวทุกกลุ่มซึ่งมีความต้องการที่หลากหลาย และสำหรับชาวต่างชาติที่มีศักยภาพสูง

8) โครงการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพวิถีไทย Thailand Wellness Sandbox หัวหิน – ชะอำ ที่มีเป้าหมายให้ประเทศไทยเป็นจุดหมายปลายทางการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแห่งใหม่ พัฒนาสินค้าและบริการให้มีมาตรฐานเป็นที่ยอมรับในระดับสากล เพิ่มมูลค่าการใช้จ่ายของนักท่องเที่ยวจากประสบการณ์การท่องเที่ยว

9) การท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณ เป็นการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนให้ประสบการณ์ทั้งทางศาสนา จิตวิญญาณ รวมทั้งวัฒนธรรมและการสืบทอดภูมิปัญญา การท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณในเอเชีย มีมูลค่า 14.4 พันล้านเหรียญสหรัฐในปี พ.ศ.2575 เพิ่มขึ้นจาก 5.3 พันล้านเหรียญสหรัฐ ในปี พ.ศ. 2565 เพิ่มขึ้นร้อยละ 11.30 และนักท่องเที่ยวอายุ 46-56 ปี เพิ่มขึ้นแบบก้าวกระโดด

2.4 สรุปการคาดการณ์ทิศทางการพัฒนาในอนาคต (Chapter Summary)

การพัฒนาเมืองเก่าสงขลาที่ผ่านมาพบปัญหาหลายประการ โดยเฉพาะการขยายตัวของเมืองอย่างไร้ทิศทาง การบุกรุกพื้นที่เมืองเก่า โบราณสถาน ความเสื่อมโทรมของสถาปัตยกรรมและสิ่งแวดล้อมเกิดความเหลื่อมล้ำทางสังคมและรายได้ อย่างไรก็ตาม เมืองเก่าสงขลามีต้นทุนทางประวัติศาสตร์ และศิลปวัฒนธรรมที่เป็นอัตลักษณ์สามารถต่อยอดสู่การเป็นเมืองมรดกโลกได้ ความร่วมมือจากทุกภาคส่วนในการดูแล รักษาและพัฒนาเมืองอย่างยั่งยืน จะช่วยดึงดูดนักท่องเที่ยวและสร้างรายได้เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้ จากแนวปฏิบัติที่ดีในการบริหารจัดการเมืองมรดกโลกพบ Key Success Factor ที่สำคัญ ได้แก่ (1) มีหน่วยงานหรือคณะกรรมการที่รับผิดชอบการอนุรักษ์ พัฒนาเมืองเก่าอย่างชัดเจน (2) มีการสร้างแนวกันชนเพื่อป้องกันการคุกคามเมืองเก่าทุกรูปแบบ ไม่ว่าจะเป็นการบุกรุกพื้นที่ ทำลายโบราณสถาน การสร้างเมืองกันชนเพื่อป้องกันมลพิษทางอากาศ เป็นต้น และ (3) การมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน โดยเฉพาะภาคประชาสังคม ซึ่งสามารถนำมาใช้เป็นแนวทางการบริหารจัดการเมืองเก่าสงขลาและเมืองเก่าของไทยได้ โดยเมืองเก่าสงขลาที่มีอุปสงค์ศักยภาพจากการยกระดับเมืองเก่าสงขลาเป็นมรดกโลกทางวัฒนธรรม (World Cultural Heritage) การเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุของโลกและของไทยเป็นโอกาสอันดีที่จะมีนักท่องเที่ยวสูงอายุเพิ่มขึ้น การที่ประเทศไทยเป็นเมืองที่น่าใช้ชีวิตยามเกษียณมากที่สุดเป็นอันดับ 5 ของโลก นอกจากนี้ความต้องการท่องเที่ยววิถีใหม่ ทั้งการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม (Green Tourism) การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพวิถีไทย การท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณ ประกอบกับการเชื่อมโยงแผนการท่องเที่ยวร่วมกับประเทศเพื่อนบ้าน และนโยบายดึงดูดคนต่างชาติที่มีศักยภาพสูงสู่ประเทศไทยด้วยการออกวีซ่าระยะยาว (Long-Term Resident Visa : LTR Visa) เป็นปัจจัยสำคัญส่งเสริมการสืบสาน รักษา ต่อยอดอัตลักษณ์และวิถีดั้งเดิมชุมชนเมืองเก่าของไทยให้มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน บนฐานการพัฒนาของหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

3. แนวทางแก้ปัญหา และ/หรือ การพัฒนา

3.1 สรุปการเชื่อมโยงผลวิเคราะห์ทิศทางของปัญหาและความท้าทายในอนาคต

การพัฒนาเมืองเก่าสงขลาที่ผ่านมาพบปัญหาหลายประการ โดยเฉพาะการขยายตัวของเมืองอย่างไร้ทิศทาง การบุกรุกพื้นที่เมืองเก่า โบราณสถาน ความเสื่อมโทรมของสถาปัตยกรรมและสิ่งแวดล้อม เกิดความเหลื่อมล้ำทางสังคมและรายได้ การบริการขั้นพื้นฐานที่ไม่ทั่วถึง การขาดแคลนที่อยู่อาศัยจากการอพยพย้ายถิ่นฐาน การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากร และการซื้อขายอาคารปรับเปลี่ยนการใช้ประโยชน์เชิงพื้นที่ อย่างไรก็ตามการพัฒนาเมืองเก่าสงขลาจำเป็นต้องอาศัยรายได้จากนักท่องเที่ยวที่เพิ่มมากขึ้น ขาดการพัฒนาผลิตภัณฑ์และสร้างจุดขาย มุ่งเน้นการขายเชิงปริมาณมากกว่าคุณภาพ โดยพึ่งพิงนักท่องเที่ยวต่างชาติเป็นสำคัญ

ปัจจุบันการท่องเที่ยวเริ่มขยายตัวเพิ่มมากขึ้น และคาดว่าในอีก 10 ปีข้างหน้าจะมีจำนวนนักท่องเที่ยวในจังหวัดสงขลามากขึ้นกว่าช่วงก่อนสถานการณ์โควิด-19 แต่รายได้จากการท่องเที่ยวกลับลดลงตามสถานการณ์เศรษฐกิจของโลก ในขณะเดียวกันจำนวนนักท่องเที่ยวที่มากขึ้นอาจก่อให้เกิดปัญหาทางสังคม อาชญากรรม ยาเสพติด รวมไปถึงความเสื่อมโทรมของเมืองเก่า และความเปลี่ยนแปลงของอัตลักษณ์ วิถีชีวิตดั้งเดิม ทรัพยากรธรรมชาติเสื่อมโทรม และเกิดปัญหาสิ่งแวดล้อม

อย่างไรก็ตาม เมืองเก่าสงขลาถือว่ามีอุปสงค์ศักยภาพที่สำคัญหลายประการ ทั้งจากการยกระดับเมืองเก่าสงขลาเป็นมรดกโลกทางวัฒนธรรม (World Cultural Heritage) การเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุของโลกและของไทย รวมทั้งการที่ประเทศไทยเป็นเมืองที่น่าใช้ชีวิตยามเกษียณมากที่สุดเป็นอันดับ 5 ของโลก เป็นโอกาสอันดีที่ไทยและสงขลาจะมีนักท่องเที่ยวสูงอายุเพิ่มขึ้น นอกจากนี้ ความต้องการท่องเที่ยววิถีใหม่ ทั้งการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ สิ่งแวดล้อม (Green Tourism) การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพวิถีไทย การท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณ ประกอบกับการเชื่อมโยงแผนการท่องเที่ยวร่วมกับประเทศเพื่อนบ้าน และนโยบายดึงดูดคนต่างชาติที่มีศักยภาพสูงสู่ประเทศไทยด้วยการออกวีซ่าระยะยาว (Long-Term Resident Visa : LTR Visa) ซึ่งถือว่าเป็นอุปสงค์ศักยภาพของการสืบสาน รักษา ต่อยอดฯ เมืองเก่าสงขลา

การพัฒนาเมืองเก่าในอนาคตตามโมเดลที่กลุ่มผู้ศึกษานำเสนอ สามารถแบ่งได้ใน 2 ระดับ ได้แก่ระดับการพัฒนาพื้นฐาน กล่าวคือ การสืบสาน รักษา ต่อยอด พื้นที่เมืองเก่า ให้มีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน บนฐานการพัฒนาของหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และการพัฒนายกระดับเมืองเก่าสู่เมืองมรดกโลก

3.2 เป้าหมายหลักที่ต้องบรรลุภายใน 5 ปี

3.2.1 ข้อมูลและเหตุผลเพื่อสนับสนุนความเหมาะสมของเป้าหมายหลัก

ประเด็นศึกษา เรื่อง “โมเดลการสืบสาน รักษา ต่อยอดอัตลักษณ์และวิถีดั้งเดิมชุมชนเมืองเก่าของไทยให้มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน บนฐานการพัฒนาของหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง : กรณีศึกษาเมืองเก่าสงขลา” ได้กำหนดเป้าหมายหลักโดยอยู่บนพื้นฐานการพัฒนาของหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง แยกเป็น 3 มิติ ดังนี้

1) **มิตินั่ง** : ชุมชนเมืองเก่าสงขลาเป็นต้นแบบการพัฒนาชุมชนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ภายใน 5 ปี

การพัฒนาชุมชนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เป็นการส่งเสริมให้ประชาชนมีวิถีชีวิตบนความพอประมาณ ดำเนินชีวิตบนพื้นฐานความมีเหตุผล มีภูมิคุ้มกันที่ดีต่อการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม โดยการใช้ความรู้อย่างมีเหตุผลคู่กับคุณธรรม เพื่อนำไปสู่การป้องกัน แก้ปัญหา อนุรักษ์ เพิ่มมูลค่าให้กับชุมชน สามารถสร้างความสุขมวลรวมชุมชน (Gross Village Happiness : GVH) จึงตั้งเป้าหมายหลักให้ชุมชนเมืองเก่าสงขลาเป็นต้นแบบการพัฒนาชุมชนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ภายใน 5 ปี

2) **มั่งคั่ง** : มูลค่าทางเศรษฐกิจของชุมชนเมืองเก่าสงขลา เพิ่มขึ้นร้อยละ 5 ต่อปี

มูลค่าทางเศรษฐกิจ เป็นตัวสะท้อนภาพรวมเศรษฐกิจที่นำรายได้เข้ามาสู่บ้านเรือน รักษา ต่อยอดฯ ของเมืองเก่าสงขลา ซึ่งสอดคล้องกับมิติด้านมั่งคั่งที่มุ่งเน้นการเพิ่มขึ้นของรายได้ให้กับคนในพื้นที่เมืองเก่า ไม่ว่าจะเป็นการพัฒนาผลิตภัณฑ์เพื่อเพิ่มมูลค่าสินค้าที่เป็นแบรนด์ชุมชนเมืองเก่า การสร้างจุดดึงดูดนักท่องเที่ยวและกิจกรรมที่มีคุณภาพ การส่งเสริมการท่องเที่ยวนานาชาติประจำปี เชื่อมโยงเส้นทางท่องเที่ยวเมืองเก่าสงขลา พื้นที่ใกล้เคียง และประเทศเพื่อนบ้านแบบเดินทางจริงและเสมือนจริง จึงกำหนดเป้าหมายหลักในมิติมั่งคั่งอยู่ที่อัตราการขยายตัวของมูลค่าทางเศรษฐกิจของเมืองเก่าสงขลา เพิ่มขึ้นร้อยละ 5 ต่อปี

3) **ยั่งยืน** : เมืองเก่าสงขลาเป็นต้นแบบเมืองเก่าระดับโลก ภายในปี 2570

การดำเนินการเพื่อผลักดันเมืองเก่าสงขลาเป็นมรดกโลก (UNESCO World Heritage) ด้านวัฒนธรรม จะเป็นต้นแบบในการพัฒนาและการบริหารจัดการเมืองเก่า และการจัดการสิ่งแวดล้อมที่เมืองเก่าอีกมากกว่า 1,000 แห่งที่มีอยู่ในประเทศไทยสามารถนำหลักการและแนวทางการพัฒนาและการบริหารจัดการของ UNESCO รวมทั้งการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมไปใช้ในการดำเนินการต่อไปได้ ในปี 2570

นอกจากนี้ยังได้กำหนดแผนการดำเนินการสืบสานอัตลักษณ์และวิถีชีวิตดั้งเดิม และรักษาสิ่งแวดล้อมชุมชนเมืองเก่าสงขลา 5 ระดับ ใน 5 ปี ซึ่งจะได้กล่าวถึงในรายละเอียดในหัวข้อต่อไป

3.2.2 ความสัมพันธ์ระหว่างเป้าหมายหลักและแผนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2561 - 2580 แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566 - 2570)

เป้าหมายหลักของการศึกษามีความสัมพันธ์และเชื่อมโยงกับยุทธศาสตร์ชาติ แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ดังนี้

1) **แผนยุทธศาสตร์ชาติ**เป็นกรอบยุทธศาสตร์ในการพัฒนาประเทศในระยะยาว เพื่อถ่ายทอดแนวทางการพัฒนาสู่การปฏิบัติในระยะเวลาที่ต่อเนื่อง และมีการบูรณาการ สร้างเป้าหมายการพัฒนาประเทศไปในทิศทางเดียวกัน และก่อให้เกิดการมีส่วนร่วมในภาคประชาคม สังคม ในการขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศ และรักษาไว้ซึ่งผลประโยชน์ของชาติ และบรรลุนิยามทัศน์ของประเทศ **“ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้วด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง”**

ยุทธศาสตร์ที่ 1 : ความมั่นคง มีเป้าหมายในการสร้างเสถียรภาพภายในประเทศ ช่วยลดและป้องกันภัยคุกคามจากภายนอก รวมทั้งสร้างความเชื่อมั่นในกลุ่มประเทศอาเซียนและประชาคมอาเซียน และประชาคมโลกที่มีต่อประเทศไทย

ยุทธศาสตร์ที่ 2 : การสร้างความสามารถในการแข่งขัน การเพิ่มความสามารถในการแข่งขัน และการพัฒนาอย่างยั่งยืนทั้งในสาขาอุตสาหกรรม เกษตร และบริการ การสร้างความมั่นคงและปลอดภัยด้านอาหาร การเพิ่มขีดความสามารถทางการค้าและการเป็นผู้ประกอบการ รวมทั้งพัฒนาฐานเศรษฐกิจแห่งอนาคต

ยุทธศาสตร์ที่ 3 : การพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพคน เพื่อพัฒนาและสังคมไทยให้เป็นรากฐานของประเทศ

ยุทธศาสตร์ที่ 5 : การสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม เพื่อเร่งอนุรักษ์ฟื้นฟู และสร้างความมั่นคงของฐานทรัพยากรธรรมชาติ

2) แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ 6 ประเด็น ได้แก่

(1) ความมั่นคง เป็นการสร้างความสงบในเกิดขึ้นในประเทศชาติบ้านเมือง เอื้อต่อการบริหารและพัฒนาประเทศตามยุทธศาสตร์ชาติและนโยบายที่กำหนด สังคมมีความเข้มแข็งสามัคคีปรองดอง ประชาชนอยู่ดี กินดี และมีความสุข

(2) การท่องเที่ยว มุ่งเน้นการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์และวัฒนธรรม สอดคล้องกับชุมชนเมืองเก่าสงขลาที่มีศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์และวัฒนธรรมเพิ่มขึ้น และสินค้าท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ได้รับการขึ้นทะเบียนทรัพย์สินทางปัญญาเพิ่มขึ้น มุ่งเน้นการใช้ความคิดสร้างสรรค์ องค์กรความรู้และนวัตกรรม ผวนกับหลากหลายทางทรัพยากรธรรมชาติ วัฒนธรรม และวิถีชีวิต เพื่อสร้างคุณค่าให้กับสินค้าและบริการด้านการท่องเที่ยว และสร้างประสบการณ์ใหม่ ๆ ให้กับนักท่องเที่ยว ตลอดจนสร้างความเข้มแข็งให้กับพื้นที่อย่างยั่งยืน

(3) พื้นที่และเมืองน่าอยู่อัจฉริยะ มุ่งให้ความสำคัญกับการพัฒนาเมืองตามแผนผังภูมิโนเวท ให้เป็นเมืองที่มีความน่าอยู่สามารถรองรับกิจกรรมทางเศรษฐกิจ เป็นที่อยู่อาศัย ลดความเหลื่อมล้ำ และยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่ทุกกลุ่ม

(4) การเสริมสร้างให้คนไทยมีสุขภาวะที่ดี มีเป้าหมายเพื่อให้ประชาชนมีความรอบรู้ด้านสุขภาวะ สามารถดูแลสุขภาพมีพฤติกรรมสุขภาพที่พึงประสงค์ และสามารถป้องกันและลดโรคที่สามารถป้องกันได้ เกิดเป็นสังคมบ่มเพาะจิตสำนึกการมีสุขภาพดีสูงชันผ่านการพัฒนาองค์ความรู้และการสื่อสารด้านสุขภาวะที่ถูกต้องและเชื่อถือได้ให้แก่ประชาชน

(5) พลังทางสังคม เน้นการเตรียมคนและสังคมเชิงรุกให้คนทุกช่วงวัยตระหนักรู้ มีความรอบรู้และความพร้อมรองรับการเป็นสังคมสูงวัยในทุกมิติ ทั้งในมิติเศรษฐกิจ สังคม สุขภาพ และสภาพแวดล้อม เพื่อให้ประชากรมีคุณภาพที่สามารถพึ่งตนเองและเป็นพลังในการพัฒนาครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศให้นานที่สุด รวมทั้งส่งเสริมให้ผู้สูงอายุเป็นพลังสังคมด้วยการถ่ายทอดประสบการณ์และภูมิปัญญาให้กับประชากรรุ่นอื่น ๆ และส่งเสริมการปรับเปลี่ยนมุมมองและทัศนคติของสังคมที่มีต่อการปฏิบัติกับผู้สูงอายุ

(6) การเติบโตที่ยั่งยืน มุ่งอนุรักษ์และฟื้นฟูความหลากหลายทางชีวภาพ โดยเฉพาะสัตว์ป่า และพันธุ์พืชที่ใกล้สูญพันธุ์ด้วยการปราบปรามและป้องกัน การบุกรุกทำลายเพื่อปกป้องรักษาทรัพยากรป่าไม้ บริหารจัดการการใช้ประโยชน์ที่ดินในพื้นที่ป่าไม้บนพื้นฐานให้คนและชุมชนสามารถอยู่ร่วมกับป่าได้ ฟื้นฟูทรัพยากรป่าไม้ให้กลับมา มีสภาพที่สมบูรณ์ รวมทั้งรักษาและเพิ่มพื้นที่สีเขียวที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

3) **แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566 – 2570)** ซึ่งเป็นแผนระดับ 2 เกี่ยวข้องกับ 3 หมุดหมาย ดังนี้

หมุดหมายที่ 2 ไทยเป็นจุดหมายของการท่องเที่ยวที่เน้นคุณภาพและความยั่งยืน อุตสาหกรรมท่องเที่ยวมีบทบาทสำคัญในระบบเศรษฐกิจ และยังคงเป็นแหล่งสร้างรายได้สำคัญให้แก่เศรษฐกิจของประเทศทั้งทางตรงและทางอ้อม ศักยภาพของการท่องเที่ยวไทยยังมีข้อได้เปรียบประเทศคู่แข่ง ด้วยทำเลที่ตั้งที่เป็นจุดศูนย์กลางของภูมิภาค ความหลากหลายของทรัพยากรธรรมชาติ ศิลปวัฒนธรรม และความมีอัธยาศัยไมตรีของคนไทย ประเทศไทยยังคงมีความท้าทายต่อการบรรลุเป้าหมายหลายประเด็น ได้แก่ (1) การสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับการท่องเที่ยว (2) การเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน (3) การบริหารจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน และ (4) การพัฒนาปัจจัยเอื้อให้เกิดการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

หมุดหมายที่ 7 ไทยมีวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่เข้มแข็งมีศักยภาพและสามารถแข่งขันได้ วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม เป็นผู้ประกอบการส่วนใหญ่ที่มีจำนวนมากกว่าร้อยละ 99 ของจำนวนวิสาหกิจภายในประเทศไทย สร้างการจ้างงานสัดส่วนกว่าร้อยละ 71.86 ของการจ้างงานรวม ก่อให้เกิดมูลค่าเพิ่มแก่ระบบเศรษฐกิจจำนวนมาก ด้วยบริบทของโลกและสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว และรุนแรง ภาครัฐต้องเร่งปรับปรุงและยกระดับประสิทธิภาพระบบการส่งเสริมและพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ให้มีลักษณะมุ่งเป้าตอบโจทย์ผู้ประกอบการบนฐานความเข้าใจธุรกิจที่มีความหลากหลาย จูงใจให้ผู้ประกอบการเข้าระบบและได้รับการพัฒนาอย่างทั่วถึงและเท่าเทียม สามารถดำเนินธุรกิจได้อย่างเข้มแข็ง และขยายขนาดธุรกิจได้

หมุดหมายที่ 10 ไทยมีเศรษฐกิจหมุนเวียนและสังคมคาร์บอนต่ำ การขยายตัวทางเศรษฐกิจตลอดช่วงที่ผ่านมาเกิดการใช้ทรัพยากรธรรมชาติที่เกินขีดความสามารถของระบบนิเวศ ท่ามกลางข้อจำกัดด้านการบริหาร จัดการ ทำให้ทรัพยากรธรรมชาติเสื่อมโทรม ในขณะที่ปัญหาสิ่งแวดล้อมมีความรุนแรงมากขึ้น การปล่อยก๊าซเรือนกระจกยังมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นต่อเนื่อง ซึ่งเป็นปัญหาที่ท้าทายต่อเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนของไทยและสังคมโลก จึงจำเป็นต้องมีการขับเคลื่อนโดยการบูรณาการจากทุกภาคส่วนและในทุกระดับของแผนที่เกี่ยวข้อง รายละเอียดดังภาพที่ 5

ภาพที่ 5 การเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างเป้าหมายหลักและแผนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2561 - 2580 และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 พ.ศ. 2566 - 2570

เมื่อพิจารณาในรายละเอียดจะเห็นว่า ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. 2561 - 2580) ให้ความสำคัญกับเมืองในหลายบทบาท ได้แก่ (1) เมืองที่สนับสนุนการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ อาทิ เมืองท่องเที่ยว เมืองเพื่อการประชุมและการแสดงนิทรรศการ (MICE) เมืองเศรษฐกิจเฉพาะด้าน เมืองเศรษฐกิจประจำภาค เมืองเศรษฐกิจสร้างสรรค์ เป็นต้น (2) เมืองที่เอื้อต่อการสร้างชีวิตและสังคมที่มีคุณภาพและปลอดภัย ตอบสนองต่อสังคมสูงวัยและลดความเหลื่อมล้ำระหว่างกลุ่มประชากรในเขตเมือง (3) เมืองที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมและส่งเสริมการเพิ่มพื้นที่สีเขียว รวมทั้งการจัดการเมืองเพื่อมุ่งสู่เมืองคาร์บอนต่ำและเติบโตอย่างยั่งยืน และ (4) เมืองนำอยู่อย่างยั่งยืน พัฒนาชนบทมั่นคง พัฒนาอุตสาหกรรมเชิงนิเวศ และพื้นที่พิเศษเพื่อการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ อุทยานธรณี แหล่งโบราณคดี มรดกทางสถาปัตยกรรมและศิลปวัฒนธรรม อัตลักษณ์ และวิถีชีวิตพื้นถิ่น นอกจากนี้ ยังเน้นการเชื่อมโยงเมืองหลักและเมืองรองอย่างไร้รอยต่อด้วยโครงสร้างพื้นฐาน

การสืบสาน รักษา ต่อยอดฯ เมืองเก่าสงขลา นอกเหนือจากเพื่อธำรงรักษาคุณค่าของเมืองเก่าไว้ยังส่งผลในแง่การพัฒนาเมืองและพื้นที่เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด ตลอดจนเพื่อการส่งเสริมการท่องเที่ยวตามบริบทของพื้นที่ ทั้งการท่องเที่ยวด้านประเพณี ศิลปวัฒนธรรม ด้านภูมิทัศน์และสิ่งแวดล้อม ทำให้คนในชุมชนต้องมีการพัฒนาทั้งความรู้และทักษะในการบริหารจัดการ การพัฒนาสินค้าและบริการ ในขณะที่เดียวกับการรักษาไว้ซึ่งอัตลักษณ์และวิถีชีวิตดั้งเดิมของชุมชน ส่งผลในการสร้างรายได้แก่ชุมชนตอบสนองยุทธศาสตร์ชาติในทุกด้านข้างต้น

3.3 เป้าหมายรองเพื่อนำไปสู่การบรรลุเป้าหมายหลัก

มิติมั่นคง

เป้าหมายหลัก : ชุมชนเมืองเก่าสงขลาเป็นต้นแบบการพัฒนาชุมชนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ภายใน 5 ปี

เป้าหมายรอง : 1) คนในเมืองเก่าสงขลามีความสุขภาวะดี (ดัชนี GVH ด้านสุขภาวะอยู่ในระดับอยู่เย็นเป็นสุข (80 คะแนนขึ้นไป))

2) ชุมชนเมืองเก่าสงขลามีการบริหารจัดการชุมชนดี (แรงงานต่างด้าว/ พื้นที่สีเขียว)

3) ชุมชนเมืองเก่าสงขลาเป็นชุมชนประชาธิปไตยมีธรรมาภิบาล (เครือข่าย)

มิติมั่งคั่ง

เป้าหมายหลัก : มูลค่าทางเศรษฐกิจของชุมชนเมืองเก่าสงขลา เพิ่มขึ้นร้อยละ 5 ต่อปี

เป้าหมายรอง : 1) มูลค่าผลิตภัณฑ์ภายใต้แบรนด์เมืองเก่าสงขลา ไม่น้อยกว่า 1,000 ล้านบาท

2) รายได้จากการท่องเที่ยวเมืองเก่าสงขลา ไม่น้อยกว่า 72,000 ล้านบาท

มิตียั่งยืน

เป้าหมายหลัก : เมืองเก่าสงขลาเป็นต้นแบบเมืองเก่าระดับโลก ภายในปี 2570

เป้าหมายรอง : 1. เมืองเก่าสงขลาได้รับการขึ้นทะเบียนเป็นมรดกโลก ภายในปี 2570

2. ร้อยละของขยะมูลฝอยชุมชนได้รับการจัดการอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ ไม่น้อยกว่าร้อยละ 90 ภายใน 5 ปี

3. ดัชนีคุณภาพน้ำคลองทะเลสาบสงขลา คลองอู่ตะเภา คลองพะวง คลองสำโรง คลองแห ปรับจากระดับเสื่อมโทรม เป็นระดับดี ภายใน 5 ปี

3.4 แนวทางบรรลุเป้าหมายรอง (Blueprint for Change)

มิติมั่นคง

เป้าหมายหลัก : ชุมชนเมืองเก่าสงขลาเป็นต้นแบบการพัฒนาชุมชนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ภายใน 5 ปี

เป้าหมายรอง : 1) คนในเมืองเก่าสงขลามีความสุขภาวะดี (ดัชนี GVH ด้านสุขภาวะอยู่ในระดับอยู่เย็นเป็นสุข (80 คะแนนขึ้นไป))

2) ชุมชนเมืองเก่าสงขลามีการบริหารจัดการชุมชนดี (แรงงานต่างด้าว/ พื้นที่สีเขียว)

3) ชุมชนเมืองเก่าสงขลาเป็นชุมชนประชาธิปไตยมีธรรมาภิบาล (เครือข่าย)

Basic Change

กิจกรรม : 1. โครงการรีสตาร์ท (Restart) เปลี่ยนวิธีคิด ปรับวิธีการ ศูนย์ช่วยเหลือสังคม เพื่อยกระดับ ศูนย์ช่วยเหลือทางสังคมให้เป็นศูนย์กลางการบริการสวัสดิการสังคมทุกช่วงวัยแบบเบ็ดเสร็จ (One Stop Service)

เพิ่มบทบาทให้เป็นศูนย์ข้อมูล และศูนย์ฝึกอบรมของกลุ่มคนเปราะบางที่ทันสมัย รวมถึงเป็นศูนย์กลางในการเฝ้าระวัง ป้องกันและแก้ไขปัญหาสังคมทุกด้านอย่างมีประสิทธิภาพ โดยการสำรวจการได้รับสิทธิสวัสดิการจากข้อมูล TPMAP ว่ามีใครตกหล่นหรือไม่ เพื่อจัดบริการให้ทั่วถึงและครอบคลุมไม่มีใครถูกทอดทิ้งไว้ข้างหลัง

2. โครงการ**เพื่อนบ้านอาสา ครอบคลุมเข้มแข็ง** เป็นการส่งเสริมให้ครอบครัวและชุมชนมีความเข้มแข็ง โดยให้เพื่อนบ้านที่อยู่ติดกันมีส่วนร่วมในการดูแลครอบครัวกันและกัน คนในชุมชนเมืองเก่าไม่ทอดทิ้งกันเป็นสังคมแห่งความสุข

3. โครงการ**เปิดป้อมปราการสงขลา** จัดประชุมเชิงปฏิบัติการ ระดมแนวคิดจากนักวิชาการ ประชาชนท้องถิ่น ผู้ทรงคุณวุฒิ ประชาชน เยาวชน ผ่านการอภิปราย แลกเปลี่ยน วิเคราะห์ สังเคราะห์ สร้างการมีส่วนร่วมของประชาชน ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในบริเวณเมืองเก่าสงขลา ร่วมกันกำหนดเป้าหมายอนาคต กติกา/ธรรมเนียมชุมชน เพื่อเป็นทิศทางการพัฒนา

4. การ**เชื่อมโยงข้อมูลโครงสร้าง**ทางกายภาพและสาธารณูปโภคจากทุกหน่วยงานเป็นฐานข้อมูลขนาดใหญ่ (Big Data) เพื่อการวางแผนและบริหารจัดการผังเมือง รวมทั้งใช้เทคโนโลยีในการคาดการณ์ความต้องการของชุมชนเมืองเก่าสงขลาในแต่ละช่วงเวลา เพื่อการบริหารจัดการทรัพยากรอย่างเต็มประสิทธิภาพ

5. การวาง**ผังนิเวศชุมชนเมืองเก่าสงขลา** เพื่อการวางผังเมืองตามผังนโยบาย 12 ผัง การเพิ่มพื้นที่สีเขียว การ Zoning เพื่อจัดการการใช้ประโยชน์ที่ดินภายในเขตเมืองเก่าสงขลา จัดทำข้อกำหนดเทศบัญญัติ ข้อกำหนดรูปแบบอาคาร ปรับปรุงภูมิทัศน์ ศึกษาความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยว รวมถึงการทำจัด Buffer Zone เป็นแนวกันชนและถ่ายเทความหนาแน่นแออัดออกจากบริเวณเมืองเก่าสงขลา

Advance Change

กิจกรรม : 1. โครงการ**อารยสถาปัตย์** จัดการพื้นที่สาธารณะในชุมชนเมืองเก่าสงขลาให้รองรับผู้พิการ เด็ก และผู้สูงอายุ พร้อมทั้งมีระบบบริการสาธารณะ เน้นการใช้พลังงานสะอาด (Green Energy) การเข้ากันในแต่ละกลุ่มกิจกรรมด้วย Social Media ระบบโครงข่ายในชุมชนเมืองเก่าสงขลาอัจฉริยะ (Smart Path) โดยการปรับทางสัญจรเดิมทั้งหมดให้สอดคล้องกับนวัตกรรมวิถีชุมชนเมืองเก่าสงขลา เช่น การคืนสภาพผิวจราจรใหม่แล้วปูด้วยวัสดุหินเดิม และสนับสนุนให้เกิดการเดินทางด้วยรถยนต์ไฟฟ้า การเดิน การใช้ e-Scooter ในแต่ละช่วงเวลา

2. **สีหมอก 4 D** จัดตั้งบริการสาธารณสุขแบบ Virtual Branch Public Health Service ต่อยอดจากการดูแลสุขภาพคนในชุมชนเมืองเก่าของกระทรวงสาธารณสุข โดย D1-2 คือ Digital and Data ด้วยการนำดิจิทัลมาช่วยเก็บข้อมูลสุขภาพ ประเมินสภาวะสุขภาพ การดูแลสุขภาพและการป้องกันโรค และเพิ่มการเข้าถึงบริการสาธารณสุข ติดต่อขอรับบริการผ่านแอปพลิเคชันโดยไม่ต้องมาโรงพยาบาล เช่น Telemedicine การประเมินสภาวะเบื้องต้นสำหรับคนที่ยังไม่เป็นโรค และการประเมินเพื่อติดตามสำหรับคนที่เป็โรคเรื้อรัง เชื่อมต่อข้อมูลเพื่อให้แพทย์ได้รับทราบ สามารถติดตามเยี่ยมบ้านคนในชุมชนได้ รวมทั้ง

มีข้อมูลสุขภาพของตนเองโดยไม่ต้องร้องขอประวัติจากแพทย์ D3 คือ Do Wellness การส่งเสริมสุขภาพด้านอาหาร อารมณ์ ออกกำลังกาย และ D4 คือ Deliverable คนในชุมชนที่ติดยาเสพติดสามารถกลับคืนสู่สังคมสร้างผลิตภาพได้ ซึ่งสามารถรองรับทั้งคนในชุมชน แรงงาน และนักท่องเที่ยวได้ นอกจากนี้ จะได้นำนวัตกรรมทางการแพทย์ในการติดตามอาการผู้ป่วยโรคเรื้อรังในชุมชน โดยการใช้เครื่องมือทางการแพทย์ เช่น นาฬิกาอัจฉริยะ ติดตามค่าน้ำตาลในเลือดของผู้ป่วยเบาหวาน อุปกรณ์ในการตรวจปัสสาวะสำหรับผู้ป่วยโรคไตที่เชื่อมข้อมูลกับโรงพยาบาล การใช้ GPS เพื่อ Mapping ผู้ป่วยโรคหัวใจ โรคสมอง และโรคเรื้อรังที่มีโอกาสเกิดภาวะแทรกซ้อนรุนแรง และสามารถเข้าถึงผู้ป่วยได้ทันเวลา เป็นต้น

มิติบังคับ

เป้าหมายหลัก : มูลค่าทางเศรษฐกิจของชุมชนเมืองเก่าสงขลา เพิ่มขึ้นร้อยละ 5 ต่อปี

เป้าหมายรอง : 1. มูลค่าผลิตภัณฑ์ภายใต้แบรนด์เมืองเก่าสงขลา ไม่น้อยกว่า 1,000 ล้านบาท
2. รายได้จากการท่องเที่ยวเมืองเก่าสงขลา ไม่น้อยกว่า 72,000 ล้านบาท

Basic Change

กิจกรรม : 1. การพัฒนาผลิตภัณฑ์เอกลักษณ์ประจำถิ่นเมืองเก่าสงขลา โดยการออกแบบและพัฒนาสินค้าและบริการที่มีอัตลักษณ์ มีตราสินค้า (แบรนด์) เมืองเก่าสงขลาที่เด่นชัด สินค้ามีคุณภาพและสอดคล้องกับความต้องการและวิถีชีวิตของคนรุ่นใหม่ รวมทั้งสินค้าสำหรับคนเฉพาะกลุ่ม เช่น สินค้าสำหรับผู้สูงอายุ (อาหารทะเลแปรรูปที่ไม่เค็ม ไม่หวานจัด) อาหารฮาลาล อาหารพื้นถิ่น (ข้าวสตูหมู เต้าคั่ว ไช้กรอบ) และเชื่อมโยงกับการสร้างประสบการณ์การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมสร้างสรรค์ การท่องเที่ยวเพื่อสุขภาพ (Wellness) ในเส้นทาง “**เที่ยว กิน ฟิต (Fit) ช้อป พร้อมเมืองเก่า**” โดยการสร้างเส้นทางท่องเที่ยวที่ส่งเสริมประสบการณ์และการเรียนรู้ประวัติศาสตร์เมืองเก่าสงขลาและพื้นที่ใกล้เคียง เช่น ย่านเมืองเก่าสงขลา ฝั่งบ่อทราย อำเภอเมือง และฝั่งเขาแดง อำเภอสิงหนคร เมืองโบราณสทิงพระ แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ เช่น หาดสมิหลา หาดชลาทัศน์ เหมืองริวง แหล่งท่องเที่ยวเชิงการค้า เช่น ตลาดกิมหยง ตลาดน้ำคลองแห ด้านชายแดนสะเดา แหล่งท่องเที่ยวเชิงวิถีชีวิต เกาะยอ ตลาดคลองแดน ทั้งนี้ สามารถเชื่อมโยงกับแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดใกล้เคียง เช่น วัด โบราณสถาน และแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติในพื้นที่จังหวัดพัทลุง ที่มีวิถีชีวิตที่คล้ายคลึงกัน และสามารถเชื่อมโยงต่อเนื่องไปใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งมีแหล่งท่องเที่ยวที่น่าสนใจ เช่น จังหวัดปัตตานี วัดช้างไห้ (นมัสการหลวงปู่ทวด) ศาลเจ้าแม่ลิ้มกอเหนี่ยว มัสยิดกรือเซะ จังหวัดยะลา ทะเลหมอกอัยเยอร์เวง อุโมงเบตงมงคลฤทธิ อุโมงปิยมิตรเบตง ป่าฮาลาบาลา สวนดอกไม้เมืองหนาวเบตง และจังหวัดนราธิวาส พิพิธภัณฑสถานอัลกุรอาน พระตำหนักทักษิณราชินีเวศน์ มัสยิดสามร้อยปี หมู่บ้านจุฬารามณ์ 12 อุทยานแห่งชาติอ่าวมะนาว รวมไปถึงสินค้าที่แสดงถึงอัตลักษณ์และวิถีดั้งเดิมของชุมชนเมืองเก่า

2. การพัฒนาผู้ประกอบการสงขลาเมืองสร้างสรรค์ Upskill-Reskill บุคลากรในวงจรการท่องเที่ยวเมืองเก่า โดยฝึกอบรม เพิ่มความรู้ ทักษะ เฉพาะด้านจากผู้เชี่ยวชาญ ที่ผ่านมาตรฐานสากล สนับสนุนกลุ่มวิสาหกิจชุมชน สหกรณ์ ส่งเสริมการถ่ายทำภาพยนตร์เพื่อดึงดูดเม็ดเงิน กระจายรายได้ สร้าง

การเติบโตและความเข้มแข็งเศรษฐกิจฐานราก พัฒนา Soft Power ในชุมชนเมืองเก่าสงขลา ผ่านอาหารพื้นถิ่น พืชอาหารและพืชสมุนไพรการแสดง ศิลปะ วัฒนธรรม การละเล่น การแต่งกาย และวิถีชีวิต รวมถึงการสร้างมาตรฐานสินค้า ฉลากสินค้า GI ฉลากเขียวรักษ์สิ่งแวดล้อม และมาตรการเสริมสร้างแรงจูงใจภาคเอกชน หอการค้า สนับสนุนชุมชนเมืองเก่าสงขลา

3. **สื่อสารสร้างการรับรู้** ส่งเสริมภาพลักษณ์ สร้างความเข้าใจอันดีในทุกมิติ เป็นการให้ข้อมูลที่ถูกต้องเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ โบราณคดี วิถีชีวิตและอัตลักษณ์ความเป็นอยู่ของคนในชุมชนเมืองเก่าสงขลา ตลอดจนการสื่อสารให้ข้อมูลเกี่ยวกับสถานการณ์ความรุนแรงในจังหวัดชายแดนใต้ที่ถูกต้อง ทันท่วงที เหตุการณ์ เพื่อสร้างความเข้าใจอันดี สร้างความเชื่อมั่นและส่งเสริมภาพลักษณ์ที่ดีแก่นักท่องเที่ยวในการเดินทางเข้ามาท่องเที่ยว

Advance Change

กิจกรรม : 1. การยกระดับและเพิ่มช่องทางการตลาดผลิตภัณฑ์เอกลักษณ์ประจำถิ่นเมืองเก่าสงขลา พัฒนาการตลาดชุมชนรอบบริเวณชุมชนเมืองเก่าสงขลา **เชื่อมโยงเป็นห่วงโซ่ในวิศวะเศรษฐกิจ** จัดทำแพลตฟอร์มการท่องเที่ยว กระจายสินค้า และซื้อ ขาย ผลิตภัณฑ์ เมืองเก่าผ่านโลกเสมือนจริง (Metaverse) จัดทำแอปพลิเคชันต่าง ๆ เพื่อส่งเสริมพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ และสื่อสารประชาสัมพันธ์ สะท้อนแนวคิดเพื่อการพัฒนา ผลักดันให้เกิดการสร้าง Brand ที่แสดงถึงอัตลักษณ์ผลิตภัณฑ์ ออกแบบ พัฒนาผลิตภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์จากธรรมชาติ การรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตร Good Agricultural Practices (GAP) และ Good Manufacturing Practices (GMP) รวมทั้งใช้ประโยชน์จากช่องทางอิเล็กทรอนิกส์ สื่อโซเชียลในการขยายช่องทางการตลาดทั้งในและต่างประเทศ

2. **“Songkhla – The New Chapter”** เพื่อเป็นกิจกรรมส่งเสริมการท่องเที่ยว นานาชาติประจำปี เชื่อมโยงเส้นทางท่องเที่ยวเมืองเก่าสงขลา พื้นที่ใกล้เคียง และประเทศเพื่อนบ้านแบบเดินทางจริงและเสมือนจริง เช่น เทศกาลถือศีลกินเจ สักการะเจ้าแม่ลิ้มกอเหนี่ยว เทศกาลตรุษจีนเมืองเก่า การแข่งขันไตรกีฬาประจำปี เส้นทางท่องเที่ยวเมืองเก่าสงขลา-ปีนัง (มาเลเซีย)-กัมปง เกอลัม (สิงคโปร์) เส้นทางเมืองเก่าสงขลา-เมืองเก่าสิงหนคร-เมืองเก่าชัยบุรี (พัทลุง)-ชุมชนกือดาจีนอ (ปัตตานี)-เมืองเก่า นราธิวาส เส้นทางสายมู-สักการะหลวงปู่ทวด วัดช้างไห้ (ปัตตานี) และวัดพะโคะ (สงขลา)

มิตียั่งยืน

เป้าหมายหลัก : เมืองเก่าสงขลาเป็นต้นแบบเมืองเก่าระดับโลก ภายในปี 2570

เป้าหมายรอง : 1. เมืองเก่าสงขลาได้รับการขึ้นทะเบียนเป็นมรดกโลก ภายในปี 2570

2. ร้อยละของขยะมูลฝอยชุมชนได้รับการจัดการอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ ไม่น้อยกว่าร้อยละ 90 ภายใน 5 ปี

3. ดัชนีคุณภาพน้ำคลองทะเลสาบสงขลา คลองอู่ตะเภา คลองพะวง คลองสำโรง คลองแห ปรับจากระดับเสื่อมโทรม เป็นระดับดี ภายใน 5ปี

Basic Change

กิจกรรม : 1. โครงการศูนย์ดิจิทัลชุมชนเมืองเก่าเป็น Digital Platform “All in Songkhla” เป็นระบบฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์แบบครบ จบในที่เดียว เช่น โรงแรม ที่พัก สินค้าและผลิตภัณฑ์ชุมชน แผนที่สถานที่และแหล่งท่องเที่ยวสำคัญ ร้านอาหาร ปฏิทินและกิจกรรมที่สำคัญ โปรแกรมท่องเที่ยวสงขลา กฎเกณฑ์ ข้อกำหนด เทศบัญญัติ ผังเมือง และธรรมนูญชุมชน หน่วยงาน องค์กร เรื่องราว เรื่องเล่า ประวัติศาสตร์ โบราณคดี ศิลปวัฒนธรรม อัตลักษณ์ วิถีชีวิต ทรัพยากรธรรมชาติ เชื่อมต่อกับแพลตฟอร์ม “Ease of Traveling” ของกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา ซึ่งจะเป็นแหล่งให้ข้อมูลแก่นักท่องเที่ยวทั้งก่อนเดินทางเข้าสู่ประเทศไทย ระหว่างอยู่ในประเทศไทย และหลังจากออกจากประเทศไทย รวมทั้งเปิดรับข้อมูลจากผู้รู้ ประชาชน และภาคส่วนต่าง ๆ สร้างการมีส่วนร่วมจากคนในชุมชน ในการบันทึกความทรงจำเส้นทางสู่มรดกโลก เพื่อสร้างการรับรู้ ความรู้ และการมีส่วนร่วมในการนำเมืองเก่าสงขลาสู่มรดกโลก

2. ชุมชนเมืองเก่าสงขลาสู่ชุมชนเมืองคาร์บอนต่ำ จัดการขยะมุ่งสู่ Zero Waste ผ่านการประชาสัมพันธ์ สร้างกลุ่มแยกขยะต้นทาง ออกแบบผลิตภัณฑ์จากขยะผ่านการ Recycling & Upcycling จัดทำบัญชี Carbon Footprint คริวเรือน/ผลิตภัณฑ์ มาตรการห้ามรถยนต์ส่วนบุคคลเข้าเขตชั้นในเมืองเก่าเปราะบาง จัดหาโรงอบพลังงานแสงอาทิตย์ ทำความร่วมมือนีระดับรัฐบาลขอรับการสนับสนุนเทคโนโลยีนวัตกรรม เช่น รถยนต์พลังงานสะอาดรวมถึงการถ่ายทอดความรู้ด้านการเพิ่มประสิทธิภาพเครื่องจักรเพื่อการผลิต การจัดการของเสีย การสร้างพื้นที่เพื่อการดูดซับก๊าซเรือนกระจก การประเมินคาร์บอนเครดิต ฯลฯ

3. การจัดทำข้อตกลงในการปกป้องคุ้มครอง และการบริหารจัดการพื้นที่เมืองเก่าสงขลา และพื้นที่แนวกันชน ระหว่างผู้แทนชุมชน หน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน สถาบันการศึกษาในพื้นที่ โดยมีข้อบัญญัติเพื่อให้เป็นแนวปฏิบัติร่วมกัน เพื่อการปกป้องคุ้มครองมรดกโลก การอนุรักษ์และพัฒนาอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ และการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน

4. โปรแกรมการศึกษาและฝึกอบรม หลักสูตรท้องถิ่นรายวิชา ผ่านการเรียนการสอนในสถานศึกษา ปลูกฝังให้เยาวชนคนรุ่นใหม่ซึมซับอัตลักษณ์และวิถีชีวิตดั้งเดิมชุมชนเมืองเก่าสงขลา มีจิตสำนึก และเป็นกำลังสำคัญ ในการอนุรักษ์เมืองเก่า ส่งเสริมความรู้ เพิ่มทักษะในการจัดการ ดูแล ซ่อมแซม พิพิธภัณฑ โบราณสถาน โบราณวัตถุ โดยร่วมกับมหาวิทยาลัยทั้งภายใน ต่างประเทศรวมถึงกรมศิลปากร ฝึกอบรมเกี่ยวกับงานฝีมือ งานช่างโบราณ รวมถึงสนับสนุนทุนการศึกษาและฝึกอบรม และนำเอานวัตกรรมเทคโนโลยีเข้ามาช่วย ในการอนุรักษ์ ฟื้นฟู จัดการ เพื่อคงอัตลักษณ์ของเมืองเก่าสงขลา

Advance Change

กิจกรรม : 1. “เมืองเก่าเก่าแอนด์กรีน” Songkhla Old Town Cool and Clean (Green) Plan เป็นโครงการที่ดึงเยาวชนคนรุ่นใหม่เข้ามามีส่วนร่วมในการคืนพื้นที่สีเขียว สู่ภูมิทัศน์เมืองทั้งในพื้นที่สาธารณะ พื้นที่ส่วนบุคคล และสถานประกอบการ เสริมสร้างความเชื่อมโยงระหว่างพื้นที่สีเขียวของเมืองเก่าสงขลา ปรับปรุงการเพิ่มและดูแลพื้นที่สีเขียวร่วมกันระหว่างรัฐบาลกลาง ท้องถิ่น ผู้ประกอบการ และชุมชน รวมถึงกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการสืบสาน รักษา ต่อยอดชุมชนเมืองเก่าสงขลา

2. การศึกษา สำรวจศักยภาพและคุณค่าเบื้องต้น เพื่อจัดทำฐานข้อมูลสำคัญในการตัดสินใจศักยภาพของแหล่งที่จะนำเสนอในประเด็นว่าด้วยคุณค่าโดดเด่นอันเป็นสากลของแหล่ง รวมทั้งเอกสารเพื่อนำเสนอขอรับการพิจารณาขึ้นทะเบียนเป็นแหล่งในบัญชีมรดกโลก โดยการมีส่วนร่วมของคนในชุมชน หน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชน และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และการสนับสนุนและประสานงานกับสำนักงานเลขาธิการคณะกรรมการมรดกโลก เพื่อนำเมืองเก่าสงขลาเข้าสู่การพิจารณาบรรจุในบัญชีรายชื่อเบื้องต้น (Tentative List) ของศูนย์มรดกโลก

จะเห็นได้ว่าการกำหนดเป้าหมายหลัก เป้าหมายรองของโมเดลสืบสาน รักษา ต่อยอด ฯ เมืองเก่าสงขลา เป็นไปตามฐานการพัฒนาของเศรษฐกิจพอเพียง ดำเนินการด้วยทางสายกลางไม่ตั้งเป้าหมายที่มุ่งเน้นปริมาณและสูงเกินไป โดยเฉพาะมิติด้านมั่งคั่งที่ขับเคลื่อนเศรษฐกิจในจังหวัดสงขลาด้วยการท่องเที่ยวบนพื้นฐานความพอประมาณ ควรมุ่งเน้นการท่องเที่ยวอย่างสร้างสรรค์ สร้างการท่องเที่ยวไทยให้เป็นการท่องเที่ยวที่มีมูลค่าสูง ท่องเที่ยวอย่างรับผิดชอบและอยู่บนอุปทานที่เหมาะสม โดยเน้นหนักในการลดการพึ่งพิงนักท่องเที่ยวต่างชาติ และเน้นทำตลาดศักยภาพ หารายได้มากกว่าปริมาณ มีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี จากการพัฒนาศักยภาพกำลังคน พัฒนาผลิตภัณฑ์ เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มและต่อยอดการขาย โดยอาศัยเทคโนโลยีเข้าช่วยในการประชาสัมพันธ์ ลักษณะ Soft Power หรือขายผ่านช่องทางออนไลน์ เพื่อให้ขยายช่องทางที่มาของรายได้เข้าสู่จังหวัดสงขลาอย่างมีประสิทธิภาพ แม้เกิดภาวะวิกฤต ให้มีความมั่นคง มีสุขภาวะที่ดี สร้างและปลูกจิตสำนึกรักถิ่นฐานบ้านเกิดของตนเอง นอกจากนี้ โมเดลสืบสาน รักษา ต่อยอดฯ เมืองเก่าสงขลา ยังนำไปสู่ความมีเหตุผลในการสืบสาน รักษา ต่อยอดอัตลักษณ์และวิถีดั้งเดิมชุมชนเมืองเก่าสงขลา รวมถึงการบริหารจัดการทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม เพื่อส่งต่อสู่ลูกหลานให้สามารถ อารังรักษาศิลปวัฒนธรรม สถาปัตยกรรม และวิถีชีวิตดั้งเดิม ตลอดจนการพัฒนาเมืองเก่าสงขลาให้เป็นเมืองน่าอยู่ เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีมาตรฐานสากล มุ่งสู่การขึ้นทะเบียนเป็นมรดกโลก สร้างความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน สืบไป ซึ่งกิจกรรมข้างต้นจะนำไปสู่การปฏิบัติเพื่อให้บรรลุเป้าหมายหลักและเป้าหมายรอง โดยดำเนินการ ดังนี้

สืบสาน รักษา จะดำเนินการผ่านกิจกรรมที่เกี่ยวกับการอนุรักษ์ ฟื้นฟู พัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ศิลปวัฒนธรรม สถาปัตยกรรม อัตลักษณ์วิถีชุมชนเมืองเก่า บริหารจัดการพัฒนาเมืองเก่าที่น่าอยู่ สอดคล้องกับมาตรฐานโลก สร้างการมีส่วนร่วมและความเป็นเจ้าของ สร้างจิตสำนึกรักบ้านเกิดของคนในชุมชน บริหารจัดการด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมและสุขภาพ เพื่อส่งเสริมคุณภาพชีวิตของคนในชุมชนเมืองเก่าให้มีสุขภาวะดี

ต่อยอด ส่งเสริม/พัฒนา อาชีพ ผลิตภัณฑ์ และวิสาหกิจชุมชนที่เป็นเอกลักษณ์ของชุมชนเมืองเก่า และบริหารจัดการระบบ BCG ชุมชนเมืองเก่าเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจอย่างยั่งยืน ส่งเสริมให้เกิดตลาดชุมชนเมืองเก่าสงขลา เพื่อพัฒนาไปสู่แหล่งนิเวศน์เศรษฐกิจอย่างครบวงจร ตลอดจนสร้างแบรนด์เพื่อส่งเสริมการค้าสินค้าที่แสดงถึงศิลปวัฒนธรรม สถาปัตยกรรม อัตลักษณ์วิถีชุมชนเมืองเก่า และการท่องเที่ยวเมืองเก่า รวมไปถึงดำเนินการเพื่อสืบสาน รักษา ต่อยอด ส่งต่ออัตลักษณ์อันทรงคุณค่า โดยการผลักดันให้เป็นเมืองมรดกโลก

3.5 การดำเนินงานเพื่อจัดทำข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายที่ได้กล่าวมาทั้งหมดนี้มีความสำคัญ และจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องเร่งดำเนินการให้เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรม โดยมีเหตุผลที่ชุมชนเมืองเก่าสงขลาได้มีการอนุรักษ์ พัฒนามาได้เป็นอย่างดีแล้วในระดับหนึ่ง และเพื่อเป็นการแก้ไขปัญหา (Pain Points) ให้ตรงจุดและสอดคล้องกับมาตรฐานโลก อันจะเป็นการป้องกันปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้นภายหลังจากกระบวนการประกาศให้เมืองเก่าสงขลาเป็นเมืองมรดกโลก และเพื่อให้เกิดการสืบสาน รักษา ต่อยอดฯ เมืองเก่าสงขลาให้มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน ต่อไป ดังนั้น จึงกำหนดขั้นตอนการดำเนินงานเพื่อจัดทำข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ใน 2 ส่วน ได้แก่

3.5.1 ชุมชนเมืองเก่าสงขลา การดำเนินงานเพื่อจัดทำข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ในการสืบสาน รักษา ต่อยอดฯ ของชุมชนเมืองเก่าสงขลา ซึ่งประกาศเป็นเมืองเก่าตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการอนุรักษ์และพัฒนากรุงรัตนโกสินทร์ และเมืองเก่า เมื่อปี 2553 ตามขั้นตอนการนำเสนอ ดังนี้

1) นำเสนอเข้าสู่การพิจารณาของคณะกรรมการ/ภาคีเครือข่ายระดับจังหวัด เพื่อให้มีมติเห็นชอบร่วมกันบรรจุเข้าสู่แผนการดำเนินงานของแต่ละหน่วยงาน เพื่อใช้ประกอบการของงบประมาณเพื่อใช้ในการดำเนินงานต่อไป สำหรับกรณีที่เป็นประเด็นระดับนโยบายอาจนำเสนอเข้าสู่การพิจารณาหรือรายงานความคืบหน้าการดำเนินการต่อคณะกรรมการอนุรักษ์และพัฒนากรุงรัตนโกสินทร์และเมืองเก่า

2) ในกรณีที่จะเสนอให้เมืองเก่าสงขลาเข้าสู่บัญชีรายชื่อเบื้องต้น (Tentative List) ของศูนย์มรดกโลก หรือกรณีสำคัญ จะต้องนำเสนอเข้าสู่การพิจารณาของคณะรัฐมนตรี และรายงานผลการดำเนินงานให้คณะรัฐมนตรีทราบเป็นระยะ

3) แต่งตั้งและมอบหมายคณะทำงาน ภาคีเครือข่าย คณะกรรมการที่ประกอบด้วยหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทุกภาคส่วนขึ้นใหม่ หรือที่มีอยู่เดิม เพื่อกำกับ ติดตามความคืบหน้า ประเมิน ปัญหาและแนวทางแก้ไข เพื่อให้เกิดการขับเคลื่อนการดำเนินงานอย่างจริงจัง โดยกำหนดเป็นตัวชี้วัด (KPIs) และรายงานต่อผู้บังคับบัญชาตามลำดับต่อไป

3.5.2 โมเดลการสืบสาน รักษา ต่อยอดอัตลักษณ์และวิถีดั้งเดิมชุมชนเมืองเก่าของไทยให้มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน บนฐานการพัฒนาของหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง : กรณีศึกษาเมืองเก่าสงขลา เนื่องจากข้อเสนอแนะเชิงนโยบายดังกล่าว มีลักษณะเป็นโมเดลต้นแบบ จึงจำเป็นต้องเริ่มต้นการนำเสนอ ดังนี้

1) นำเสนอเข้าสู่การพิจารณาของคณะกรรมการอนุรักษ์และพัฒนากรุงรัตนโกสินทร์และเมืองเก่าเพื่อใช้เป็นโมเดลการดำเนินงานสืบสาน รักษา ต่อยอดฯ เมืองเก่าอื่นๆ

2) นำเสนอเข้าสู่การพิจารณาของคณะรัฐมนตรี เพื่อกำหนดทิศทางและมอบหมายงานในระดับนโยบายเพื่อการสืบสาน รักษา และต่อยอดผลักดันให้เมืองเก่าที่มีศักยภาพอื่น ๆ เป็นเมืองมรดกโลก

และเมื่อผ่านขั้นตอนดังกล่าวแล้ว เมืองเก่าอื่น ๆ จะสามารถนำโมเดลการสืบสาน รักษา ต่อยอดฯ ไปเป็นแนวทางการดำเนินงานต่อไป

3.6 สรุปภาพรวมของเป้าหมายหลัก เป้าหมายรอง และแนวทางบรรลุเป้าหมาย (Chapter Summary)

การกำหนดเป้าหมายหลักและเป้าหมายรองของโมเดลสี่เสา รักษา ต่อยอด ฯ เมืองเก่าสงขลา เป็นไปตามฐานการพัฒนาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยแยกเป็น **มิติมั่นคง** ซึ่งมุ่งเน้นความสุขของคนในชุมชนเมืองเก่าตามวิถีชีวิตดั้งเดิม โดยมีเป้าหมายรองในการมุ่งสร้างจิตสำนึกรักถิ่นฐาน และการบริหารจัดการผังเมือง สังคม และสุขภาวะ **มิติมั่นคง** มุ่งเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจของชุมชนเมืองเก่าสงขลา โดยต่อยอดพัฒนาผลิตภัณฑ์สร้างจุดขาย Soft Power รวมถึงต่อยอดยกระดับเมืองเก่าให้เป็นเมืองมรดกโลก สำหรับ**มิติยั่งยืน** มุ่งเน้นการขึ้นทะเบียนเมืองเก่าสงขลาเป็นมรดกทางวัฒนธรรม และมีการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน โดยเฉพาะการจัดการขยะอย่างถูกต้อง และการดูแลรักษาคุณภาพน้ำ โดยกำหนดแผนงานในแต่ละระดับเพื่อการสืบสาน รักษาอัตลักษณ์และวิถีชีวิตดั้งเดิม และรักษาสิ่งแวดล้อมชุมชนเมืองเก่าสงขลา

แนวทางการบรรลุเป้าหมายจะได้แบ่งการดำเนินโครงการตั้งแต่ต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ ว่าโครงการหรือกิจกรรมใดเข้าข่าย Basic Change และ Advance Change ตาม Blueprint for Change โดยดำเนินการตั้งแต่ระดับต้นน้ำวิเคราะห์ สังเคราะห์ ข้อมูลต้นทุนอันทรงคุณค่าของชุมชนเมืองเก่าสงขลา เพื่อเทียบเคียงหลักเกณฑ์ World Heritage สร้าง ปรับ กำกับ กฎหมาย พัฒนา สังคม ชุมชน และความมั่นคงของคนในชุมชนเมือง อนุรักษ์ พื้นฟู พัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ศิลปวัฒนธรรม สถาปัตยกรรม อัตลักษณ์วิถีชุมชนเมืองเก่า สร้างการมีส่วนร่วมและความเป็นเจ้าของ สร้างจิตสำนึกรักบ้านเกิดของคนในชุมชน **ระดับกลางน้ำ** ต้องเร่งบริหารจัดการด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมและสุขภาพ เพื่อส่งเสริมคุณภาพชีวิตของคนในชุมชนเมืองเก่าให้มีสุขภาวะดี อนุรักษ์ พื้นฟู พัฒนา และบริหารจัดการโครงสร้างพื้นฐานให้เมืองเก่าน่าอยู่ สอดคล้องกับมาตรฐานโลก ส่งเสริม/พัฒนา อาชีพ ผลิตภัณฑ์ และบริหารจัดการระบบ BCG ชุมชนเมืองเก่าเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจอย่างยั่งยืน ส่งเสริม/พัฒนา อาชีพ ผลิตภัณฑ์ และวิสาหกิจชุมชนที่เป็นเอกลักษณ์ของชุมชนเมืองเก่า และ**ระดับปลายน้ำ** ต้องเร่ง ส่งเสริมให้เกิดตลาดชุมชนเมืองเก่าสงขลา เพื่อพัฒนาไปสู่แหล่งนิเวศเศรษฐกิจอย่างครบวงจร ตลอดจนสร้างแบรนด์เพื่อส่งเสริมการค้าและการท่องเที่ยวเมืองเก่า รวมไปถึงดำเนินการเพื่อสืบสาน รักษา ต่อยอด ส่งต่ออัตลักษณ์อันทรงคุณค่า โดยการผลักดันให้เป็นเมืองมรดกโลก

ในบทต่อไป จะได้ลงรายละเอียดหน่วยงานหลัก และหน่วยงานรองที่จะดำเนินการ/ปฏิบัติในแต่ละโครงการเพื่อนำไปสู่การบรรลุเป้าหมายรอง และเป้าหมายหลักต่อไป

4. การนำแนวทางบรรลุเป้าหมายสู่การปฏิบัติ

4.1 การนำแนวทางบรรลุเป้าหมายไปปฏิบัติ หน่วยงานหลักและหน่วยงานรองที่รับผิดชอบในการขับเคลื่อนแนวคิดเชิงนโยบายในการบูรณาการภารกิจของหน่วยงานภาครัฐ เพื่อการจัดทำ “โมเดลการสืบสานรักษา ต่อยอดอัตลักษณ์และวิถีดั้งเดิมชุมชนเมืองเก่าของไทยให้มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน บนฐานการพัฒนาของหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง : กรณีศึกษาเมืองเก่าสงขลา” จะแบ่งตามมิติมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน โดยมี 3 เป้าหมายหลัก และ 8 เป้าหมายรอง ซึ่งสามารถนำแนวทางบรรลุเป้าหมายไปปฏิบัติ รวมถึงระบุหน่วยงานหลักและหน่วยงานรองที่รับผิดชอบ ได้ ดังนี้

4.1.1 มิติมั่นคง

Basic Change

1) โครงการริสตารท์ เปลี่ยนวิถีคิด ปรับวิธีการ ศูนย์ช่วยเหลือสังคม พัฒนาคุณภาพชีวิตประชาชน กลุ่มเป้าหมายในระดับพื้นที่อย่างยั่งยืน เป็นศูนย์กลางในการเฝ้าระวังป้องกันและแก้ไขปัญหาสังคม อย่างทั่วถึง และรวดเร็ว

เจ้าภาพหลัก พม.

เจ้าภาพรอง อปท. ศธ. รง.

2) โครงการเพื่อนบ้านอาสา ครอบคลุมเข้มแข็ง เป็นการส่งเสริมให้ครอบครัวและชุมชนมีความเข้มแข็ง โดยให้เพื่อนบ้านที่อยู่ติดกันมีส่วนร่วมในการดูแลครอบครัวกันและกัน

เจ้าภาพหลัก พม.

เจ้าภาพรอง อปท. มท.

3) โครงการเปิดป้อมปราการสงขลา จัดประชุมเชิงปฏิบัติการ ร่วมกันกำหนดเป้าหมายอนาคต กติกา/ธรรมนูญชุมชน เพื่อเป็นทิศทางการพัฒนาเมืองเก่าสงขลา

เจ้าภาพหลัก อว.

เจ้าภาพรอง อปท. วธ. ทส. ศธ. นร.

4) การเชื่อมโยงข้อมูลโครงสร้างทางกายภาพและสาธารณสุขจากทุกหน่วยงาน เป็นฐานข้อมูลขนาดใหญ่ (Big Data) เพื่อการวางแผนและบริหารจัดการผังเมือง รวมทั้งใช้เทคโนโลยีในการคาดการณ์ความต้องการของชุมชนเมืองเก่าสงขลา

เจ้าภาพหลัก มท.

เจ้าภาพรอง สำนักงาน ก.พ.ร. อปท.

5) การวางผังนิเวศชุมชนเมืองเก่าสงขลา การ Zoning การทำจัด Buffer Zone

เจ้าภาพหลัก มท.

เจ้าภาพรอง วธ. อปท. กษ. ทส. ทก.

Advance Change

1) โครงการอารยสถาปัตย์ ระบบโครงข่ายในชุมชนเมืองเก่าสงขลาอัจฉริยะ (Smart Path)

เจ้าภาพหลัก มท.

เจ้าภาพรอง อปท. พม. พน. วธ.

2) สี่หม้อ 4 D Virtual Branch Public Health Service (Digital/ Data/ Do Wellness/ Deliverable) และการใช้ GPS เพื่อ Mapping ให้สามารถเข้าถึงผู้ป่วยได้ทันเวลา

เจ้าภาพหลัก ศธ.

เจ้าภาพรอง รง. ศธ.

4.1.2 มิติบังคับ

Basic Change

1) การพัฒนาผลิตภัณฑ์เอกลักษณ์ประจำถิ่นเมืองเก่าสงขลา มีตราสินค้า (แบรนด์) เมืองเก่าสงขลาที่เด่นชัด สินค้ามีคุณภาพและสอดคล้องกับความต้องการและวิถีชีวิตของคนรุ่นใหม่ และเชื่อมโยงกับการสร้างประสบการณ์การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมสร้างสรรค์ การท่องเที่ยวเพื่อสุขภาพ (Wellness) ในเส้นทาง “เที่ยว กิน ฟิต (Fit) ซ็อบ พรีอบเมืองเก่า”

เจ้าภาพหลัก พณ.

เจ้าภาพรอง อปท. มท. ทก. อก. กษ. สธ. อว. วธ. นร.

2) การพัฒนาผู้ประกอบการสงขลาเมืองสร้างสรรค์ Upskill-Reskill พัฒนา Soft Power รวมถึงการสร้างมาตรฐานสินค้า ฉลากสินค้า GI ฉลากเขียวรักษ์สิ่งแวดล้อม และมาตรการเสริมสร้างแรงจูงใจภาคเอกชน หอการค้า สนับสนุนชุมชนเมืองเก่าสงขลา

เจ้าภาพหลัก อก.

เจ้าภาพรอง วธ. นร. พณ. กษ. ทส. ทก. ศธ. อว.

3) สื่อสารสร้างการรับรู้ ส่งเสริมภาพลักษณ์ สร้างความเข้าใจอันดีในทุกมิติ

เจ้าภาพหลัก นร.

เจ้าภาพรอง มท. พณ. กต. อปท.

Advance Change

1) การยกระดับและเพิ่มช่องทางการตลาด สร้าง Brand ที่แสดงถึงอัตลักษณ์ เชื่อมโยงเป็นห่วงโซ่นิเวศเศรษฐกิจ จัดทำแพลตฟอร์มการท่องเที่ยว กระจายสินค้า และซื้อ ขาย ผลิตภัณฑ์ เมืองเก่าผ่านโลกเสมือนจริง (Metaverse) จัดทำแอปพลิเคชันต่าง ๆ เพื่อส่งเสริมพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์

เจ้าภาพหลัก สำนักงาน ก.พ.ร.

เจ้าภาพรอง พณ. มท. กต. ทก. กษ. ทส. อว. ดศ. นร.

2) “Songkhla – The New Chapter” เพื่อเป็นกิจกรรมส่งเสริมการท่องเที่ยวนานาชาติประจำปี เชื่อมโยงเส้นทางท่องเที่ยวเมืองเก่าสงขลา พื้นที่ใกล้เคียง และประเทศเพื่อนบ้านแบบเดินทางจริงและเสมือนจริง

เจ้าภาพหลัก ทก.

เจ้าภาพรอง พณ. กต. มท. วธ. กษ. ทส. อว. ดศ. นร.

4.1.3 มิติยั่งยืน :

Basic Change

1) Digital Platform “All in Songkhla” สร้างการมีส่วนร่วมจากคนในชุมชน ในการบันทึกความทรงจำเส้นทางสู่มรดกโลก เป็นระบบฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์แบบครบ จบในที่เดียว

เจ้าภาพหลัก สำนักงาน ก.พ.ร.

เจ้าภาพรอง ทก. มท. อปท. พณ. ทส. วธ. กษ. อว. ดศ. นร.

2) ชุมชนเมืองเก่าสงขลาสู่ชุมชนเมืองคาร์บอนต่ำ Zero Waste ออกแบบผลิตภัณฑ์จากขยะผ่านการ Recycling & Upcycling จัดทำบัญชี Carbon Footprint ขอบรับการสนับสนุนเทคโนโลยี นวัตกรรม เช่น รถยนต์พลังงานสะอาด รวมถึงการประเมินคาร์บอนเครดิต ฯลฯ

เจ้าภาพหลัก ทส.

เจ้าภาพรอง อปท. มท. พณ. นร. กต. อก. ศธ. อว.

3) การจัดทำข้อตกลง ข้อบัญญัติเพื่อให้เป็นแนวปฏิบัติร่วมกัน เพื่อการปกป้องคุ้มครองมรดกโลก การอนุรักษ์และพัฒนาอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ

เจ้าภาพหลัก อปท.

เจ้าภาพรอง มท. วธ. ทส. อว.

4) โปรแกรมการศึกษาและฝึกอบรม หลักสูตรท้องถิ่นรายวิชา รวมถึงสนับสนุนทุนการศึกษาและฝึกอบรม และนำเอานวัตกรรมเทคโนโลยีเข้ามาช่วย ในการอนุรักษ์ ฟื้นฟู จัดการ เพื่อคงอัตลักษณ์ของเมืองเก่าสงขลา

เจ้าภาพหลัก อว.

เจ้าภาพรอง ศธ. อปท. มท.

Advance Change

1) “เมืองเก่าเก่าแอนด์กรีน” คีนธรรมาชาติ พื้นที่สีเขียว ไม้ยืนต้น สู่ภูมิทัศน์เมืองทั้งในพื้นที่สาธารณะ พื้นที่ส่วนบุคคล และสถานประกอบการ เสริมสร้างความเชื่อมโยงระหว่างพื้นที่สีเขียวของเมืองเก่าสงขลา

เจ้าภาพหลัก อก.

เจ้าภาพรอง อปท. มท. พณ. กษ. ทส.

2) นำเมืองเก่าสงขลาเข้าสู่การพิจารณาบรรจุในบัญชีรายชื่อเบื้องต้น (Tentative List) ของศูนย์มรดกโลก

เจ้าภาพหลัก วธ.

เจ้าภาพรอง ทส. อปท. มท. อว.

4.2 ปัจจัยแห่งความสำเร็จในการนำแนวทางบรรลุเป้าหมาย

ในการนำข้อเสนอเชิงนโยบายไปปฏิบัติให้บรรลุเป้าหมาย มีปัจจัยแห่งความสำเร็จ (Key Success Factor) ที่สำคัญ ดังนี้

4.2.1 ความสามารถในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงคุณภาพ เพื่อนำไปสู่เป้าหมายการสืบสาน รักษา ต่อยอดอัตลักษณ์และวิถีดั้งเดิมชุมชนเมืองเก่าของไทยให้มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน บนฐานการพัฒนาของหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง : กรณีศึกษาเมืองเก่าสงขลา

4.2.2 การสื่อสารสร้างการรับรู้ และสำนึกรักวิถีถิ่น รักษาอัตลักษณ์ของชุมชนเมืองเก่า ต่อยอดสร้างเป็น Soft Power และประชาสัมพันธ์ให้เห็นคุณค่า ความสำคัญของชุมชนเมืองเก่าสงขลา ส่งผลเมืองเก่าได้รับความสนใจจากชาวสงขลา และนักท่องเที่ยวมากขึ้น

4.2.3 การต่อยอดธุรกิจเชิงสร้างสรรค์ พัฒนาผลิตภัณฑ์ให้เป็นที่ยอดจำ ควบคู่ไปกับการสืบสาน รักษา ศิลปวัฒนธรรม สถาปัตยกรรมและวิถีชีวิตดั้งเดิม และเชื่อมโยงกับชุมชนอื่นได้อย่างกลมกลืนเป็นแหล่งดึงดูดนักท่องเที่ยวให้กลับมาท่องเที่ยวซ้ำ สร้างรายได้หมุนเวียนในชุมชน

4.2.4 ส่งเสริมพลังงานสะอาด รองรับวิถีชีวิตที่มีสุขภาพดีที่สอดคล้องกับธรรมชาติ

4.2.5 มีภาคีเครือข่ายที่เข้มแข็ง มีเป้าหมายร่วมกัน สร้างความร่วมมือร่วมใจจากคนในชุมชนเมืองเก่าที่มีความภาคภูมิใจ ร่วมกันอนุรักษ์เมืองเก่า แหล่งโบราณสถาน โบราณคดี ศิลปวัฒนธรรม สถาปัตยกรรมและวิถีชีวิตดั้งเดิม มีการจัดกิจกรรม สร้างการมีส่วนร่วมในการดูแลสิ่งแวดล้อม ปลูกจิตสำนึกของเยาวชนให้เห็นคุณค่าของถิ่นฐานบ้านเกิดอย่างต่อเนื่อง

4.2.6 จังหวัดสงขลามีด่านชายแดนติด 3 ด้าน ติดกับสหพันธรัฐมาเลเซีย ซึ่งเชื่อมโยงเส้นทางการท่องเที่ยวทางบกให้นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติเข้ามาท่องเที่ยวย่านชุมชนเมืองเก่า และแหล่งท่องเที่ยวอื่น ๆ ได้เป็นอย่างดี

4.2.7 จังหวัดสงขลาเป็นศูนย์กลางการคมนาคมทางบก ทางน้ำ ทางราง และทางอากาศ ที่สามารถอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยวทุกเส้นทาง และสามารถเชื่อมโยงไปยังจังหวัดใกล้เคียงได้ นอกจากนี้ ยังเป็นศูนย์กลางเศรษฐกิจ บริการทางการแพทย์ การท่องเที่ยว อุตสาหกรรม ของภาคใต้ที่เชื่อมโยงกับอาเซียน

4.2.8 จังหวัดสงขลาเป็นเมืองการศึกษา และมีแผนพัฒนาสงขลาให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต ทันทต่อการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 ประชาชนมีคุณภาพ ชุมชนเข้มแข็ง พึ่งตนเอง เดิบทบมาตรฐานปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สามารถบรรจุหลักสูตรเรื่องราวของชุมชนเมืองเก่าให้เยาวชน และประชาชนได้เรียนรู้ ทั้งใน และนอกระบบโรงเรียน

4.2.9 มีทรัพยากรทางประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรมที่ทรงคุณค่าสืบทอดต่อเนื่องกันมาอย่างมีเอกลักษณ์ ก่อให้เกิดแหล่งโบราณคดี โบราณสถานที่สำคัญ และแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ที่น่าสนใจ

4.3 ความท้าทายและความเสี่ยงในการนำแนวทางบรรลุเป้าหมายไปปฏิบัติ

4.3.1 ความท้าทายที่ 1 : การบูรณาการการทำงานร่วมกันจากทุกภาคส่วน ทั้งภาครัฐ เอกชน และประชาชน

ความเสี่ยง	การบริหารจัดการความเสี่ยง
<p>1. ภาคีเครือข่ายต่าง ๆ และภาคประชาชน ยังมีความคิดว่าการสืบสาน รักษา และต่อยอดฯ พัฒนาเมืองเก่าสงขลา ด้วยข้อกำหนดด้านกฎหมาย และข้อบัญญัติต่าง ๆ เป็นการจำกัดสิทธิ์ และสิทธิประชาชนด้านเดียว</p> <p>2. ขาดการบูรณาการร่วมกันระหว่างภาครัฐ ภาคีเครือข่ายส่วนต่าง ๆ และประชาชน อย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้ประชาชนเกิดการต่อต้านการพัฒนาเมืองเก่าสงขลา</p> <p>3. ขั้นตอนและกระบวนการในระบบราชการมีความล่าช้า ทำให้ไม่ทันต่อการเปลี่ยนแปลงด้านความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน ในเมืองเก่าสงขลา ทำให้เสียโอกาสในการอนุรักษ์ และรักษาอัตลักษณ์วิถีชีวิตเมืองเก่าสงขลา</p>	<p>1. จัดตั้งคณะทำงานเพื่อขับเคลื่อนการดำเนินงานการสืบสาน รักษา ต่อยอดฯ ในแต่ละด้าน ได้แก่ ด้านสังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อม</p> <p>2. สร้างการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน ตั้งแต่เริ่มต้น กำหนดหน่วยงานหลักจัดประชุมทำความเข้าใจให้ชัดเจนถึงเป้าหมายที่จะบรรลุผลที่จะได้รับในระยะยาว โดยจัดทำแผนระบุให้ชัดเจนว่าใครทำอะไร ที่ไหน เมื่อไหร่ อย่างไร และมีการติดตามความคืบหน้าผลการดำเนินการเป็นระยะอย่างต่อเนื่อง ทบทวนและปรับปรุงแผนเมื่อมีความจำเป็น</p> <p>3. สื่อสารสร้างการรับรู้ต่อภาคีเครือข่ายภาคส่วนต่าง ๆ และประชาชน อย่างต่อเนื่อง และแสดงให้เห็นถึงผลที่จะได้ในอนาคตหลังจากการจัดการพัฒนาเมืองเก่าสงขลาที่ดี</p> <p>4. เพิ่มบทบาทความสำคัญของภาคีเครือข่ายภาคส่วนต่าง ๆ และประชาชน ให้ความเข้าใจในรูปแบบ</p>

ความเสี่ยง	การบริหารจัดการความเสี่ยง
	<p>การทำงานของภาครัฐ เพื่อให้การบูรณาการของหน่วยงานภาครัฐกับประชาชนสามารถทำงานร่วมกันได้อย่างเป็นรูปธรรม และเกิดการต่อต้านน้อยที่สุด</p> <p>5. จัดทำข้อตกลงร่วมกันระหว่างหน่วยงานภาครัฐ ให้ครอบคลุมทุกมิติ สามารถขับเคลื่อนการพัฒนาเมืองเก่าสงขลา อย่างมีประสิทธิภาพ (MOU) โดยต้องมีการสนับสนุนข้อมูลที่เกี่ยวข้องในด้านต่าง ๆ ที่เป็นข้อมูลปัจจุบัน และอนาคต เพื่อให้การพัฒนาเมืองเก่ามีฐานข้อมูลที่ทันสมัยทัน ต่อเนื่อง และเกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างเป็นระบบ</p>

4.3.2 ความท้าทายที่ 2 : การสืบสาน รักษา ต่อยอดฯ มีต้นทุนสูง และเห็นผลช้า

ความเสี่ยง	การบริหารจัดการความเสี่ยง
<p>1. ขาดการสนับสนุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและการเปลี่ยนแปลงผู้บริหาร ทำให้งบประมาณไม่ต่อเนื่อง และงบประมาณไม่เพียงพอต่อการพัฒนาเมืองและชุมชน เนื่องจากการพัฒนาเมืองเป็นแผนงานที่ใช้ระยะเวลาในการดำเนินการนานกว่าจะเป็นรูปธรรมและเกิดประโยชน์สูงสุด</p> <p>2. การพัฒนาชุมชนในบางกิจกรรม อาจไม่ประสบผลสำเร็จจากการดำเนินงาน เนื่องจากไม่สอดคล้องกับวิถีชีวิตชุมชนดั้งเดิม ทำให้ไม่สามารถสืบสานรักษา ต่อยอด อัตลักษณ์และวิถีชีวิตได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ</p>	<p>1. สร้างความร่วมมือจากภาคีเครือข่าย โดยเฉพาะจากภาคเอกชน และสถาบันการศึกษา เพื่อร่วมสนับสนุนการดำเนินการบางกิจกรรมเพื่อลดการใช้งบประมาณจากภาครัฐ</p> <p>2. สื่อสารสร้างการรับรู้ความเข้าใจ และให้ความรู้ในเป้าหมายและขั้นตอนการดำเนินงาน ให้กับคนในชุมชนเมืองเก่าสงขลาและผู้เกี่ยวข้อง</p> <p>3. หน่วยงานราชการกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาเมืองเก่าอย่างต่อเนื่องและสอดคล้อง รวมถึงการจัดทำงบประมาณการพัฒนาเป็น 3 ระยะ ได้แก่ ระยะสั้น (เร่งด่วน) ระยะกลาง และระยะยาว เพื่อให้การดำเนินงานมีความต่อเนื่อง และสอดคล้อง</p> <p>4. กำหนดกิจกรรมเพื่อสืบสาน รักษา ต่อยอด ชุมชน ต้องได้รับการเห็นชอบจากภาคีเครือข่ายประชาชนและผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน</p> <p>5. เร่งผลักดันให้เมืองเก่าสงขลาเป็นเมืองมรดกโลก</p>

4.3.3 ความท้าทายที่ 3 : การสร้างจิตสำนึกรักถิ่นฐานบ้านเกิดทำได้ยาก โดยเฉพาะกับเยาวชนรุ่นใหม่

ความเสี่ยง	การบริหารจัดการความเสี่ยง
<ol style="list-style-type: none"> 1. เยาวชนรุ่นใหม่ มีความคิดเป็นของตัวเองสูง และมุ่งเข้าเมืองใหญ่เพื่อทำงานสร้างรายได้ 2. เยาวชนรุ่นใหม่ขาดความผูกพันกับวัฒนธรรมดั้งเดิมและไหลไปกับกระแสของวัฒนธรรมใหม่ 3. เยาวชนรุ่นใหม่ มีแนวคิดสมัยใหม่ อาจไม่ยอมรับอัตลักษณ์และวิถีชีวิตดั้งเดิม 4. มีการบุกรุกพื้นที่เมืองเก่า เปลี่ยนแปลงโครงสร้างอาคารของชุมชนเมืองเก่าสงขลา 	<ol style="list-style-type: none"> 1. สร้างความร่วมมือกับสถาบันการศึกษาในจังหวัดสงขลา เพื่อปลูกฝัง และสร้างจิตสำนึก รักถิ่นฐานบ้านเกิด ในสถานศึกษาทุกระดับ 2. ปลูกฝังและถ่ายทอดวัฒนธรรมอย่างต่อเนื่องจากรุ่นสู่รุ่น เพื่อสร้างจิตสำนึกรักถิ่นฐานบ้านเกิด 3. สร้างพื้นที่/เวทีให้เยาวชนรุ่นใหม่ได้แสดงออก และมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ทั้งบทบาท หน้าที่ และความรับผิดชอบ เพื่อแสดงความสามารถ ใช้ทักษะ ความรู้ เทคโนโลยีสมัยใหม่ ช่วยเหลือกิจกรรมของชุมชน หารายได้จากกิจกรรมต่าง ๆ 4. จัดให้มีเครือข่ายภาคประชาชนที่เป็นเยาวชน และคนรุ่นใหม่ ให้มีบทบาทร่วมกับหน่วยงานภาครัฐ ในการกำหนดแนวทางการพัฒนาให้เกิดสมดุลระหว่างความเป็นสมัยใหม่ และการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม อันเป็นสิ่งดั้งเดิมของชุมชน 5. การกำหนดรูปแบบการพัฒนาเมืองเก่าสงขลา กำหนดให้มีแนวคิดร่วมสมัย ให้คนรุ่นใหม่สามารถอยู่ร่วมกับชุมชนดั้งเดิมได้อย่างไม่ขัดแย้ง 6. สร้างแนวกันชน หรือกำหนดเมืองรองเพื่อป้องกันความเจริญเข้าถึงและทำลายอัตลักษณ์และพื้นที่ชุมชนเมืองเก่า

4.4 สรุป (Chapter Summary)

การนำแนวทางการบรรลุเป้าหมายไปสู่งานปฏิบัติ คณะผู้ศึกษาได้จัดทำกิจกรรมในลักษณะการปฏิบัติ โดยระบุกิจกรรมย่อยตาม Blueprint for Change ซึ่งเป็นกิจกรรมภายใต้ Basic Change และ Advance Change ในแต่ละกิจกรรมอยู่บนพื้นฐานของการพัฒนาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง นำไปสู่การสืบสาน รักษา ต่อยอดฯ เมืองเก่าสงขลาให้มั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน มีปัจจัยแห่งความสำเร็จ (Key Success Factor) ที่สำคัญคือ มีเป้าหมายร่วมกันและกำหนดทิศทางชัดเจน ความร่วมมือ ร่วมใจจากคนในชุมชนเมืองเก่า การสื่อสาร สร้างการรับรู้และสำนึกวิถีถิ่น มีการต่อยอดธุรกิจเชิงสร้างสรรค์ ส่งเสริมพลังงานสะอาด และมีภาคีเครือข่ายที่เข้มแข็ง

คณะผู้ศึกษาเห็นว่าการบรรลุเป้าหมายดังกล่าว จะมีความท้าทาย และการบริหารจัดการความเสี่ยง ได้แก่

- 1) การบูรณาการการทำงานร่วมกันจากทุกภาคส่วน ทั้งภาครัฐ เอกชน และประชาชน บริหารจัดการความเสี่ยง สร้างการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน โดยจัดตั้งคณะทำงานเพื่อขับเคลื่อนและติดตามการดำเนินงาน การสืบสาน รักษา ต่อยอดฯ เมืองเก่าสงขลา
- 2) การสืบสาน รักษา ต่อยอดฯ มีต้นทุนสูง และเห็นผลช้า บริหารจัดการความเสี่ยง สร้างความร่วมมือจากภาคีเครือข่าย โดยเฉพาะจากภาคเอกชน และสถาบันการศึกษา เพื่อร่วมสนับสนุนการดำเนินการบางกิจกรรมเพื่อลดการใช้งบประมาณจากภาครัฐ ประชาสัมพันธ์ สร้างความรู้ความเข้าใจให้กับคนในชุมชนเมืองเก่าสงขลาและผู้เกี่ยวข้อง รวมถึงการจัดทำงบประมาณการพัฒนาเป็น 3 ระยะ ได้แก่ ระยะสั้น (เร่งด่วน) ระยะกลาง และระยะยาว รวมถึงเร่งผลักดันให้เมืองเก่าสงขลาเป็นเมืองมรดกโลก และ
- 3) การสร้างจิตสำนึกรักถิ่นฐานบ้านเกิด ทำได้ยาก โดยเฉพาะกับเยาวชนรุ่นใหม่ ต้องปลูกฝังและถ่ายทอดวัฒนธรรมอย่างต่อเนื่องจากรุ่นสู่รุ่นในสถานศึกษาทุกระดับ สร้างพื้นที่/เวทีให้เยาวชนรุ่นใหม่ได้แสดงออกและมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ จัดให้มีเครือข่ายภาคประชาชนที่เป็นเยาวชนรุ่นใหม่ รวมไปถึงการกำหนดรูปแบบการพัฒนาเมืองเก่าสงขลา กำหนดให้มีแนวคิดร่วมสมัยให้เยาวชนรุ่นใหม่สามารถอยู่ร่วมกับชุมชนดั้งเดิมได้อย่างไม่ขัดแย้ง

5. สรุปในภาพรวม

5.1 สรุปในภาพรวมจากหัวข้อที่ 1 - 4

ประเทศไทยเป็นประเทศที่มีโครงข่ายทางประวัติศาสตร์อันยาวนาน มีชุมชนเก่า เมืองเก่าที่ตบใจทศวิถีการท่องเที่ยววิถีใหม่ของผู้คนในปัจจุบันมากกว่า 1,000 แห่งทั่วประเทศ โดยมีลักษณะชุมชนที่หลากหลาย ทั้งชุมชนริมน้ำ ชุมชนรถไฟ ชุมชนตลาด/การค้า ชุมชนหมู่บ้าน ชุมชนประมง/เกษตร ชุมชนชาติพันธุ์ ชุมชนโดยรอบโบราณสถาน และชุมชนที่เกี่ยวกับความทรงจำ ในจำนวนนี้มีเพียงกรุงรัตนโกสินทร์ และอีก 36 เมืองทั่วประเทศ ที่ได้รับการประกาศเป็นเขตพื้นที่เมืองเก่า กอปรกับผลสำรวจเกี่ยวกับแผนการท่องเที่ยวระดับโลก ประจำปี 2564 ของวีซ่าพบว่าประเทศไทยได้รับการจัดอันดับให้เป็นจุดหมายปลายทางการท่องเที่ยวลำดับที่ 4 ที่น่าเดินทางไปเยือนมากที่สุดในโลก ซึ่งนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ชื่นชอบ นวดแผนไทย รับประทานอาหารไทย และเปิดประสบการณ์ด้านวัฒนธรรมไทย อาทิ เยี่ยมชมวัดไทย เป็นต้น ดังนั้นการพัฒนาชุมชนเก่า เมืองเก่า จึงมีความสำคัญในการสร้างรายได้ทำให้เกิดความมั่งคั่งแก่ประเทศไทย ดังนั้น หากไม่มีการอนุรักษ์ สืบสาน และต่อยอด ศิลปวัฒนธรรม สถาปัตยกรรม และวิถีชีวิตดั้งเดิมที่มีเสน่ห์ดึงดูดนักท่องเที่ยว จะทำให้ชุมชนเก่า เมืองเก่าเสื่อมโทรม ถูกคุกคามทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม ถูกบุกรุกพื้นที่ หาประโยชน์โดยไม่รู้จักพอเพียง คนรุ่นใหม่ไปประกอบอาชีพที่อื่น ไม่มีการสืบสานวิถีชีวิตที่น่าชื่นชม วิถีดั้งเดิมที่ควรรักษา ค่อย ๆ หายไป ไม่เกิดความมั่นคง และยั่งยืนในการรักษาอัตลักษณ์ ส่งผลให้ประเทศไทยขาดรายได้จากการท่องเที่ยววิถีใหม่ ซึ่งเป็นที่นิยมในปัจจุบัน

เมืองเก่าสงขลาได้รับการประกาศเป็นเมืองเก่าเมื่อวันที่ 13 ธันวาคม 2553 มีพื้นที่ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องราวความเป็นเมืองเก่าในสามยุคสี่พื้นที่ มีประวัติศาสตร์และโบราณคดี ตลอดจนศิลปวัฒนธรรม ประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และสถาปัตยกรรมที่เป็นเอกลักษณ์ ริเริ่มผลักดันสงขลาสู่เมืองมรดกโลก เริ่มตั้งแต่ปี พ.ศ. 2560 มีการจัดทำแผนแม่บทการบริหารจัดการโครงการปรับปรุงแหล่งโบราณสถานและสถานที่สำคัญทางประวัติศาสตร์ (สงขลาสู่เมืองมรดกโลก) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาเมืองสงขลาทางวิชาการ ภายใต้ระบบความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม รวมทั้งการอนุรักษ์และผลักดันเมืองสงขลาสู่มรดกโลก เป็นวิถีทางหนึ่งที่จะช่วยสืบสาน รักษา และต่อยอดอัตลักษณ์และวิถีดั้งเดิมชุมชนเมืองเก่าโดยใช้แนวทางที่เป็นสากล สร้างความตระหนักรู้ในคุณค่าการอนุรักษ์ในระดับนานาชาติ และทำให้เมืองเก่าเป็นที่รู้จักในวงกว้าง สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวได้อีกทางหนึ่ง เมืองเก่าสงขลาจึงถูกเลือกใช้เป็นกรณีศึกษาสำหรับการอนุรักษ์และพัฒนาเมืองเก่าเพื่อสืบสาน รักษา ต่อยอดอัตลักษณ์และวิถีดั้งเดิม ให้มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน บนฐานการพัฒนาของหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และสามารถต่อยอดผลักดันให้เป็นแหล่งมรดกทางวัฒนธรรมที่ทรงคุณค่าในระดับโลกภายใต้ความท้าทายต่าง ๆ โดยการดำเนินการจะเป็นการ “บูรณาการภารกิจ” ของหน่วยงานรัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม ซึ่งสามารถใช้เป็นต้นแบบในการพัฒนาเมืองเก่าอื่น ๆ และจะสร้าง

ผลกระทบเชิงบวก (Impact) ในการสืบสาน รักษา ต่อยอดอัตลักษณ์และวิถีดั้งเดิมชุมชนเมืองเก่า ให้มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน ในภาพใหญ่ของประเทศได้ ประเด็นศึกษา เรื่อง “โมเดลการสืบสาน รักษา ต่อยอดอัตลักษณ์และวิถีดั้งเดิมชุมชนเมืองเก่าของไทยให้มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน บนฐานการพัฒนาของหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง : กรณีศึกษาเมืองเก่าสงขลา” ได้กำหนดเป้าหมายหลัก 3 เป้าหมาย เป้าหมายรอง 8 เป้าหมาย บนพื้นฐานการพัฒนาของหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง แยกเป็น 3 มิติ ได้แก่ มั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน โดยมุ่งเน้นการพัฒนาตาม Value Chain ของการผลิตตั้งแต่ต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ มีมิติการพัฒนา รวม 18 กิจกรรม รายละเอียดปรากฏตามภาพที่ 6

Blueprint for Change โมเดลการสืบสาน รักษา ต่อยอดอัตลักษณ์ และวิถีดั้งเดิมชุมชนเมืองเก่าของไทยให้มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน บนฐานการพัฒนาของหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง : กรณีศึกษาเมืองเก่าสงขลา

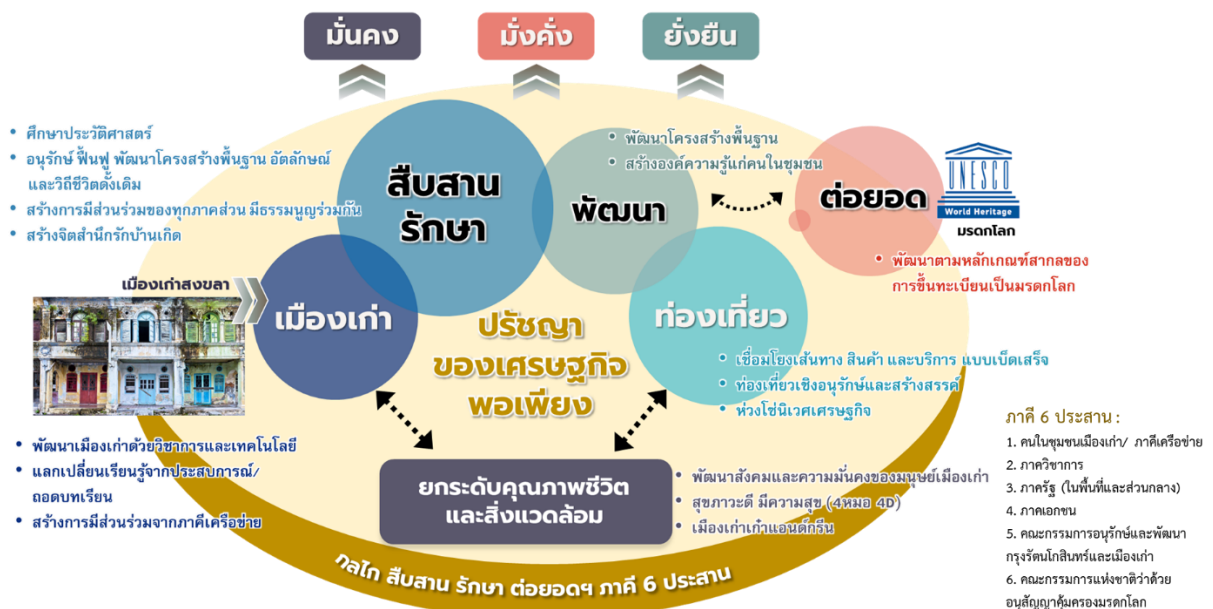
ภาพที่ 6 สรุปข้อเสนอรายงานการศึกษา

จากกิจกรรมที่ได้กล่าวมาทั้งหมด สามารถใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาเมืองเก่าซึ่งต้องนำนวัตกรรมเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้ให้สอดคล้องกับสถานการณ์โลก โดยมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากประสบการณ์และการถ่ายทอดบทเรียนของการสืบสาน รักษาชุมชนเมืองเก่า ซึ่งจะต้องสร้างการมีส่วนร่วมเพื่อศึกษาประวัติศาสตร์ อนุรักษ์ ฟื้นฟู พัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน อัตลักษณ์ และวิถีชีวิตดั้งเดิม รวมไปถึงการกำหนดธรรมนูญชุมชนร่วมกัน มีการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน และสร้างองค์ความรู้แก่คนในชุมชน นำไปสู่รายได้จากการท่องเที่ยว ที่มุ่งเน้นการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์และสร้างสรรค์ เชื่อมโยงการค้าสินค้าและบริการแบบเบ็ดเสร็จ เพื่อพัฒนาไปสู่ห่วงโซ่มูลค่าเศรษฐกิจ ในขณะเดียวกันต้องดำเนินการยกระดับคุณภาพชีวิตและสิ่งแวดล้อม โดยมุ่งเน้นการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของคนเมืองเก่า ให้มีสุขภาพที่ดี มีความสุข ควบคู่กับการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม ซึ่งทั้งหมดจะสามารถต่อยอดการพัฒนาให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์สากลของการขึ้นทะเบียนเป็น

มรดกโลก นำไปสู่ความ **มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน** โดยใช้กลไกภาคี 6 ประสาน ประกอบด้วย 1) คนในชุมชนเมืองเก่า/ภาคีเครือข่าย 2) ภาควิชาการ (ศึกษาประวัติศาสตร์ / สนับสนุนองค์ความรู้ด้านวิชาการในการอนุรักษ์และพัฒนาเมืองเก่า) 3) ภาครัฐ (ในพื้นที่และส่วนกลาง) 4) ภาคเอกชน 5) คณะกรรมการอนุรักษ์และพัฒนากรุงรัตนโกสินทร์และเมืองเก่า และ 6) คณะกรรมการแห่งชาติว่าด้วยอนุสัญญาคุ้มครองมรดกโลก (กอม.) ทั้งนี้ ต้องมีความพอประมาณ มีเหตุผล มีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี บนพื้นฐานความรู้และคุณภาพตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง สามารถสรุปเป็น “โมเดลการสืบสาน รักษา ต่อยอดอัตลักษณ์และวิถีดั้งเดิมชุมชนเมืองเก่าของไทยให้มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน บนฐานการพัฒนาของหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง” ดังภาพที่ 7

โมเดลการสืบสาน รักษา ต่อยอดอัตลักษณ์ และวิถีดั้งเดิมชุมชนเมืองเก่าของไทยให้ มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน บนฐานการพัฒนาของหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ภาพที่ 7 โมเดลการสืบสาน รักษา ต่อยอดอัตลักษณ์ และวิถีดั้งเดิมชุมชนเมืองเก่าของไทยให้ **มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน** บนฐานการพัฒนาของหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

5.2 บทเรียนที่ได้เรียนรู้จากการจัดทำรายงาน

5.2.1 ความท้าทายในการบูรณาการความคิดจากสมาชิกกลุ่ม

1) สมาชิกกลุ่มประกอบด้วยผู้บริหารจากหน่วยงานภาครัฐที่มีบทบาทหน้าที่ที่หลากหลายแตกต่างกัน ทั้งหน่วยงานเชิงนโยบาย หน่วยงานให้บริการ หน่วยงานสนับสนุน ส่งเสริม ทำให้มีพื้นฐานความคิด ความชำนาญ และประสบการณ์ที่แตกต่างกัน ซึ่งสามารถแบ่งปันข้อมูลและประสบการณ์ระหว่างสมาชิกในกลุ่ม และสมาชิกนอกกลุ่ม

2) การกำหนดเป้าหมายการดำเนินงานร่วมกัน ในการจัดทำรายงานกลุ่มให้สำเร็จอย่างมีคุณภาพ ภายในระยะเวลาที่จำกัด และมีการแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบอย่างชัดเจน เริ่มตั้งแต่การกำหนดประเด็นที่จะศึกษา การประสานการรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลในแต่ละบท ตลอดจนการทำ presentation และการนำเสนอ อาศัยทักษะความสามารถในการศึกษา ค้นคว้า วิเคราะห์และสังเคราะห์ การเจรจาโน้มน้าว และนำหลักการ ประชาธิปไตยมาตัดสินในกรณีที่มีความเห็นไม่ตรงกัน

3) การเรียนรู้การอยู่ร่วมกัน มีความยืดหยุ่น ปรับตัว การบูรณาการการทำงานเป็นทีมเพื่อผลักดัน การทำงานให้บรรลุเป้าหมาย ทั้งในส่วนการจัดทำรายงาน และการรักษาสัมพันธ์ภาพอันดีต่อกัน

5.2.2 การเชื่อมโยงระหว่างรายงานการศึกษาส่วนบุคคล (IS) ให้เข้ากับการนำข้อเสนอในรายงานกลุ่ม ไปปฏิบัติ (GP)

รหัส	ชื่อ - สกุล	รายงานการศึกษาส่วนบุคคล (IS)	เชื่อมโยงรายงานการศึกษากลุ่ม (GP)
9703	นางมัจฉรินทร์ ทองนวล	การยกระดับการประชาสัมพันธ์ โดยผ่านสภาสันติสุขตำบล เพื่อสนับสนุนการแก้ปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้	<ul style="list-style-type: none"> - การสร้างความตระหนักรู้ในคุณค่าและความห่วงใยในมรดกทางวัฒนธรรม - การหนุนเสริมพลังแห่งการอนุรักษ์ให้แก่ชุมชน โดยใช้หลักการประชาสัมพันธ์ - การสื่อสารสร้างความเข้าใจอันดีและการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์และพัฒนาเมืองเก่า
9712	นางสาวนิชา สาทรกิจ	การผลักดันการให้บริการภาครัฐแบบเบ็ดเสร็จทางอิเล็กทรอนิกส์ : กรณีศึกษาการดำเนินการตามพระราชบัญญัติการปฏิบัติราชการทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2565	<ul style="list-style-type: none"> - การขออนุมัติ อนุญาต ผ่านระบบให้บริการแบบเบ็ดเสร็จทางอิเล็กทรอนิกส์ (Biz Portal) - การพัฒนาแพลตฟอร์ม หรือแอปพลิเคชัน เพื่อให้ข้อมูล ขอบรับบริการ ทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ - การปฏิบัติงานตามวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ตามพระราชบัญญัติการปฏิบัติราชการทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2565

รหัส	ชื่อ - สกุล	รายงานการศึกษาส่วนบุคคล (IS)	เชื่อมโยงรายงานการศึกษากลุ่ม (GP)
9721	นางศิริรัตน์ กาญจนกำธร	การใช้ดิจิทัลแพลตฟอร์มสร้างเสริมทักษะความรู้ด้านอาชีพให้เด็กและเยาวชนในครอบครัวอุปถัมภ์เพื่อลดปัญหาความยากจนข้ามรุ่น	- สร้างโอกาสให้เด็กและเยาวชนได้มีทักษะความรู้ในการประกอบอาชีพที่สอดคล้องกับความต้องการหรือบริบทของเมืองเก่า เช่น อาชีพมัคคุเทศก์ ธุรกิจชุมชน เป็นต้น ซึ่งการมีรายได้มั่นคงนอกจากจะทำให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นแล้วยังจะช่วยไม่ให้เกิดปัญหาสังคมจากความยากจน เช่น ปัญหาการว่างงาน ปัญหายาเสพติด ปัญหาอาชญากรรม เป็นต้น
9730	นายคมกฤษ แป้นโพธิ์กลาง	ความก้าวหน้าในการใช้ประโยชน์ที่ดินต่อเกษตรกรและชุมชนในเขตปฏิรูปที่ดินอย่างยั่งยืน	การบริหารจัดการที่ดินรัฐในพื้นที่นอกภาคการเกษตร และที่เขตชุมชน ส.ป.ก. กับการพัฒนาพื้นที่จากภาคการเกษตรสู่ภาคอุตสาหกรรม การค้า การเกษตร ภาคการท่องเที่ยวและบริการมากยิ่งขึ้น
9739	นางดาวรุ่ง ใจจริง	แนวทางการพัฒนาการจัดการป่าชายเลนสำหรับชุมชน เพื่อประโยชน์จากคาร์บอนเครดิต	- การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม บริเวณเมืองเก่าสงขลา - การสร้างพื้นที่สีเขียว การฟื้นฟูป่าชายเลนในพื้นที่เมืองเก่าสงขลา - การจัดการขยะ ของเสีย เพื่อลดการปลดปล่อยก๊าซเรือนกระจก - การฟื้นฟู รักษาระบบนิเวศลุ่มทะเลสาบสงขลา
9748	นางอรรรัตน์ สิทธิบุศย์	การยกระดับการให้บริการ เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันส่งออกสินค้ามาตรฐานตาม BCG Economy Model	- การสร้างแบรนด์ และพัฒนาสินค้าและผลิตภัณฑ์ของชุมชนเมืองเก่าให้สามารถตรวจสอบย้อนกลับถึงแหล่งผลิต โดยสอดแทรกการถ่ายทอดเรื่องราว (Telling Story) ทาง

รหัส	ชื่อ - สกุล	รายงานการศึกษาส่วนบุคคล (IS)	เชื่อมโยงรายงานการศึกษากลุ่ม (GP)
			ประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม และวิถีชีวิตของเมืองเก่า - การสร้าง Soft Power เพื่อเป็นการประชาสัมพันธ์ดึงดูดนักท่องเที่ยว
9757	นายดุष्ฎี เจริญลาภ	การยกระดับการบูรณาการด้านผังเมืองเพื่อการพัฒนาเมืองที่มีมาตรฐาน	- จัดทำผังนิเวศชุมชนเมือง (ผังนโยบาย) เพื่อการพัฒนาเมืองเก่าสงขลาอย่างเป็นระบบและเกิดความยั่งยืน - จัดทำผังการพัฒนาพื้นที่เฉพาะเพื่อกำหนดการพัฒนาให้เกิดความเชื่อมโยงในมิติต่าง ๆ
9766	นางสาวนิธยาพร ลิ้มปะพันธุ์	การส่งเสริมสุขภาพเชิงรุกเพื่อลดผลกระทบของการสูญเสียแรงงานก่อนวัยอันควรให้แรงงานมีสุขภาพที่ดีและยั่งยืน	- การพัฒนาที่ยั่งยืนของชุมชนเมืองเก่าให้มีความสมดุล ทั้งในมิติด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม - การดำเนินงานด้านป้องกัน ควบคุมโรค NCDs (Non-Communicable Diseases) ภายใต้เป้าหมายให้แรงงานของชุมชนเมืองเก่ามีสุขภาพดีและสุขภาวะที่ดี
9775	นางนริศรา งามขจรวิวัฒน์	ระบบการดูแลผู้ป่วยยาเสพติดโดยบูรณาการไร้รอยต่อ ใน 3 จังหวัดชายแดนใต้ เพื่อให้ผู้ป่วยมีคุณภาพชีวิตที่ดีลดปัญหาในสังคม	- การแก้ปัญหาาระบบบำบัดยาเสพติดให้มีการบูรณาการส่งต่อผู้ป่วยรักษาอย่างไร้รอยต่อ ทำให้ผู้ป่วยกลับไปเสพซ้ำลดลง นำไปสู่การก่ออาชญากรรมลดลง ส่งผลให้เกิดความมั่นคงในชุมชนเมืองเก่า และประเทศชาติ
9784	นายชัยยุทธ สุขเสริม	การเพิ่มประสิทธิภาพด้านการบริหารจัดการแร่สำคัญ เพื่อ	การแก้ปัญหาด้านความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อมด้วยการวางระบบการจัดการรวบรวมขยะและของเสีย

รหัส	ชื่อ - สกุล	รายงานการศึกษาส่วนบุคคล (IS)	เชื่อมโยงรายงานการศึกษากลุ่ม (GP)
		รองรับการพัฒนาอุตสาหกรรม ศักยภาพ	เพื่อให้เมืองเก่ามีความสะอาด สวยงาม ปลอดภัยและถูกสุขลักษณะ และนำขยะมารีไซเคิลตามหลัก เศรษฐกิจหมุนเวียน หนึ่งในโมเดล เศรษฐกิจ BCG กลับมาใช้ประโยชน์ เพิ่มมูลค่า เป็นสินค้าผลิตภัณฑ์ หรือ เป็นวัตถุดิบจำหน่าย ให้กับ ภาคอุตสาหกรรม ทั้งนี้ เพื่อเป็นการ สร้างรายได้ หรือลดรายจ่ายหรือ สร้างงานให้กับคนในชุมชนเมืองเก่า

บรรณานุกรม

- พรพรรณ โปรงจิตร. (2561). *นครประวัติศาสตร์พระนครศรีอยุธยาและเมืองปรีวาร : การถอดถอนจากการเป็นมรดกโลก*. วารสารสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, ปีที่ 21, ฉบับเดือนมกราคม - ธันวาคม 2561, 148.
- จังหวัดสงขลา. (2558, 2 มิถุนายน). *จังหวัดสงขลา จัดการประชุมเชิงปฏิบัติการนานาชาติ IMT - GT 2015 International Symposium on Livable Old*. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก : <http://www.songkhla.go.th/news/detail/2901/>. (วันที่ค้นข้อมูล : 2566, 13 พฤษภาคม).
- ประกาศ เรื่อง แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566 – 2570). (2565, 1 พฤศจิกายน). ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 139 ตอนพิเศษ 258 ง.
- รัฐบาลไทย. (2565, 30 กันยายน). *บอร์ด Medical Hub อนุมัติประกาศให้ไทยเป็น Thailand Wellness Economic Corridor (TWC) เพื่อขับเคลื่อนเศรษฐกิจ สร้างรายได้กลับสู่ประเทศ*. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก : <https://www.thaigov.go.th/news/contents/details/59859>. (วันที่ค้นข้อมูล : 2566, 10 พฤษภาคม).
- วีซ่า. (2565). *วีซ่าเผยนักท่องเที่ยวทั่วโลกเลือกประเทศไทยเป็นหนึ่งในที่อุปจุดหมายปลายทางท่องเที่ยวหลังโควิด-19 สิ้นสุดลง*. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก : https://www.visa.co.th/th_TH/about-visa/newsroom/press-releases/nr-th-220505.html. (วันที่ค้นข้อมูล : 2566, 9 เมษายน).
- สำนักข่าว กรมประชาสัมพันธ์. (2562, 23 กุมภาพันธ์). *ทกภาคีเครือข่าย ร่วมลงนาม (MOU) ผลักดันเมืองเก่าสงขลาสู่มรดกโลก*. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก : <https://nbtworld.prd.go.th/th/news/detail/TCATG190223225502957>. (วันที่ค้นข้อมูล : 2566, 13 พฤษภาคม).
- สำนักข่าว กรมประชาสัมพันธ์. (2564, 2 กุมภาพันธ์). *จังหวัดสงขลา ประชุมขับเคลื่อนคณะทำงาน Upstream Process เมืองเก่าสงขลาสู่มรดกโลก เพื่อร่วมฟื้นฟู อนุรักษ์และพัฒนาเมืองสงขลาและพื้นที่เกี่ยวเนื่องให้เป็นเมืองที่น่าอยู่และทรงคุณค่า*. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก : <https://thainews.prd.go.th/th/news/detail/TCATG210202160614589>. (วันที่ค้นข้อมูล : 2566, 13 พฤษภาคม).
- สำนักข่าว กรมประชาสัมพันธ์. (2565, 18 สิงหาคม). *จังหวัดสงขลา ประชุมคณะทำงาน Upstream Process เมืองเก่าสงขลาสู่มรดกโลก และคณะทำงานโครงการกำหนดขอบเขตพื้นที่เมืองเก่าสงขลาส่วนขยาย และการประชาสัมพันธ์เมืองเก่าสงขลาสู่มรดกโลก*. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก : https://thainews.prd.go.th/th/news/print_news/TCATG220818114431434. (วันที่ค้นข้อมูล : 2566, 13 พฤษภาคม).

สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. (2565). *เมืองเก่า*. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก : <https://data.go.th/dataset/gdpublish-thaioldtown1>. (วันที่ค้นข้อมูล : 2566, 9 เมษายน).

สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. (2565). *หลักเกณฑ์การพิจารณาขึ้นทะเบียนแหล่งมรดกโลก*. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก : <https://worldheritagesite.onep.go.th/document?page=1>. (วันที่ค้นข้อมูล : 2566, 13 พฤษภาคม).

สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร. (2561). *แนวทางการดำเนินงานตามพันธกรณีอนุสัญญาคุ้มครองมรดกโลก และการจัดเตรียมเอกสารการขอขึ้นทะเบียนเป็นแหล่งมรดกโลก*. กรุงเทพฯ : อี.ที.พับลิชชิง.

ภาคผนวก

ตัวอย่างเมืองที่มีแนวปฏิบัติที่ดีที่สุดในการจัดการมรดกโลก (Best practices in world heritage management)

เมือง	การอนุรักษ์	ชุมชนท้องถิ่น	กรอบกฎหมาย	การจัดทำขอบเขต/เขตกันชน	การจัดการการเงินที่ยั่งยืน	การฝึกอบรมและพัฒนาบุคลากร	การพัฒนาที่ยั่งยืน/สิ่งแวดล้อม	โปรแกรมการศึกษา/ล่าม	บริหารจัดการการท่องเที่ยว
1. Acropolis, Athens	หน่วยงานที่ปรึกษาสหสาขาวิชาชีพ บริการบูรณะอะโครโพลิส	มี Association of Friends of the Acropolis (EFA) เชื่อมโยงระหว่างชุมชนกับหน่วยงานปกครองในการบริหารจัดการ	มีการออกกฎหมายอนุบัญญัติและมาตรการในการอนุรักษ์จัดการอย่างเข้มงวด	จัดทำแนวกันชนเพื่อป้องกันมรดกโดยการสร้าง Acropolis ขนาดจำลองไว้ในเขต Buffer Zone	รัฐบาลและสหภาพยุโรปร่วมกันจัดทำกรอบการสนับสนุนและระดมทุนอย่างต่อเนื่อง	มีการแข่งขันระดับชาติเพื่อคัดเลือกคนมาทำงานในการอนุรักษ์ มีการฝึกอบรมสัมมนาเพื่อให้เกิดวิธีการและเทคนิคใหม่ ๆ	มีทบัญญัติในการเข้าถึงพื้นที่โดยไม่สร้างมลพิษ ไม่อนุญาตให้นำรถเข้าออกบริเวณแหล่งมรดก เช่น จัดทำทางเดินเท้า จัดระบบขนส่งสาธารณะ	มีการจัดโปรแกรมการศึกษา จัดสัมมนา จัดทัวร์ นำเที่ยว ออกแบบ นิทรรศการ ผลิต ภาพยนตร์ สารคดี จัดหมายข่าว และ เว็บไซต์	มีการจัดการเรื่องทางเดินและสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับนักท่องเที่ยว ผู้พิการ และผู้สูงอายุ มีแผนฉุกเฉินเพื่อความปลอดภัย เช่น ซ้อมอัคคีภัย แผ่นดินไหว

เมือง	การอนุรักษ์	ชุมชนท้องถิ่น	กรอบกฎหมาย	การจัดทำขอบเขต/เขตกันชน	การจัดการการเงินที่ยั่งยืน	การฝึกอบรมและพัฒนาบุคลากร	การพัฒนาที่ยั่งยืน/สิ่งแวดล้อม	โปรแกรมการศึกษา/ล่าม	บริหารจัดการการท่องเที่ยว
2. Archaeological Ensemble of Mérida สเปน	แผนการจัดการ OUV กลุ่มโบราณคดี แห่งเมริดา โดยมี consortium ที่มีผู้แทน จากทุกหน่วย ที่เกี่ยวข้อง ทั้งการสร้าง จิตสำนึก การสำรวจ ตรวจสอบ การขุดเจาะ และขุดค้น และการศึกษา วิจัย ฝึกอบรม	นักท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้น คนท้องถิ่น มีรายได้จาก OUV เกิดการจ้างงาน พัฒนาระบบโครงสร้างพื้นฐาน พัฒนากิจกรรมดึงดูดนักท่องเที่ยว ทั้งปี สร้างการมีส่วนร่วม เน้นการพัฒนาที่ยั่งยืน กระจายรายได้ ถึงทุกกลุ่มคน ตั้งสมาคม อาสาสมัคร	พัฒนากฎหมายที่ซับซ้อน การจัดการเน้นความครอบคลุม และนวัตกรรมของผู้มีส่วนได้เสีย องค์กรที่ไม่แสวงหากำไร เป็นแกนหลัก ในการจัดการ มีแผนพิเศษ เฉพาะ เช่น ด้านโบราณคดี	จัดทำขอบเขต OUV และพื้นที่กันชน รวมถึงพื้นที่บริเวณ ชนบทรอบ ๆ	องค์กรหลักที่จัดการจะ ระดมเงินจาก องค์กรเอกชน รายได้จาก การขายบัตร เข้าชมและ รายได้จาก การท่องเที่ยว เพื่อใช้ในการ บริหารจัดการ อนุรักษ์ และ พัฒนา	มีแผนการ ฝึกอบรม ประจำปีของ เจ้าหน้าที่ และ คัดเลือก ผู้ว่างงานเข้า เป็นพนักงาน	มีแผนการ จัดการ ใช้ทรัพยากร อย่างยั่งยืน มีเกณฑ์ปฏิบัติ สำหรับการเข้าชม โบราณสถาน และ สวนสาธารณะ และแผนสำหรับ สถานที่ ให้บริการ ทุกแห่งที่อยู่ ภายในพื้นที่	มีโปรแกรม การศึกษา ประจำปี เพื่อให้ประชาชน รู้สึกเป็น เจ้าของ ร่วมอนุรักษ์ ได้ประโยชน์ มีโครงการ อาสาสมัคร ทำกระดาน ช่าวและ นิตยสารแจก	มีแผนบริหารจัดการอย่าง ละเอียด - ปรับปรุงงาน และวางแผนการ ให้บริการอำนวยความสะดวก ในการเยี่ยมชม ประชาชน - การออกแบบ ทัวร์สำหรับการ เยี่ยมชม สาธารณะ - เกณฑ์ ความสามารถ ในการรองรับ นักท่องเที่ยว

เมือง	การอนุรักษ์	ชุมชนท้องถิ่น	กรอบกฎหมาย	การจัดทำขอบเขต/เขตกันชน	การจัดการการเงินที่ยั่งยืน	การฝึกอบรมและพัฒนาบุคลากร	การพัฒนาที่ยั่งยืน/สิ่งแวดล้อม	โปรแกรมการศึกษา/ล่าม	บริหารจัดการการท่องเที่ยว
3. Boyana Church, Bulgaria	รักษาทรัพยากรของ OUV การซ่อมแซมสภาพแวดล้อม โดยใช้ความรู้ นวัตกรรม จากเงินบริจาคและการจัดกิจกรรม	การจัดการที่ตอบสนองความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ในท้องถิ่น และฝ่ายบริหาร เพื่อสร้างการมีส่วนร่วมอย่างเต็มที่	ใช้กฎหมายสำหรับมรดกทางวัฒนธรรม และข้อกำหนดที่เกี่ยวข้องในการจัดการ OUV ตั้งแต่ปี 2552	คณะกรรมการวัฒนธรรมและกระทรวงการก่อสร้างและระบบการตั้งถิ่นฐานกำหนดขอบเขตของเขตอนุรักษ์ ปกป้องอนุสาวรีย์ The Boyana มีการแบ่งเงินและจัดทำแนวปฏิบัติ	มีการจัดหางบประมาณ โดยการรณรงค์การบริจาคเพื่อการอนุรักษ์ และบูรณะปฏิสังขรณ์จิตรกรรมฝาผนังผ่านกิจกรรมต่างๆ รวมถึงการได้รับเงินสนับสนุนจากประเทศในยุโรปและ UNESCO	ฝึกอบรมพนักงานด้านทักษะการจัดการด้านวัฒนธรรม โดยกระทรวงวัฒนธรรม และ UNESCO ให้สามารถอนุรักษ์และปกป้องโบราณสถาน	ใช้ระบบที่มีประสิทธิภาพสำหรับการควบคุมการอ่านและการแก้ไขสภาพอากาศ ในการอนุรักษ์ ปกป้อง อนุสาวรีย์	ใช้โปรแกรมการศึกษาตามช่วงวัย ภาพยนตร์ มัลติมีเดีย เกี่ยวกับประวัติศาสตร์ การสำรวจความสำคัญของ OUV ในภาษาที่หลากหลาย	มีการออกแบบจัดการผู้เยี่ยมชมที่ไม่ส่งผลเสียต่อการอนุรักษ์ OUV โดยใช้ภาพยนตร์ มัลติมีเดีย เพื่อกระจายนักท่องเที่ยว โดยไกด์ที่มีความรู้ มีการควบคุมจำนวน และระยะเวลาในการเข้าชม

เมือง	การอนุรักษ์	ชุมชนท้องถิ่น	กรอบกฎหมาย	การจัดทำขอบเขต/เขตกันชน	การจัดการการเงินที่ยั่งยืน	การฝึกอบรมและพัฒนาบุคลากร	การพัฒนาที่ยั่งยืน/สิ่งแวดล้อม	โปรแกรมการศึกษา/ล่าม	บริหารจัดการการท่องเที่ยว
4. Cueva de las Manos, Río Pinturas, Argentina	โครงการวิจัยการอนุรักษ์ศิลปะบนหินได้ริเริ่มขึ้นเพื่อปกป้องพื้นที่ด้วยโปรแกรม DOPRARA และความร่วมมือทางวิทยาศาสตร์ระหว่างประเทศและสถาบันอนุรักษ์แห่งออตตาวาแคนาดา (CC)	การเสริมอำนาจให้กับท้องถิ่นและชุมชนมีบทบาทนำในการปกป้องมรดกทางวัฒนธรรมและธรรมชาติส่งเสริมให้คนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์และตระหนักถึงคุณค่าการประชุมและการฝึกอบรม	แหล่งโบราณคดีและธรรมชาติอื่น ๆ ได้รับการคุ้มครองและบริหารงานโดยกฎหมายของรัฐบาลกลางและระดับจังหวัดเพื่อให้เป็นไปตามระเบียบและ	มีการจัดทำขอบเขตพื้นที่แกนกลางและเขตกันชนเพื่อการจัดการ	NATIONAL ESTATE สนับสนุนทางการเงินในการบริหารจัดการ และเงินอุดหนุนจาก AECID	มีการสร้างที่พักแก่เจ้าหน้าที่ฝึกอบรมและประเมินพนักงานจัดหลักสูตรอบรมและตารางเวลาสำหรับมัคคุเทศก์ท้องถิ่นและไกด์นำเที่ยว	มีการศึกษาผลกระทบทางธรณีวิทยาเพื่อประเมินความมั่นคงของหินสำหรับการติดตั้งโครงสร้างพื้นฐานในทางเดินใช้พลังงานหมุนเวียนและพลังงานสะอาด	สร้างการมีส่วนร่วมกับชุมชนท้องถิ่นครู นักเรียนและประชาชนในเมืองใกล้เคียง	การจำกัดจำนวนนักท่องเที่ยวและระยะเวลาการเข้าชมและเสริมสื่อต่าง ๆ

เมือง	การอนุรักษ์	ชุมชนท้องถิ่น	กรอบกฎหมาย	การจัดทำขอบเขต/เขตกันชน	การจัดการการเงินที่ยั่งยืน	การฝึกอบรมและพัฒนาบุคลากร	การพัฒนาที่ยั่งยืน/สิ่งแวดล้อม	โปรแกรมการศึกษา/ล่าม	บริหารจัดการการท่องเที่ยว
	การควบคุมการเข้าถึงเว็บไซต์อย่างเข้มงวด มีการควบคุมพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวอย่างเข้มงวดจัดทำตารางเวลาสำหรับไกด์ มีการติดตามและประเมินความเสียหายทางธรรมชาติ	เพื่อเป็นมรดกตกทอดให้กับท้องถิ่น การอบรมมัคคุเทศก์ท้องถิ่น	ข้อกำหนดของยูเนสโกเพื่อคงไว้ซึ่งประเภท “แหล่งมรดกโลกทางวัฒนธรรม”						

เมือง	การอนุรักษ์	ชุมชนท้องถิ่น	กรอบกฎหมาย	การจัดทำขอบเขต/เขตกันชน	การจัดการการเงินที่ยั่งยืน	การฝึกอบรมและพัฒนาบุคลากร	การพัฒนาที่ยั่งยืน/สิ่งแวดล้อม	โปรแกรมการศึกษา/ล่าม	บริหารจัดการการท่องเที่ยว
5. Historic and Architectural Complex of the Kazan Kremlin, Russian Federation	นโยบายการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของสาธารณรัฐดัตตาร์ ระบุแนวทางการอนุรักษ์ OUV แบบบูรณาการ การฟื้นฟูคุณภาพสิ่งแวดล้อมอย่างต่อเนื่อง กำหนดลำดับความสำคัญหลักเกณฑ์ และทิศทาง	การทำงานร่วมกันของเทศบาล รัฐสหพันธรัฐ สาธารณะ ศาสนา และองค์กรพัฒนาเอกชน	มีกฎบัตรสถาบันของรัฐเพื่ออนุรักษ์ ประวัติศาสตร์ สถาปัตยกรรมและศิลปะมี พิพิธภัณฑสถาน -เขตสงวน ขั้นตอน และกิจกรรมต่างๆ ทิศทาง แนวคิดทางวิทยาศาสตร์ เกี่ยวกับการอนุรักษ์	มีการจัดทำขอบเขตและพื้นที่กันชน มีการจัดทำผังเมืองรวม ในเขต OUV การวางแผน การพัฒนา องค์ประกอบ ภูมิทัศน์ โบราณคดี วัฒนธรรม เลเยอร์ ความสัมพันธ์ของพื้นที่ เมืองต่าง ๆ (พื้นที่ว่าง พื้นที่พัฒนาแล้ว	มีการจัดตั้งองค์การกุศลในการฟื้นฟูแหล่ง OUV เงินช่วยเหลือ และเงินรางวัลต่าง ๆ	ใช้บุคคลากรที่มีความรู้เชี่ยวชาญ เฉพาะด้าน ร่วมกับการฝึกอบรม พนักงานอย่าง ต่อเนื่องและ การรับรอง มัคคุเทศก์	พัฒนากลไกใหม่ในการอนุรักษ์ และปฏิบัติการ แหล่งมรดกโลก, การใช้ทรัพยากร ที่มีอยู่อย่างมีประสิทธิภาพ, การผสมผสาน ระหว่าง การฟื้นฟู, และการสร้าง พิพิธภัณฑสถาน ด้วยวิธีการดั้งเดิมและ นวัตกรรม สำหรับการ พัฒนาพื้นที่ อย่างยั่งยืน การันตีด้วย	ความร่วมมือกับพันธมิตร ในระดับนานาชาติ ส่งผู้เชี่ยวชาญ ด้านการฟื้นฟู การอนุรักษ์ การศึกษา การท่องเที่ยว เทคโนโลยี สำหรับการ ฟื้นฟู และ อนุรักษ์หิน ไม้ และโลหะ นวัตกรรม การกั้นน้ำ และกำจัด ความชื้นใน โบราณวัตถุ	นอกเหนือจากการท่องเที่ยวแบบดั้งเดิมแล้ว คาซาน Kremlin ยังเป็นสถานที่ แสวงบุญอีกด้วย มีระบบการรับรอง มัคคุเทศก์ มีการจัด กิจกรรมการท่องเที่ยว ร่วมกับ พิพิธภัณฑสถาน มี พิพิธภัณฑสถาน มีการปรับปรุง เพิ่มศักยภาพ แหล่งท่องเที่ยว การจัดทำ

เมือง	การอนุรักษ์	ชุมชนท้องถิ่น	กรอบกฎหมาย	การจัดทำขอบเขต/เขตกันชน	การจัดการการเงินที่ยั่งยืน	การฝึกอบรมและพัฒนาบุคลากร	การพัฒนาที่ยั่งยืน/สิ่งแวดล้อม	โปรแกรมการศึกษา/ล่าม	บริหารจัดการการท่องเที่ยว
	สำหรับการอนุรักษ์พื้นที่ฟูและการใช้มรดกทางวัฒนธรรม		พื้นที่ฟูและใช้ประโยชน์	และพื้นที่สีเขียว) รูปแบบลักษณะอาคาร โครงสร้างวัสดุ สี และองค์ประกอบ ตกแต่ง			รางวัลต่าง ๆ		บาร์โค้ด และระบบการจองล่วงหน้า
6. Historic Areas of Istanbul Türkiye	มีการจัดทำโครงการอนุรักษ์พื้นที่ฟูแหล่ง OUV รวมถึงวัฒนธรรมที่เป็นวิถีชีวิต การสร้างอาคารจำลอง	มีการประชุมร่วมกันของเทศบาลเมืองอิสตันบูล และการเคหะมวลชน เพื่อสร้างการมีส่วนร่วม รับฟังความต้องการของ	มีกฎหมายที่กำหนดพื้นที่จัดสรรสำหรับที่อยู่อาศัย การค้า วัฒนธรรม การท่องเที่ยว และสังคม มีการป้องกัน	มีการจัดการสิทธิ์การอยู่อาศัยของบ้านเรือนในเขต OUV	จัดหารายได้จากภายในประเทศ และคู่ค้าภายนอกประเทศ	ได้รับการสนับสนุน นักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญ ผู้ทรงคุณวุฒิ สาขาต่าง ๆ จากองค์กร มหาวิทยาลัย จัดทำหลักสูตร การฝึกอบรม	โครงการอนุรักษ์ กำแพงดิน และบริเวณโดยรอบ อนุรักษ์ บริบท, รักษาพื้นผิวทางประวัติศาสตร์ และป้องกันการเสื่อมสภาพ	มีการประชุมร่วมกันเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มของแหล่ง OUV และแผนการจัดการ	มีการสร้างจุดสนใจ เป็นศูนย์กลาง การท่องเที่ยว ที่เชื่อมโยงไปยังแหล่งท่องเที่ยวอื่น ๆ ส่งเสริมประวัติศาสตร์ วัฒนธรรมและวิถีชีวิตในเมือง

เมือง	การอนุรักษ์	ชุมชนท้องถิ่น	กรอบกฎหมาย	การจัดทำขอบเขต/เขตกันชน	การจัดการการเงินที่ยั่งยืน	การฝึกอบรมและพัฒนาบุคลากร	การพัฒนาที่ยั่งยืน/สิ่งแวดล้อม	โปรแกรมการศึกษา/ล่าม	บริหารจัดการการท่องเที่ยว
		ชุมชนในประเด็นต่าง ๆ มีการประเมินมูลค่าทรัพย์สินและชดเชยแก่เจ้าของ	ภัยพิบัติทางธรรมชาติ การอนุรักษ์ทรัพย์สินทางประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรม การปรับปรุงที่สอดคล้องกับการพัฒนา			สัมมนา	ทางกายภาพ, ส่งเสริมเศรษฐกิจ การพัฒนา การปกป้องพลวัตทางวัฒนธรรม และการส่งเสริมการบูรณาการของเมืองและคุณภาพชีวิต รวมถึงส่งเสริมการมีส่วนร่วม		ตามมาตรฐานการครองชีพแบบเกื้อกูลและร่วมสมัย
7. Historic Centre of Oaxaca and Archaeological Site of Monte Albán, Mexico	โปรแกรม TRULY INTERDISCIPLINARY เพื่ออนุรักษ์ฟื้นฟูแหล่ง	การหารือร่วมกันของพลเรือนองค์กรต่าง ๆ รัฐบาลท้องถิ่นและ	มีการบังคับใช้กฎหมายของรัฐบาลกลางเทศบาล กฤษฎีกา	มีการจัดทำขอบเขตรวมและกักต้อยแต่ละโบราณสถาน มีการทำรั้ว	เงินงบประมาณประจำปีและมูลนิธิและกองทุนของ UNESCO และกองทุน	มีบุคคลากรที่เชี่ยวชาญเฉพาะ มีหลักสูตรอบรม สัมมนา สำหรับบุคลากร	ในการจัดการค่านึงถึงชนิดพันธุ์พืชที่ปลูก การใช้ทรัพยากรธรรมชาติ	การเผยแพร่มรดกทางวัฒนธรรมแก่นักเรียนช่างฝีมือองค์กร พลเรือน	การปรับปรุงพื้นที่อนุสรณ์ต่าง ๆ การพัฒนาพื้นที่ทางเลือก ในการเยี่ยมชม

เมือง	การอนุรักษ์	ชุมชนท้องถิ่น	กรอบกฎหมาย	การจัดทำขอบเขต/เขตกันชน	การจัดการการเงินที่ยั่งยืน	การฝึกอบรมและพัฒนาบุคลากร	การพัฒนาที่ยั่งยืน/สิ่งแวดล้อม	โปรแกรมการศึกษา/ล่าม	บริหารจัดการการท่องเที่ยว
	OUV การลงทะเบียนสถาปัตยกรรมสำรวจและถ่ายภาพก่อนระหว่างและหลังการบำรุงรักษาหรือการฟื้นฟูการติดตามสภาพการอนุรักษ์สิ่งก่อสร้างแต่ละแห่งรวมถึงการจำกัดการเข้าถึงในบางพื้นที่	รัฐบาลกลางตัวแทนการครอบครองที่ดินตัวแทนของละแวกใกล้เคียงและผู้อยู่อาศัยมีส่วนร่วมในการปกป้องและดูแลมรดกทางวัฒนธรรมและระบบนิเวศพลวัตของการปรองดองกับผู้มีอำนาจ	ประกาศเขตโบราณสถานพร.บ.ทั่วไปว่าด้วยความสมดุลของระบบนิเวศและการปกป้องสิ่งแวดล้อม	และปลูกป่าเป็นแนวเขตและแบ่งเขตระหว่างพื้นที่อนุรักษ์และพื้นที่ของเกษตรกร	จากประเทศต่าง ๆ	มีข้อตกลงความร่วมมือพัฒนาคนกับ USA	การจัดการน้ำจัดการขยะและน้ำเสียทั้งในเขต OUV และพื้นที่กันชน	ชุมชนพิพิธภัณฑสถานศิลป์และประชาชนด้วยการประชุมนิทรรศการหนังสือ, ฉบับพระไตรปิฎก, แผ่นพับและโปสเตอร์	มีรั้วแนวเขตตามและมีแผนพัฒนาการท่องเที่ยวโดยให้นักท่องเที่ยวใช้เวลาพำนักนานขึ้น

เมือง	การอนุรักษ์	ชุมชนท้องถิ่น	กรอบกฎหมาย	การจัดทำขอบเขต/เขตกันชน	การจัดการการเงินที่ยั่งยืน	การฝึกอบรมและพัฒนาบุคลากร	การพัฒนาที่ยั่งยืน/สิ่งแวดล้อม	โปรแกรมการศึกษา/ล่าม	บริหารจัดการการท่องเที่ยว
8. Historic City of Vigan, Philippines	รัฐบาลจัดทำโครงการอนุรักษ์วิถีกันเป็นเครื่องมือในการพัฒนามีแผนพัฒนานโยบายและโครงการเกี่ยวกับ การอนุรักษ์ และการพัฒนาเขตคุ้มครอง	จัดประชุมรับฟังความคิดเห็นผู้มีส่วนได้เสียก่อนขึ้นทะเบียนมรดกโลกจัดทำคู่มือเจ้าของบ้านเฮอริเทจจัดตั้งสภาการท่องเที่ยว	มีการบังคับใช้กฎหมายมีคณะกรรมการมาตรการความปลอดภัย สาธารณะและการลดความเสี่ยงจากภัยพิบัติ	มีการจัดตั้งสำนักงานจัดการมรดกวิกันมาตรการป้องกันของเจ้าของบ้านและประชาชนทั่วไปเพื่ออนุรักษ์บ้านเรือนอาคารโบราณ	มีกองทุนพัฒนาพื้นที่กฎหมายกำหนดจัดสรรเงินอุดหนุนเข้ากองทุน	รัฐบาลเมืองได้จัดตั้งแผนกอนุรักษ์มรดกขึ้นโดยบุคลากรที่ผ่านการฝึกอบรมมีโรงเรียนสำหรับงานฝีมือการก่อสร้างแบบดั้งเดิมมีการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการระดับนานาชาติด้านภัยพิบัติ	มีการจัดการมลพิษจากรถยนต์โครงการฟื้นฟูแม่น้ำและการทำความสะอาดและขุดลอกส่งเสริมการท่องเที่ยวการจัดการขยะมูลฝอยการคัดแยกขยะที่มีประสิทธิภาพในระดับครัวเรือนและการกำจัดขยะ/	เทศกาลศิลปะ Viva Vigan Binatbatan การจัดแสดงสินค้าพื้นเมืองและการแสดงศิลปะแบบดั้งเดิมนำเสนอวัฒนธรรมท้องถิ่นในรูปแบบต่าง ๆ เช่น การแสดงละครสร้างความรู้ทางวัฒนธรรมในหมู่เยาวชน	มีการจัดการในแหล่งท่องเที่ยวห้ามรถยนต์เข้าการจัดการขยะที่เหมาะสม การซ่อมดับเพลิง

เมือง	การอนุรักษ์	ชุมชนท้องถิ่น	กรอบกฎหมาย	การจัดทำขอบเขต/เขตกันชน	การจัดการการเงินที่ยั่งยืน	การฝึกอบรมและพัฒนาบุคลากร	การพัฒนาที่ยั่งยืน/สิ่งแวดล้อม	โปรแกรมการศึกษา/ล่าม	บริหารจัดการการท่องเที่ยว
							ขยะในระดับชุมชน ปรับเปลี่ยนการใช้อาคารเก่าแก่เป็นพื้นที่สำนักงาน โรงเรียนที่พักสิ่งอำนวยความสะดวก ร้านอาหารและการใช้งานอื่น ๆ ที่เหมาะสม	และผู้อยู่อาศัยประวัติศาสตร์	
9. Historic Monuments of Ancient Kyoto (Kyoto, Uji and Otsu Cities), Japan	หน่วยงานท้องถิ่น (เมืองเกียวโต) ออกนโยบายควบคุม อนุมัติ	การมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในท้องถิ่น ด้วยการติดต่อสื่อสาร	มีผังเมือง: เขตควบคุม ความสูงของอาคาร เขตชมวิว เขตทิวทัศน์	-	-	-	แผนการเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจของเมือง การอนุรักษ์ OUV ของ	-	-

เมือง	การอนุรักษ์	ชุมชนท้องถิ่น	กรอบกฎหมาย	การจัดทำขอบเขต/เขตกันชน	การจัดการการเงินที่ยั่งยืน	การฝึกอบรมและพัฒนาบุคลากร	การพัฒนาที่ยั่งยืน/สิ่งแวดล้อม	โปรแกรมการศึกษา/ล่าม	บริหารจัดการการท่องเที่ยว
	เมืองอย่างครอบคลุมผังเมืองและเทศบัญญัติควบคุม 1. ความสูงของอาคาร 2. การออกแบบอาคาร 3. ทัศนียภาพโดยรอบและทิวทัศน์ 4. กลางแจ้งโฆษณา และ 5. ถนนสายประวัติศาตร์	ระหว่างเจ้าหน้าที่และประชาชนในพื้นที่ และโครงการที่มีการเสนอจากล่างขึ้นบนสำหรับการจัดการทรัพย์สินหลักสูตรสำหรับการสร้างภูมิทัศน์เมืองที่เกี่ยวข้องการจัดตั้งโครงการใหม่ของการประชุมที่ปรึกษา	สวยงามเทศบัญญัติเมืองว่าด้วยการอนุรักษ์วิวัฒทัศน์กฎหมายกำหนดใบอนุญาตพิเศษสำหรับอาคารสูงเกินการควบคุมกฎหมายเมืองว่าด้วยการปรับปรุงภูมิทัศน์เมืองให้ดีขึ้นข้อบัญญัติเมือง	-	-	-	ทรัพย์สินไปจนถึงการปรับปรุงคุณภาพชีวิตคนเมืองเพื่อเป็นต้นแบบในการริเริ่มอนุรักษ์ประวัติศาสตร์เมืองซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของแง่มุมทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ของเกี่ยวโตรวมถึง “ยามาโฮโกะพิธีแห่งเกี่ยวของเทศกาล	-	-

เมือง	การอนุรักษ์	ชุมชนท้องถิ่น	กรอบกฎหมาย	การจัดทำขอบเขต/เขตกันชน	การจัดการการเงินที่ยั่งยืน	การฝึกอบรมและพัฒนาบุคลากร	การพัฒนาที่ยั่งยืน/สิ่งแวดล้อม	โปรแกรมการศึกษา/ล่าม	บริหารจัดการการท่องเที่ยว
		ในท้องถิ่น การกำหนด แผนนโยบาย และทิวทัศน์ของเมือง	เกี่ยวกับเขตภูมิทัศน์ที่สวยงาม กฎหมายว่าด้วยการโฆษณา ข้อบัญญัติเมือง ว่าด้วยการรักษาทัศนียภาพธรรมชาติ				กึ่งเกี่ยวโต”		
10. Jiuzhaigou Valley Scenic and Historic Interest Area, China	มีมาตรการเพื่อลดผลกระทบเชิงลบจากธุรกิจ เช่น การเลี้ยง การขนส่ง	สร้างสมดุลระหว่างการพัฒนา เน้นความยั่งยืนของทรัพยากร	ระเบียบมณฑล เสนอว่าด้วยการคุ้มครองมรดกโลก และ	มีการจัดทำขอบเขต OUV และพื้นที่กันชน	ใช้เงินรายได้จากการขายบัตรเข้าชม แหล่ง OUV เพื่อการบริหารจัดการ	เน้นใช้บุคลากรที่มีความสามารถสูง บริหาร มีความร่วมมือกับมหาวิทยาลัย ที่มีชื่อเสียง	มีการติดตามตรวจสอบ สิ่งแวดล้อม อย่างรอบด้าน และสม่ำเสมอ รวมถึงทางออนไลน์	การออกแบบเส้นทาง ป้ายบอกทาง ดิจิทัล พร้อมแปลภาษา สื่อ แผ่นพับ คำบรรยาย	นำระบบจองการเดินทาง การจำกัดจำนวนผู้เข้าชม สร้างเส้นทางรองหันเห นักท่องเที่ยว

เมือง	การอนุรักษ์	ชุมชนท้องถิ่น	กรอบกฎหมาย	การจัดทำขอบเขต/เขตกันชน	การจัดการการเงินที่ยั่งยืน	การฝึกอบรมและพัฒนาบุคลากร	การพัฒนาที่ยั่งยืน/สิ่งแวดล้อม	โปรแกรมการศึกษา/ล่าม	บริหารจัดการการท่องเที่ยว
	และจำกัดยานพาหนะ การเข้าสู่สวนสาธารณะ แก้ปัญหา การจราจรติดขัด มลพิษทางอากาศจากยานพาหนะ ฝ่ายบริหาร ใช้กลยุทธ์ การจัดการ ขอ "เยี่ยมชม ภายใน รอรับ ภายนอก" มี ทางเดินไม้ เชนนิเวศ ยาว 70 กม.	มากกว่า เพื่อปกป้อง ส่วนรวม ใช้ทรัพยากร ธรรมชาติ เพื่อช่วยเหลือ ประชาชน ในท้องถิ่น ให้พ้นจาก ความยากจน โดยออกแบบ การจัดการ การท่องเที่ยว ที่ให้บทบาท คนในท้องถิ่น มีส่วนร่วม แบ่งปัน ผลประโยชน์ จ้างคน	แผนทั่วไป สำหรับ อุทยาน แห่งชาติ จิว้ใจโกว ระเบียบ ว่าด้วยการ คุ้มครอง มรดกโลก			ทั้งในและ ต่างประเทศ และดำเนิน กิจกรรม การศึกษา และฝึกอบรม ในรูปแบบต่างๆ อย่างสม่ำเสมอ	อุทกวิทยา, คุณภาพน้ำ, สภาพอากาศ, อันตรายทาง ธรณีวิทยา, โรคป่าไม้และ การป้องกัน ศัตรูพืช, ชีววิทยา, มีการสำรวจ แหล่งท่องเที่ยว ระบบ โครงข่ายถนน	และคำอธิบาย โดยมัลคฤเทศก์ ให้ผู้มีส่วนได้ ส่วนเสีย ตระหนักถึง บทบาทสำคัญ ในการท่องเที่ยว "จิว้ใจโกว ดิจิทัล" และ "จิว้ใจโกว อัจฉริยะ" ให้ ข้อมูลร่วมกัน แก่ผู้มีส่วนได้ ส่วนเสีย เสริมสร้าง การสื่อสาร เพิ่มความเข้าใจ ซึ่งกันและกัน	"ฤดูว่าง" โมเดลการ จัดการที่ใช้ เอนโทรปี RFID สำหรับการนำ ทางแยก Spatiotemporal ในช่วง Peak Tourist Season ถูกนำมาใช้

เมือง	การอนุรักษ์	ชุมชนท้องถิ่น	กรอบกฎหมาย	การจัดทำขอบเขต/เขตกันชน	การจัดการการเงินที่ยั่งยืน	การฝึกอบรมและพัฒนาบุคลากร	การพัฒนาที่ยั่งยืน/สิ่งแวดล้อม	โปรแกรมการศึกษา/ล่าม	บริหารจัดการการท่องเที่ยว
	ทางเดินยกระดับเพื่อให้มีพื้นที่ปลูกพืชพรรณและอนุรักษ์พื้นที่ป่า ระบบท่อน้ำทั้งภายในสวนสาธารณะและโรงบำบัดน้ำเสียภายนอก	ในท้องถิ่นเป็นเจ้าของพื้นที่เพื่อจัดการท่องเที่ยว							
11. San Marino Historic Centre and Mount Titano, San Marino	ดำเนินการตามข้อเสนอแนะและหลักเกณฑ์	มีการจัดการแบ่งปันข้อมูลกับประชาชนผ่านการประชุมสิ่งพิมพ์	รัฐบาลออกกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองทรัพย์สิน	มีการจัดทำขอบเขต OUV และปรับทัศนียภาพ	ได้รับการจัดสรรงบประมาณจากรัฐบาล	มีการจัดการสินค้าที่จับต้องได้ทั้งหมดโดยจัดตั้ง	กำกับดูแลการจัดการขยะจำแนกขยะและกำจัดให้เป็นไปตาม	ให้ความรู้กับครูเสริมหลักสูตรทั้งประถมและมัธยม มีกิจกรรมวิจัย	จัดสัมมนาและงานแสดงสินค้าส่งเสริมการท่องเที่ยว - สิ่งพิมพ์

เมือง	การอนุรักษ์	ชุมชนท้องถิ่น	กรอบกฎหมาย	การจัดทำขอบเขต/เขตกันชน	การจัดการการเงินที่ยั่งยืน	การฝึกอบรมและพัฒนาบุคลากร	การพัฒนาที่ยั่งยืน/สิ่งแวดล้อม	โปรแกรมการศึกษา/ล่าม	บริหารจัดการการท่องเที่ยว
	ของคณะกรรมการมรดกโลก	การโต้วาทีสื่อวิดีโอรายการโทรทัศน์ความร่วมมือกับเครือข่ายต่างประเทศเคราะห์เชิงลึกเกี่ยวกับอัตลักษณ์และคุณค่า	“ศูนย์ประวัติศาสตร์ซานมารีโนและภูเขาไททานิกออกกฎหมายเพื่ออนุญาตเอกชนและสร้างแรงจูงใจในการบูรณะจัดตั้งชุดปฏิบัติการ	และจัดทำพื้นที่กันชน		พิพิธภัณฑ์และอนุสาวรีย์มีหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อพัฒนาความรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ	ข้อกำหนดของสหภาพยุโรปโดยคณะกรรมการตัดสินมีการปกป้องสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติให้ปราศจากความเสี่ยงต่อน้ำ อากาศ ดิน สัตว์ป่าและพืชพรรณโดยไม่ก่อให้เกิดความไม่สะดวกหรือกลิ่นโดยไม่สร้างความเสียหาย	นิทรรศการเทศกาลดนตรีเพื่อส่งเสริม OUV ตามวัตถุประสงค์ของอนุสัญญาและมรดกโลก	โบรชัวร์สื่อสิ่งพิมพ์วีดิทัศน์ - การจัดการเว็บไซต์ www.visitsanmarino.com - การฝึกอบรมพนักงาน - การสร้างแผนกต้อนรับส่วนหน้าเพื่อช่วยเหลือผู้มาเยือน

เมือง	การอนุรักษ์	ชุมชนท้องถิ่น	กรอบกฎหมาย	การจัดทำขอบเขต/เขตกันชน	การจัดการการเงินที่ยั่งยืน	การฝึกอบรมและพัฒนาบุคลากร	การพัฒนาที่ยั่งยืน/สิ่งแวดล้อม	โปรแกรมการศึกษา/ล่าม	บริหารจัดการการท่องเที่ยว
							ต่อภูมิทัศน์ 1) การคุ้มครองป่าไม้และพืชพันธุ์ไม้พุ่มทั้งในเขตเมืองและนอกเขตเมือง 2) การปรับปรุงอาคารต้องประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมและการวางแผนสร้างพื้นที่สีเขียว		ส่วนหน้าเพื่อช่วยเหลือผู้มาเยือน

คณะผู้จัดทำ

- 9703 นางมจรีรินทร์ ทองนวล
ผู้อำนวยการสำนักข่าว กรมประชาสัมพันธ์
- 9712 นางสาวนิชา สาทรกิจ
ผู้อำนวยการกองขับเคลื่อนรัฐบาลดิจิทัล สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ
- 9721 นางศิริรัตน์ กาญจน์กำธร
ผู้อำนวยการศูนย์อำนวยความสะดวกเป็นบุตรบุญธรรม กรมกิจการเด็กและเยาวชน
- 9730 นายคมกฤษ แป้นโพธิ์กลาง
ผู้อำนวยการสำนักจัดการปฏิรูปที่ดิน สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม
- 9739 นางดาวรุ่ง ใจจริง
ผู้อำนวยการกองอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลน กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง
- 9748 นางอรรัตน์ สิทธิบุศย์
ผู้อำนวยการกองมาตรฐานสินค้านำเข้าส่งออก กรมการค้าต่างประเทศ
- 9757 นายดุขฎิ เจริญลาภ
ผู้ตรวจราชการ กรมโยธาธิการและผังเมือง
- 9766 นางสาวนิธยาพร ลิ้มปะพันธุ์
ประกันสังคมจังหวัดปทุมธานี สำนักงานประกันสังคม
- 9775 นางนริศรา งามขจรวิวัฒน์
ผู้อำนวยการโรงพยาบาลธัญญารักษ์ ปัตตานี กรมการแพทย์
- 9784 นายชัยยุทธ สุขเสริม
ผู้อำนวยการสำนักงานอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ เขต 7
กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่